

**ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΡΙΤΟ

ΜΕΡΟΣ Ι

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Αριθμός 4154	Παρασκευή, 8 Δεκεμβρίου 2006	3873
---------------------	-------------------------------------	-------------

Αριθμός 460

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1997 ΕΩΣ 2005

Οδηγία δυνάμει του άρθρου 41

Η Κεντρική Τράπεζα, ασκώντας τις εξουσίες που παρέχονται σ' αυτή σύμφωνα με τις διατάξεις των εδαφίων (1) και (2) του άρθρου 41 των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997 μέχρι 2005, και για σκοπούς εναρμόνισης με το άρθρο 22 και το Παράρτημα V της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Ιουνίου 2006 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 177 της 30.6.2006, σ.1), εκδίδει την παρούσα Οδηγία η οποία αφορά το Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, Εσωτερικής Διακυβέρνησης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών.

ΜΕΡΟΣ Ι

ΤΙΤΛΟΣ, ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

- Συνοπτικός τίτλος 1. Η παρούσα Οδηγία θα αναφέρεται ως η περί του Πλαισίου Αρχών Λειτουργίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, Εσωτερικής Διακυβέρνησης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών Οδηγία του 2006.

Επεξηγήσεις

2. Κύριοι στόχοι της παρούσας Οδηγίας είναι:
- (α) Η ενίσχυση του γενικού πλαισίου της οργανωτικής δομής και εσωτερικής διακυβέρνησης των τραπεζών και
 - (β) η αναβάθμιση των τριών βασικών λειτουργιών του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου των τραπεζών, δηλαδή της Εσωτερικής Επιθεώρησης, της Διαχείρισης Κινδύνων και της Κανονιστικής Συμμόρφωσης.

Ερμηνεία

3. Στην παρούσα Οδηγία, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια:

«Κεντρική Τράπεζα» σημαίνει την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου·

«κράτος μέλος» σημαίνει κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου·

«τράπεζα» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από τους περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους του 1997 έως του 2005·

«τραπεζικές εργασίες» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από τους περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους του 1997 έως του 2005·

«πρόσωπο» σημαίνει φυσικό ή νομικό πρόσωπο·

«Νόμος» σημαίνει τους περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους του 1997 έως του 2005.

66(I) του 1997
74(I) του 1999
94(I) του 2000
119(I) του 2003
4(I) του 2004
151(I) του 2004
231(I) του 2004
235(I) του 2004
20(I) του 2005

Πεδίο εφαρμογής

- 4.-(1) Οι διατάξεις της παρούσας Οδηγίας εφαρμόζονται σε όλες τις τράπεζες που είναι εγκαθιδρυμένες στην Κύπρο, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους στο εξωτερικό. Η Κεντρική Τράπεζα έχει διακριτική ευχέρεια να απαιτεί ικανοποίηση των προνοιών της παρούσας οδηγίας σε κάθε τράπεζα βάσει της αρχής της αναλογικότητας, ήτοι ανάλογα με το μέγεθος της τράπεζας, τους κινδύνους που αναλαμβάνει και την πολυπλοκότητα των εργασιών της.

(2) Τα κυπριακά υποκαταστήματα των τραπεζών που είναι εγκαθιδρυμένες σε χώρες μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου δεν υπόκεινται στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας Οδηγίας, όπως επίσης και τα κυπριακά υποκαταστήματα των τραπεζών που είναι εγκαθιδρυμένες εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, εφόσον έχει αναγνωριστεί από την Κεντρική Τράπεζα ότι υπόκεινται σε ισοδύναμο καθεστώς εποπτείας.

ΜΕΡΟΣ II

ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στόχοι του
Συστήματος
Εσωτερικού
Ελέγχου

5.-(1) Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου αποτελεί ένα σύνολο ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών που καλύπτει, σε συνεχή βάση, κάθε δραστηριότητα της τράπεζας και συντελεί στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία της. Ειδικότερα, το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου αποβλέπει στη διασφάλιση των ακόλουθων ιδίως στόχων:

(α) Τη συνεπή υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής με αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων

(β) την αναγνώριση και αντιμετώπιση των πάσης φύσεως κινδύνων που αναλαμβάνονται, περιλαμβανομένου και του λειτουργικού κινδύνου

(γ) τη διασφάλιση της πληρότητας και της αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών που απαιτούνται για τον ακριβή και έγκαιρο προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής κατάστασης της τράπεζας και την παραγωγή αξιόπιστων οικονομικών καταστάσεων

(δ) τη συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της, περιλαμβανομένων των εσωτερικών κανονισμών και των κανόνων δεοντολογίας

(ε) την πρόληψη και την αποφυγή λανθασμένων ενεργειών και παρατυπιών που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη φήμη και τα συμφέροντα της τράπεζας, των μετόχων της και των συναλλασσομένων με αυτή.

(2) Αναπόσπαστο τμήμα του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου αποτελούν οι βέλτιστες αρχές της εσωτερικής διακυβέρνησης μιας τράπεζας και ειδικότερα:

(α) Ο καθορισμός στρατηγικών στόχων και εταιρικών αξιών που να διαχέονται σε όλη την τράπεζα

(β) ο καθορισμός και η εφαρμογή σαφών πλαισίων αρμοδιοτήτων και η υποχρέωση αναφοράς σε όλη την τράπεζα

(γ) η διασφάλιση ότι τα μέλη του Διοικητικού κατέχουν τα κατάλληλα προσόντα, έχουν πλήρη επίγνωση του ρόλου που αναλαμβάνουν σε σχέση με την εσωτερική διακυβέρνηση και είναι σε θέση να ασκήσουν τα καθήκοντά τους με ανεξαρτησία γνώμης

(δ) το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να εφαρμόσει και να διατηρεί ένα επαρκές Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου που να διασφαλίζει την επένδυση των μετοχών στην τράπεζα και, γενικά, το ενεργητικό της τράπεζας

(ε) ο καθορισμός μιας αποτελεσματικής στρατηγικής και πολιτικής για τη διατήρηση, σε συνεχή βάση, του ύψους, των κατηγοριών και της κατανομής των ιδίων κεφαλαίων και εσωτερικών αποθεματικών που χρειάζονται για να καλύπτονται επαρκώς οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η τράπεζα

(στ) η αποτελεσματική αξιοποίηση της εργασίας των εξωτερικών ελεγκτών και της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης καθώς και των άλλων λειτουργιών του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, αναγνωρίζοντας τη μείζονος σημασίας συμβολή τους στην εφαρμογή μιας επαρκούς εσωτερικής διακυβέρνησης

(ζ) η διασφάλιση ότι οι πολιτικές και πρακτικές σε θέματα χρηματικών παροχών/μισθοδοσίας συνάδουν με τις ηθικές

αξίες, τους στόχους, τη στρατηγική και το εποπτικό περιβάλλον της τράπεζας:

(η) η κατανόηση των δραστηριοτήτων της τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων και των εργασιών της σε χώρες ή μέσω ιδιοκτησιακών δομών που, ενδεχομένως, εμποδίζουν τη διαφάνεια:

(ι) η εφαρμογή της εσωτερικής διακυβέρνησης με διαφανή τρόπο.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Επιχειρησιακή
στρατηγική και
αποτελεσματικότητα
συστήματος
εσωτερικού ελέγχου

6.- (1) Κάθε τράπεζα οφείλει να διαθέτει επιχειρησιακή στρατηγική και σαφείς στόχους, τόσο για την ίδια την τράπεζα όσο και για τον όμιλο του οποίου είναι επικεφαλής, που να είναι καταγεγραμμένη, τεκμηριωμένη και εγκεκριμένη από το Διοικητικό Συμβούλιό της και να αναφέρεται ιδίως στα ακόλουθα:

(α) Την καταγραφή και ιεράρχηση των άμεσων και μελλοντικών επιχειρησιακών στόχων:

(β) τη διαφανή διάρθρωση και επαρκή τεκμηρίωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο εσωτερικό και εξωτερικό και κατάλληλες αναφορές που θα καθιστούν δυνατή την κατανόηση της ιδιοκτησιακής δομής της τράπεζας και του ομίλου, τον έλεγχο από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές, καθώς και την υλοποίηση της υιοθετηθείσας πολιτικής διαχείρισης κινδύνων σε επίπεδο ομίλου:

(γ) τον προϋπολογισμό για το είδος και τον όγκο των δραστηριοτήτων, καθώς και τα προβλεπόμενα οικονομικά αποτελέσματα:

(δ) τα αποδεκτά όρια και το είδος των κινδύνων που πρόκειται να αναληφθούν, οι παραδοχές με βάση τις οποίες εκτιμώνται και η κάλυψή τους από τα ίδια κεφάλαια.

(2) Για την αποτελεσματικότητα του Συστήματος Εσωτερικού ελέγχου ως συνόλου, θα πρέπει να διασφαλίζεται ιδίως ότι:

(α) Είναι επαρκώς τεκμηριωμένο και λεπτομερώς καταγεγραμμένο ως προς τα σημεία ελέγχου και τις διαδικασίες·

(β) είναι κατάλληλα προσαρμοσμένο προς το εύρος, τον όγκο, τους κινδύνους και την πολυπλοκότητα των εργασιών της τράπεζας, του ομίλου συνολικά και των θυγατρικών, καθώς και προς τις ιδιαιτερότητες των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται·

(γ) καλύπτει πλήρως όλες τις δραστηριότητες και τις συναλλαγές της τράπεζας·

(δ) παρέχει δυνατότητα ελέγχου των εργασιών των οποίων η διεκπεραίωση ανατίθεται σε άλλες επιχειρήσεις σύμφωνα με το Παράρτημα 1 της παρούσας Οδηγίας·

(ε) υποστηρίζεται από ολοκληρωμένο σύστημα διευθυντικής πληροφόρησης ("Management Information System") και επικοινωνίας με σαφώς καθορισμένες ιεραρχικές γραμμές αναφοράς που θα επιτρέπουν την έγκαιρη ροή και την αξιοπιστία της απαιτούμενης πληροφόρησης σε κάθε λειτουργό ή διοικητικό όργανο για την εκτέλεση του έργου του·

(στ) προβλέπει τη διεξαγωγή από τα αρμοδίως επιφορτισμένα όργανα ή μονάδες, περιοδικών ή/και έκτακτων ελέγχων, για τη διαπίστωση της συνεπούς εφαρμογής των κανόνων και διαδικασιών από όλες τις υπηρεσιακές μονάδες·

(ζ) διαθέτει εσωτερική συνοχή των μηχανισμών ελέγχου για το σύνολο της τράπεζας και του ομίλου της·

(η) προβλέπει διαδικασίες για την αξιολόγηση της επάρκειάς του, με κριτήρια:

(i) τη συνέπεια της εφαρμογής των διαδικασιών·

- (ii) τις ποσοτικές και ποιοτικές επιπτώσεις από παραβιάσεις των κανόνων ασφαλείας ή από λάθη και παραλείψεις στην εφαρμογή τους
- (iii) την ύπαρξη μηχανισμών άμεσης αναθεώρησης των διαδικασιών για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που διαπιστώνονται από τις τακτικές ή έκτακτες αξιολογήσεις τους.

Οργανωτική Δομή
Συστήματος
Εσωτερικού
Ελέγχου και
Διαδικασίες

7. Για τη διασφάλιση μιας αποτελεσματικής οργανωτικής δομής και επάρκειας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου απαιτείται, για κάθε δραστηριότητα, αναλυτική περιγραφή και σαφής καθορισμός των αρμοδιοτήτων και ορίων ευθύνης κάθε εμπλεκόμενης υπηρεσιακής μονάδας και επιτροπής του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και αντίστοιχες διαδικασίες εξουσιοδότησης. Ειδικότερα απαιτείται:

(α) Η αναλυτική καταγραφή των διαδικασιών διεξαγωγής κάθε εργασίας, που κοινοποιείται στο αρμόδιο για την εκτέλεση και τον έλεγχο της προσωπικό

(β) η ενσωμάτωση σε όλους τους κανονισμούς διεξαγωγής των εργασιών της τράπεζας, κατάλληλων μηχανισμών ελέγχου που θα διασφαλίζουν ότι όλες οι συναλλαγές είναι έγκυρες και νόμιμες, έχουν εκτελεστεί σύμφωνα με όλους τους κανόνες λειτουργίας της κάθε υπηρεσιακής μονάδας, έχουν αξιολογηθεί ως προς τους κινδύνους που ενέχουν, έχουν διεκπεραιωθεί από κατάλληλα εξουσιοδοτημένα και άμεσα εντοπιζόμενα άτομα, έχουν καταχωρηθεί στα προβλεπόμενα για κάθε περίπτωση αρχεία και έχουν ενταχθεί σύστημα διευθυντικής πληροφόρησης ("Management Information System")

(γ) η πρόβλεψη για άμεση ή έμμεση εμπλοκή δύο τουλάχιστον λειτουργών της τράπεζας σε κάθε δραστηριότητα ή ελεγκτική λειτουργία ("four eyes principle") μέχρι την ολοκλήρωσή της

(δ) η συμβουλευτική, τουλάχιστον συμμετοχή των Μονάδων Εσωτερικής Επιθεώρησης, Διαχείρισης Κινδύνων και

Κανονιστικής Συμμόρφωσης στο σχεδιασμό νέων προϊόντων και διαδικασιών σε θέματα που αφορούν τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, καθώς και για την εκτίμηση του λειτουργικού κινδύνου που μπορεί να προκύψει, σε περιπτώσεις σημαντικών αλλαγών, για παράδειγμα συγχωνεύσεων και εξαγορών, προκειμένου να ενσωματωθούν οι κατάλληλοι ελεγκτικοί μηχανισμοί, οι μηχανισμοί διαχείρισης κινδύνων και να διασφαλισθεί η συμβατότητα με τους ισχύοντες κανόνες.

Διαχωρισμός
καθηκόντων και
σύγκρουση
συμφερόντων

8.- (1) Οι τράπεζες οφείλουν να καθορίσουν διαδικασίες διαχείρισης και διαρκούς εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού, έτσι ώστε η στελέχωση κάθε θέσης, εργασίας ή ευθύνης να γίνεται από πρόσωπα που διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις και ικανότητες με τη θέσπιση των πλέον ενδεδειγμένων εκάστοτε κριτηρίων πρόσληψης και εξέλιξης.

(2) Οι αμοιβές των στελεχών και ιδίως αυτών που διαθέτουν προϊόντα και υπηρεσίες ή διαχειρίζονται τα διαθέσιμα κεφάλαια της τράπεζας οφείλουν να διαμορφώνονται με συνεπή συνεκτίμηση της αρχής αποφυγής της παροχής κινήτρων για την ανάληψη υπερβολικών κινδύνων ή τον προσπορισμό βραχυπρόθεσμου οφέλους.

(3) Οι τράπεζες οφείλουν να διασφαλίζουν τον αποτελεσματικό διαχωρισμό καθηκόντων με την υιοθέτηση κατάλληλων διαδικασιών, ώστε να αποφεύγονται περιπτώσεις ασυμβίβαστων ρόλων, σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, των Ανώτατων Εκτελεστικών Διευθυντών και των άλλων στελεχών, αλλά και μεταξύ αυτών, της τράπεζας και των συναλλασσομένων, καθώς και της αθέμιτης χρήσης εμπιστευτικών πληροφοριών ή περιουσιακών στοιχείων. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τις τράπεζες οι βέλτιστες αρχές της εσωτερικής διακυβέρνησης που αναφέρονται στο Μέρος V της παρούσας Οδηγίας καθώς και ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης

τον οποίο οφείλουν να τηρούν οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου τράπεζες.

(4) Με κατάλληλες διαφοροποιήσεις στη διοικητική του, υπαγωγή και στις γραμμές διοικητικής αναφοράς οι τράπεζες οφείλουν να διασφαλίζουν την ανεξαρτησία, αφενός, των οργάνων ελέγχου από τις ελεγχόμενες δραστηριότητες και τους λειτουργούς τους και, αφετέρου, τη διαχείριση κινδύνων από τις δραστηριότητες ανάληψης κινδύνων και τους λειτουργούς τους, έτσι ώστε:

(α) Οι λειτουργίες υποδοχής και διεκπεραίωσης αιτημάτων πελατών, προώθησης και διάθεσης τραπεζικών προϊόντων στο κοινό (πιστώσεις, καταθετικά και επενδυτικά προϊόντα), διαπραγμάτευσης και εν γένει διενέργειας συναλλαγών ("front line") να είναι διοικητικά και λειτουργικά διαχωρισμένες από τις λειτουργίες έγκρισης αιτημάτων, επιβεβαίωσης, λογιστικοποίησης και διακανονισμού συναλλαγών, καθώς και φύλαξης τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας ή των πελατών

(β) Ομοίως, διαχωρισμένες να είναι οι λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων και ελέγχου αφενός μεταξύ τους και, αφετέρου, από τις πιο πάνω λειτουργίες.

(5) Οι τράπεζες οφείλουν να διασφαλίζουν το συστηματικό έλεγχο της πρόσβασης μόνο εξουσιοδοτημένων ατόμων σε περιουσιακά και λογιστικά στοιχεία και εν γένει εμπιστευτικές πληροφορίες.

(6) Οι τράπεζες οφείλουν, επίσης, να διασφαλίζουν, με κατάλληλες διαδικασίες, τη δυνατότητα πραγματοποίησης ανώνυμων αναφορών, καθώς και την προστασία των υπαλλήλων που μέσω αυτών των αναφορών ενημερώνουν το Διοικητικό Συμβούλιο ή την Επιτροπή Ελέγχου, ή όπου αυτή δεν υφίσταται, τον εξουσιοδοτημένο υπάλληλο της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, για σοβαρές παρατυπίες, παραλείψεις ή αξιόποινες

πράξεις που υπέπεσαν στην αντίληψή τους.

Συναλλαγές με πρόσωπα που έχουν «ειδική σχέση» με την τράπεζα

Ιούνιος 2004

9. Ως προς τις συναλλαγές μεταξύ τραπεζών και προσώπων με τα οποία έχουν ειδική σχέση, οι τράπεζες εφαρμόζουν τις πρόνοιες της Οδηγίας αναφορικά με τον Έλεγχο και Εποπτεία Πιστωτικών Διευκολύνσεων σε Πελάτες ή Συμβούλους Τραπεζών και σε Συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα.

Παρεχόμενες υπηρεσίες προς πελάτες

10. Για τη διασφάλιση της παροχής κατάλληλων υπηρεσιών προς τους πελάτες, ως αναπόσπαστο τμήμα του λειτουργικού κινδύνου, απαιτείται ιδίως:

(α) Η υιοθέτηση από τις τράπεζες βέλτιστων πρακτικών, για την παροχή υπηρεσιών και προϊόντων, που να προσιδιάζουν στα χαρακτηριστικά του πελάτη·

(β) η παρακολούθηση και αξιολόγηση του τρόπου εξυπηρέτησης και ειδικότερα των διαδικασιών παρουσίασης και συμφωνίας των όρων συνεργασίας τους με την τράπεζα και, ιδίως, με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας του καταναλωτή·

(γ) η ύπαρξη κατάλληλων διαδικασιών για την εξέταση των καταγγελιών ή παραπόνων των πελατών·

(δ) η διαφύλαξη των συμφερόντων και προστασία από αλλότρια χρήση των προσωπικών δεδομένων σύμφωνα με τον περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμο του 2001.

138(I) του 2001
37(I) του 2003

Πρόληψη και καταστολή του ξεπλύματος παράνομου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας του 2004

11. Οι τράπεζες εφαρμόζουν τις πρόνοιες της Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας προς τις τράπεζες αναφορικά με την Παρεμπόδιση Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος, που εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 60(3) του περί Συγκάλυψης, Έρευνας και

61(I) του 1996
25(I) του 1997
41(I) του 1998
120(I) του 1999
152(I) του 2000
118(I) του 2003
185(I) του 2004

Δήμευση Εσόδων από Ορισμένες Εγκληματικές Πράξεις Νόμου του 1996

Διαχείριση κινδύνων 12.-(1) Οι τράπεζες οφείλουν να διαθέτουν καταγεγραμμένες πολιτική και διαδικασίες που να αντιστοιχούν στην επιχειρησιακή τους στρατηγική, σχετικά με:

(α) την ανάληψη, την παρακολούθηση και τη διαχείριση των διαφόρων κινδύνων όπως είναι ο κίνδυνος αγοράς, ο πιστωτικός, ο λειτουργικός και ο κίνδυνος ρευστότητας, και τη διάκριση των συναλλαγών και πελατών κατά επίπεδο κινδύνου για παράδειγμα κατά χώρα, επάγγελμα, δραστηριότητα

(β) τον καθορισμό των εκάστοτε αποδεκτών ανωτάτων ορίων ανάληψης κινδύνου συνολικά για κάθε είδος κινδύνου και περαιτέρω κατανομή καθενός εκ των ορίων αυτών κατά πελάτη, κλάδο, νόμισμα, υπηρεσιακή μονάδα

(γ) τη θέσπιση ορίων παύσης ζημιογόνων δραστηριοτήτων ή άλλων διορθωτικών ενεργειών

οι οποίες πρέπει να κοινοποιούνται έγκαιρα και εγγράφως, με τη μορφή εξειδικευμένων στόχων ή κατευθύνσεων, όπου απαιτείται, σε όλα τα εντεταλμένα όργανα που εμπλέκονται στις διαδικασίες ανάληψης ("risk owners"), παρακολούθησης, αντιστάθμισης και μείωσης των κινδύνων.

(2) Οι τράπεζες οφείλουν να επαναξιολογούν, σε ετήσια βάση, τους κινδύνους και να ελέγχουν τις υψηλού κινδύνου περιοχές ή τις πολύπλοκες συναλλαγές τους καθώς και τις προβληματικές πιστοδοτήσεις.

(3) Για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την παρακολούθηση της πολιτικής κινδύνων, κάθε τράπεζα οφείλει να διαθέτει μια εξειδικευμένη και ανεξάρτητη λειτουργία διαχείρισης των κινδύνων σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 27(1) που να καλύπτει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων για όλες τις μορφές των κινδύνων, περιλαμβανομένου και του λειτουργικού.

(4) Οι τράπεζες οφείλουν να εφαρμόζουν καταγεγραμμένες διαδικασίες ως προς:

(α) Τον περιοδικό εντοπισμό των σημαντικών ή αιφνίδιων μεταβολών στις παραμέτρους που διαμορφώνουν τους κινδύνους, όπως οικονομικά μεγέθη, εξελίξεις στην αγορά, και ισχύον νομικό πλαίσιο, την αξιολόγησή τους και την αναφορά τους στα αρμόδια όργανα για τυχόν διορθωτικές ενέργειες, ιδίως, όταν οδηγούν σε υπέρβαση των αποδεκτών ορίων

(β) την αντιστάθμιση, δηλαδή την κάλυψη, μεταφορά, ασφάλιση της τυχόν ζημιάς και τη λογιστικοποίηση

(γ) την τιμολόγηση των προσφερόμενων προϊόντων και περιοδική επαναξιολόγησή της, ώστε να διασφαλίζεται ότι λαμβάνονται υπόψη όλες οι παράμετροι διαμόρφωσης του κόστους, ο ανταγωνισμός και οι κίνδυνοι σε σχέση με τις αναμενόμενες αποδόσεις.

(5) Πριν από την επέκταση της δραστηριότητας μιας τράπεζας σε νέα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή υπηρεσίες πρέπει να υπάρχουν τεκμηριωμένες αποφάσεις ενσωμάτωσής τους στη στρατηγική ανάπτυξης της τράπεζας, να έχουν αναγνωρισθεί με ακρίβεια οι σχετικοί κίνδυνοι, συμπεριλαμβανομένου και του λειτουργικού κινδύνου και να έχει ολοκληρωθεί η ενσωμάτωση των αντίστοιχων ελέγχων και διαδικασιών ή η προσαρμογή των υφιστάμενων στο σύστημα διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου, γενικότερα.

(6) Κατά τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων για την ανάληψη σημαντικών κινδύνων όπως αυτών της χορήγησης δανείων,

αναδιάρθρωσης / ρύθμισης υφιστάμενων δανείων, συμμετοχών, και επενδύσεων, ή ανάληψη κινδύνων που δεν υπόκεινται σε προκαθορισμένες παραμέτρους, καθώς και στον καθορισμό σχετικών ορίων ανάληψης κινδύνων, πρέπει να διασφαλίζεται από τις τράπεζες, τουλάχιστον η συμμετοχή της καθ' ύλην αρμόδιας υπηρεσιακής μονάδας και της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων.

(7) Στις καταγεγραμμένες και εγκεκριμένες από το Διοικητικό Συμβούλιο εσωτερικές διαδικασίες, πρέπει να προσδιορίζεται με πληρότητα ο βαθμός, κατά τον οποίο η λήψη της τελικής απόφασης εξαρτάται από την εισήγηση της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων.

Συστήματα
λογιστικής
παρακολούθησης
των εργασιών της
τράπεζας

13.-(1) Από το λογιστικό σύστημα που εφαρμόζει η κάθε τράπεζα πρέπει γενικά να προκύπτει η πραγματική εικόνα της οικονομικής κατάστασης, να παρέχονται οι απαραίτητες για τη λήψη αποφάσεων πληροφορίες, καθώς και να διασφαλίζεται η κατάρτιση αξιόπιστων ετήσιων ή περιοδικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

(2) (α) Πριν λογιστικοποιηθεί κάθε πράξη, είτε ομοειδείς πράξεις ή λογιστικά γεγονότα, πρέπει να ελέγχεται από τα αρμόδια όργανα η εγκυρότητα και συμφωνία τους, κατά τα προβλεπόμενα στους σχετικούς εσωτερικούς κανονισμούς της τράπεζας.

(β) Κάθε ελεγμένη, κατά τα ανωτέρω, πράξη ή πράξεις πρέπει να καταχωρείται στο λογιστικό σύστημα έγκαιρα, με ακρίβεια και με όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τα εφαρμοζόμενα λογιστικά πρότυπα και αρχές. Οι ανοικτές θέσεις από συναλλαγές που ενέχουν κινδύνους αγοράς θα πρέπει να συμφωνούνται τουλάχιστον κάθε μήνα ("reconciliation").

(3) Η συστηματική και ασφαλής τήρηση των αρχείων πρέπει να διασφαλίζεται με κατάλληλες διαδικασίες για χρονικό διάστημα όχι μικρότερο των δέκα ετών και με τρόπο που να επιτρέπει την πραγματοποίηση ελέγχων μεταγενέστερα ("audit trail") και την

αναπαραγωγή όλων των συναλλαγών κατά χρονολογική σειρά, την υποστήριξη κάθε καταχωρημένου στοιχείου με πρωτότυπα δικαιολογητικά και την τεκμηρίωση οποιασδήποτε μεταβολής στα υπόλοιπα των λογαριασμών, με αναλυτικά στοιχεία για τις κινήσεις που μεσολάβησαν.

(4) Οι τράπεζες οφείλουν να διενεργούν περιοδικούς αλλά και έκτακτους ελέγχους επί των διενεργούμενων λογιστικών καταχωρίσεων, ώστε να παρακολουθείται η πιστή εφαρμογή των μεθόδων αποτίμησης των στοιχείων του ισολογισμού και αναγνώρισης του αποτελέσματος.

(5) Ειδικότερα όσον αφορά τις υποβαλλόμενες στις αρμόδιες εποπτικές αρχές οικονομικές πληροφορίες και στοιχεία θα πρέπει να διασφαλίζουν οι τράπεζες ότι:

(α) Είναι πλήρεις, έγκυρες και βασίζονται σε λογιστικά στοιχεία και, προκειμένου περί εξωλογιστικών υπολογισμών ή εκτιμήσεων, ότι έχουν διενεργηθεί με ορθό και κατάλληλα τεκμηριωμένο τρόπο·

(β) υποβάλλονται αρμοδίως εντός των καθορισμένων προθεσμιών.

(6) Οι τράπεζες οφείλουν να έχουν καταγεγραμμένες διαδικασίες για την επιλογή και την απόκτηση του κατάλληλου εξοπλισμού και λογισμικού καθώς και για την επαρκή στελέχωση των αρμοδίων υπηρεσιών, ανάλογα με τις εκάστοτε επιχειρησιακές ανάγκες, τις προοπτικές εξέλιξης του μεγέθους και της φύσης των εργασιών και τις οικονομικές δυνατότητές τους, προκειμένου να διασφαλίζεται, ανά πάσα στιγμή, η επαρκής και αποτελεσματική λογιστική και μηχανογραφική υποστήριξη των εργασιών τους.

(7) Οι τράπεζες οφείλουν επίσης να έχουν τα απαραίτητα μέσα και εφεδρικά αρχεία δεδομένων, στο πλαίσιο της απαιτούμενης διασφάλισης για τη συνέχιση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

Συστήματα
πληροφορικής

14. Η λειτουργία των συστημάτων πληροφορικής στοχεύει, αφενός στην αποτελεσματική υποστήριξη της επιχειρησιακής στρατηγικής των τραπεζών, αφετέρου στην ασφαλή διακίνηση, επεξεργασία και αποθήκευση των κρίσιμων επιχειρησιακών πληροφοριών. Παράλληλα, η αυξημένη ανάγκη χρήσης συστημάτων πληροφορικής από τις τράπεζες, σε συνδυασμό με την τυχόν ανάθεση κρίσιμων έργων πληροφορικής σε τρίτους, ενισχύει συγκεκριμένες κατηγορίες κινδύνων με σημαντικότερη αυτή του λειτουργικού κινδύνου. Οι κίνδυνοι αυτοί πρέπει να προσδιορίζονται, να εντοπίζονται έγκαιρα και να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά. Στο πλαίσιο της αποτελεσματικής διαχείρισης των κινδύνων που απορρέουν από τη λειτουργία των συστημάτων πληροφορικής, οι τράπεζες οφείλουν να υλοποιούν το πλαίσιο αρχών ασφαλούς και αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων πληροφορικής που αναφέρεται στο Παράρτημα 2 της παρούσας Οδηγίας.

Παράρτημα 2

Κανονιστική
συμμόρφωση

15.-(1) Το Διοικητικό Συμβούλιο της τράπεζας οφείλει να διασφαλίσει την ύπαρξη πολιτικής για την κανονιστική συμμόρφωση και αποτελεσματικού συστήματος εφαρμογής της, που να αξιολογούνται από αυτό ετησίως. Η πολιτική κανονιστικής συμμόρφωσης απoσκοπεί:

Παράρτημα 1

(α) Στην αντιμετώπιση των πάσης φύσεως επιπτώσεων από τυχόν αδυναμία συμμόρφωσης της τράπεζας και των εταιρειών του ομίλου της και των επιχειρήσεων προς τις οποίες έχουν εκχωρηθεί δραστηριότητες προς το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο καθώς, επίσης, τους κώδικες δεοντολογίας στους οποίους οι τράπεζες προσχωρούν και

(β) στη διαχείριση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων.

(2) Για την υλοποίηση της ως άνω πολιτικής ενδείκνυται η σύσταση Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης και από τράπεζες που δεν υποχρεούνται να συστήσουν μια τέτοια Μονάδα σύμφωνα

με τις διατάξεις της παραγράφου 28(1), της παρούσας Οδηγίας.

ΜΕΡΟΣ IV
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΟΜΙΛΟΥ

Βασικές αρχές και κριτήρια αξιολόγησης του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου σε επίπεδο Ομίλου

16.- (1) Οι τράπεζες οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποτελεσματική ενσωμάτωση στη στρατηγική του ομίλου τους, σχετικά με τα θέματα οργάνωσης και Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, των επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα, περιλαμβανομένων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, των οποίων διατηρούν τον έλεγχο. Ιδιαίτερα θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι:

(α) Τα συστήματα και οι διαδικασίες που εφαρμόζουν οι πιο πάνω επιχειρήσεις, καθώς και οι νεοαποκτούμενες επιχειρήσεις από συγχωνεύσεις και εξαγορές είναι συμβατά μεταξύ τους και είναι προσαρμοσμένα τόσο στις ανάγκες της οργανωτικής δομής του ομίλου όσο και στις κατ' ιδίαν ιδιαιτερότητες κάθε εταιρείας του ομίλου ή ότι καθορίζεται ρεαλιστικό, ανάλογα με την περίπτωση, χρονοδιάγραμμα αντίστοιχης προσαρμογής τους·

(β) οι σημαντικοί κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται παρακολουθούνται και ελέγχονται σε επίπεδο ομίλου·

(γ) οι πιο πάνω επιχειρήσεις διαθέτουν επαρκείς διαδικασίες για την παραγωγή και διάθεση των πληροφοριών και στοιχείων που είναι απαραίτητα για την εποπτεία σε ενοποιημένη βάση και για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στις διατάξεις της παρούσας Οδηγίας και, ιδίως, για την εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας 2006/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Ιουνίου 2006 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας

πιστωτικών ιδρυμάτων.

(2) Για την ενίσχυση της αποτελεσματικής εφαρμογής των ανωτέρω γενικών αρχών, οι επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου και οι υπηρεσιακές μονάδες που προβλέπονται στην παρούσα Οδηγία ή που συστήνονται από τις ίδιες τις τράπεζες, διατυπώνουν γνώμη για την επιλογή και την καταλληλότητα των επικεφαλής των αντίστοιχων μονάδων των θυγατρικών και αξιολογούν την αποδοτικότητα των μονάδων αυτών.

(3) (α) Το Διοικητικό Συμβούλιο της μητρικής τράπεζας πρέπει να διασφαλίζει, με τον κατάλληλο συντονισμό και συμφωνίες, ότι οι αρμοδιότητες της επίβλεψης και της ενιαίας στρατηγικής δεν αναιρούν τις ευθύνες των διοικητικών οργάνων των θυγατρικών επιχειρήσεων και δεν οδηγούν σε μη απαιτούμενες επικαλύψεις.

(β) Περαιτέρω, το Διοικητικό Συμβούλιο, οφείλει να καθορίζει την κατανομή ευθυνών, τα μέτρα συντονισμού και την ανάθεση, όπου απαιτείται, ειδικών αρμοδιοτήτων σε εταιρίες του ομίλου ως προς τη διαχείριση ιδίως των σημαντικών κινδύνων, τον εσωτερικό έλεγχο, τη λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης και την εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας προς τις τράπεζες για την Παρεμπόδιση Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος σύμφωνα με το άρθρο 60(3) του περί Συγκάλυψης, Έρευνας και Δήμευσης Εσόδων από Ορισμένες Εγκληματικές Πράξεις Νόμου του 1996 (δεύτερη έκδοση) .

(4) Σε περίπτωση που οι ελεγχόμενες από την τράπεζα επιχειρήσεις είναι εγκαθιδρυμένες εκτός Κύπρου, τυχόν σημαντική ασυμβατότητα σε επίπεδο ομίλου, που προκύπτει από την αντίστοιχη εφαρμογή των εθνικών διατάξεων της χώρας υποδοχής δεν θα αντιμετωπίζεται, αυτή καθεαυτή, ως παραβίαση των διατάξεων της παρούσας Οδηγίας. Η Κεντρική Τράπεζα ενημερώνεται από την άμεσα εποπτευόμενη από αυτήν μητρική τράπεζα για τα μέτρα που λαμβάνει για την αντιμετώπιση των πιο πάνω καταστάσεων και θα αξιολογεί την καταλληλότητά τους, ιδίως

δε όσων αφορούν τα θέματα πρόληψης και καταστολής του ξεπλύματος παράνομου χρήματος.

ΜΕΡΟΣ V

ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Βέλτιστες αρχές
εσωτερικής
διακυβέρνησης

17. (α) Η αποτελεσματική εσωτερική διακυβέρνηση αποτελεί ένα ουσιαστικό στοιχείο για την ασφαλή και υγιή λειτουργία μιας τράπεζας.

(β) το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για χάραξη και την εφαρμογή πολιτικών και την παρακολούθηση της συμμόρφωσής με αυτές

(γ) η αποτελεσματική εποπτεία των εργασιών και των δραστηριοτήτων μιας τράπεζας, από πλευράς του Διοικητικού Συμβουλίου, συμβάλλει στη διατήρηση ενός αποτελεσματικού και οικονομικά αποδοτικού συστήματος εποπτείας και ελέγχου

Καθορισμός
στρατηγικών στόχων
και εταιρικών αξιών
που πρέπει να
διαχέονται σε όλη
την τράπεζα.

18. Οι ακόλουθες αρχές θεωρούνται ως στοιχεία μείζονος σημασίας για κάθε διαδικασία εσωτερικής διακυβέρνησης. Το Διοικητικό Συμβούλιο της κάθε τράπεζας οφείλει να εφαρμόζει τις αρχές αυτές κατά τρόπο ανάλογο προς τη φύση, το μέγεθος και την περιπλοκότητα των λειτουργιών της τράπεζάς του.

(1)(α) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να θέσει στρατηγικούς στόχους και να καθιερώσει ηθικά πρότυπα που να κατευθύνουν τις καθημερινές δραστηριότητες της τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα όλων των συμμετόχων ("stakeholders"). Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να πρωτοπορεί και να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση στη διαδικασία καθιέρωσης ενός κώδικα πρότυπων και εταιρικών αξιών για το ίδιο το Διοικητικό Συμβούλιο, τους Ανώτατους Εκτελεστικούς Διευθυντές και τους υπόλοιπους υπαλλήλους της τράπεζας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό όπως τα εν λόγω πρότυπα επιλαμβάνονται θεμάτων διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης και

δωροδοκίας, αποκόμισης προσωπικού οφέλους ως, επίσης, και άλλων ανήθικων ή παράνομων συμπεριφορών σε σχέση με τις εσωτερικές και εξωτερικές δραστηριότητες της τράπεζας.

(β) Οι εταιρικές αξίες πρέπει να αναγνωρίζουν τη μεγάλη σημασία της έγκαιρης και ειλικρινούς συζήτησης των οποιωνδήποτε προβλημάτων. Οι υπάλληλοι των τραπεζών πρέπει να ενθαρρύνονται και να δύνανται να αναφέρουν στο Διοικητικό Συμβούλιο ή την Επιτροπή Ελέγχου ή, όπου αυτή δεν υφίσταται, σε εξουσιοδοτημένο υπάλληλο της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, ελεύθερα τις ανησυχίες τους για οποιοδήποτε σοβαρές παρατυπίες, παραλείψεις ή αξιόποινες πράξεις που υπέπεσαν στην αντίληψή τους, χωρίς να φοβούνται για οποιαδήποτε διοικητικά αντίποινα. Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να διασφαλίσει ότι η τράπεζα έχει καθιερώσει διαδικασίες οι οποίες να διευκολύνουν τους υπαλλήλους να αναφέρουν τις σημαντικές τους ανησυχίες, άμεσα ή έμμεσα, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και με εμπιστευτικό τρόπο στο Διοικητικό Συμβούλιο, παρακάμπτοντας την ιεραρχία της τράπεζας. Οποιαδήποτε τέτοια διαδικασία αναφοράς συγκεκριμένων ανησυχιών θα πρέπει να επιτρέπει και ανώνυμες αναφορές. Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να παρέχει την ανάλογη προστασία σε υπάλληλους που αναφέρουν οποιοδήποτε αξιόποινες πράξεις, ανήθικες ή ύποπτες πρακτικές οι οποίοι δεν πρέπει να υπόκεινται σε οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση πειθαρχική ή άλλη τιμωρία.

(γ) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να διασφαλίζει ότι η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση και οι υπάλληλοι, γενικά, εφαρμόζουν τέτοιες πολιτικές προκειμένου να εντοπίζουν, να αποτρέπουν ή να διαχειρίζονται κατάλληλα καθώς και να αποκαλύπτουν, ανάλογα με την περίπτωση, ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων, οι οποίες μπορούν να προκύψουν ως αποτέλεσμα των διάφορων δραστηριοτήτων και των ρόλων που διαδραματίζει μια τράπεζα υπό την ιδιότητά της ως παροχέας δανείων, επενδυτικών και άλλων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Οι πολιτικές αυτές οφείλουν να διασφαλίζουν ότι εκείνες οι επιχειρηματικές δραστηριότητες της τράπεζας που, ενδεχομένως, θα οδηγήσουν σε σύγκρουση συμφερόντων, διεξάγονται ανεξάρτητα η μια από την άλλη, δημιουργώντας, επί παραδείγματι, κατάλληλους «φραγμούς πληροφοριών» μεταξύ των διάφορων δραστηριοτήτων και καθιερώνοντας ξεχωριστές γραμμές αναφοράς και εσωτερικούς ελέγχους.

(δ) Οι οποιοσδήποτε συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ των προσωπικών συμφερόντων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και της τράπεζας ή των πελατών της θα πρέπει να εντοπίζονται και είτε να αποτρέπονται ή να τυχάνουν κατάλληλου χειρισμού και να αποκαλύπτονται ανάλογα με την περίπτωση.

(ε) Συγκρούσεις συμφερόντων δυνατό να προκύψουν επίσης σε περίπτωση που η τράπεζα αποτελεί μέρος ενός ομίλου εταιρειών. Το Διοικητικό Συμβούλιο της τράπεζας οφείλει να διασφαλίζει ότι η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση εφαρμόζει πολιτικές για τον εντοπισμό, την πρόληψη ή τη διαχείριση και την αποκάλυψη, ανάλογα με την περίπτωση, οποιωνδήποτε συγκρούσεων συμφερόντων που μπορούν να προκύψουν, ως αποτέλεσμα της σχέσης ή των συναλλαγών της με άλλες εταιρείες του ομίλου.

(στ) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να διασφαλίσει ότι η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση εφαρμόζει στρατηγικές, πολιτικές και διαδικασίες που στοχεύουν στην εμπέδωση επαγγελματικής συμπεριφοράς και ακεραιότητας. Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει, επίσης, να διασφαλίζει ότι η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση εφαρμόζει πολιτικές, οι οποίες αποτρέπουν ή περιορίζουν, ανάλογα με την περίπτωση, δραστηριότητες και σχέσεις που υποβιβάζουν την ποιότητα της εσωτερικής διακυβέρνησης, όπως είναι:

(i) Οι συγκρούσεις συμφερόντων

(ii) η δανειοδότηση υπαλλήλων, διευθυντών ή ανώτατων εκτελεστικών στελεχών της τράπεζας η οποία θα πρέπει

Ιούνιος 2004
Οκτώβριος 2004
Ιούλιος 2005
Μάρτιος 2006

να περιορίζεται σε εκείνη μόνο τη δανειοδότηση που συνάδει με τους εκάστοτε ισχύοντες όρους της αγοράς ή τους όρους που προσφέρονται σε όλους τους υπαλλήλους, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Νόμου, και τις διατάξεις της Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας για την Παρακολούθηση και τον Έλεγχο των Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων σε Μεμονωμένους Δανειολήπτες ή σε Διευθυντές Τραπεζών και τα Συνδεδεμένα με Αυτούς Άτομα. Ενημέρωση για τη δανειοδότηση των πιο πάνω ατόμων θα πρέπει να παρέχεται στο Διοικητικό Συμβούλιο και η δανειοδότηση αυτή θα πρέπει να υπόκειται στον έλεγχο τόσο των εσωτερικών όσο και των εξωτερικών ελεγκτών.

- (iii) η προνομιακή μεταχείριση, όπως για παράδειγμα δανειοδότηση με ευνοϊκούς όρους, συγκαλυψη ζημιών από επενδυτικές δραστηριότητες, μη χρέωση προμηθειών.

(ζ) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει, επίσης, να διασφαλίσει ότι η τράπεζα διατηρεί και εφαρμόζει μια αποτελεσματική λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης, η οποία να παρακολουθεί συστηματικά τη συμμόρφωση της τράπεζας με τους διάφορους κανόνες, της οδηγίες και τις πολιτικές στις οποίες υπόκειται η τράπεζα και να εξασφαλίζει ότι οι οποιεσδήποτε αποκλίσεις αναφέρονται στο κατάλληλο ιεραρχικό επίπεδο, ή, εάν είναι αναγκαίο, και στο ίδιο το Διοικητικό Συμβούλιο.

(2)(α) Το Διοικητικό Συμβούλιο

- (i) οφείλει να προσδιορίσει με σαφήνεια τις αρμοδιότητές του και τις κυριότερες ευθύνες του καθώς και εκείνες της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης και
- (ii) ευθύνεται, κυρίως, για την εποπτεία των ενεργειών της

Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης και τη συμμόρφωσή της με τις πολιτικές του Διοικητικού Συμβουλίου.

(β) Οι Ανώτατοι Εκτελεστικοί Διευθυντές ευθύνονται για την κατανομή των δραστηριοτήτων στο προσωπικό και τη δημιουργία μιας διοικητικής δομής και ιεραρχίας που να προάγει την υποχρέωση λογοδοσίας και αναφοράς. Επίσης, οι Ανώτατοι Εκτελεστικοί Διευθυντές έχουν την υποχρέωση όπως παρακολουθούν την εφαρμογή αυτής της κατανομής ευθυνών και να λογοδοτούν στο Διοικητικό Συμβούλιο για την απόδοση της τράπεζας.

(γ) Οι ίδιες αρχές ισχύουν όταν η τράπεζα είναι μέλος ομίλου, είτε ως μητρική τράπεζα είτε ως θυγατρική. Το Διοικητικό Συμβούλιο της μητρικής τράπεζας, εκτελώντας τα καθήκοντά του σε σχέση με την εσωτερική διακυβέρνηση, ευθύνεται για τη χάραξη της γενικής στρατηγικής και των πολιτικών του ομίλου και των θυγατρικών του εταιρειών και για τον προσδιορισμό εκείνης της ιδιοκτησιακής δομής η οποία να μπορεί να συμβάλλει, με το μέγιστο δυνατό τρόπο, σε αποτελεσματική ενοποιημένη εποπτεία του ομίλου. Το Διοικητικό Συμβούλιο μιας θυγατρικής τράπεζας διατηρεί τις ευθύνες εσωτερικής διακυβέρνησης για την ίδια την τράπεζα, συμπεριλαμβανομένης της φερεγγυότητας της τράπεζας και της προστασίας των συμφερόντων των καταθετών της και οφείλει να διασφαλίζει ότι η τράπεζα συμμορφώνεται με τις νομικές και εποπτικές υποχρεώσεις της και τη γενική στρατηγική και τις πολιτικές, όπως αυτές καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της μητρικής τράπεζας.

(δ) Τα Διοικητικά Συμβούλια των μητρικών τραπεζών οφείλουν, στα πλαίσια της εκτέλεσης των καθηκόντων τους, να γνωρίζουν τους σημαντικούς κινδύνους και τα προβλήματα τα οποία μπορούν να επηρεάσουν τα μέλη του ομίλου και οφείλουν να ασκούν επαρκή εποπτεία επί των δραστηριοτήτων των θυγατρικών εταιρειών. Ενώ οι εξουσίες του Διοικητικού Συμβουλίου της μητρικής τράπεζας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά ή να περιορίζουν εκείνες του

Διοικητικού Συμβουλίου της θυγατρικής, η αχρείαστη επανάληψη δομών και δραστηριοτήτων εσωτερικής διακυβέρνησης δύναται να αποφευχθεί μέσω μιας ενιαίας στρατηγικής και συντονισμού.

(ε) Σε περίπτωση μιας εκτεταμένης ανάθεσης δραστηριοτήτων σε τρίτους εντός του ομίλου όπως είναι η εσωτερική επιθεώρηση, η κανονιστική συμμόρφωση και η διαχείριση κινδύνων, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να διασφαλίσει ότι οι υποχρεώσεις της τράπεζας δεν αναιρούνται και ότι συνεχίζει να υφίσταται μια επαρκής εποπτεία και έλεγχος.

(στ) (i) Το Διοικητικό Συμβούλιο του ομίλου πρέπει να είναι σε θέση να εντοπίζει συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ των εταιρειών του ομίλου και να τις διαχειρίζεται κατάλληλα και κατά τρόπο ο οποίος να συνάδει με τις ενδεδειγμένες τραπεζικές πρακτικές καθώς και τις σχετικές νομοθεσίες και κανονισμούς.

(ii) Περαιτέρω, το Διοικητικό Συμβούλιο του ομίλου οφείλει να καθιερώσει και να γνωστοποιήσει σε όλα τα μέλη του ομίλου μια πολιτική για συναλλαγές και άλλες συμβατικές σχέσεις μεταξύ των εταιρειών του ομίλου. Η πολιτική αυτή οφείλει να διασφαλίζει, μέσω επαρκών διαδικασιών, ότι οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη, ειδικά με μετόχους, εκτελεστικά στελέχη ή με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, δεν διενεργούνται με όρους που είναι ενάντια στα συμφέροντα της τράπεζας και των άλλων συμμετόχων της.

(3) Πριν το διορισμό ή την εκλογή οποιουδήποτε νέου μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, η τράπεζα αναμένεται να διασφαλίσει ότι το προτεινόμενο Μέλος ανταποκρίνεται σε όλες τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 18 του Νόμου και την περί της Ικανότητας και Καταλληλότητας (Κριτήρια Αξιολόγησης) των Συμβούλων και των Διευθυντών Τραπεζών Οδηγία του 2006.

Κ.Δ.Π. 427/2006

(4)(α) Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την κύρια ευθύνη για τη λειτουργία και διασφάλιση της φερεγγυότητας της τράπεζας. Το

Διοικητικό Συμβούλιο ως σύνολο και ένας έκαστος των μελών του ενισχύουν την εσωτερική διακυβέρνηση της τράπεζας, όταν και εφόσον:

- (i) Αντιλαμβάνονται τον εποπτικό τους ρόλο και το καθήκον εμπιστοσύνης και επιμέλειας που αναλαμβάνουν έναντι της τράπεζας και των μετόχων της
- (ii) αποφεύγουν τη σύγκρουση ή τη δημιουργία σύγκρουσης συμφερόντων στις δραστηριότητες ή στις δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν έναντι άλλων οργανισμών
- (iii) εγκρίνουν τη συνολική επιχειρησιακή στρατηγική της τράπεζας, συμπεριλαμβανομένης και της συνολικής πολιτικής και των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων
- (iv) δεν συμμετέχουν σε αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου όταν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων που δεν τους επιτρέπει τη σωστή εξάσκηση των καθηκόντων τους
- (v) είναι σε θέση να αφιερώνουν τον απαιτούμενο χρόνο και ενέργεια στην εκτέλεση των καθηκόντων τους
- (vi) η αριθμητική δύναμη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τέτοια που να προάγει την αποτελεσματικότητα στη λήψη αποφάσεων και την πραγματική ανταλλαγή απόψεων σε στρατηγικό επίπεδο
- (vii) συνεχίζει να διατηρεί και να αναπτύσσει το απαιτούμενο επίπεδο συλλογικής ειδίκευσης που να ανταποκρίνεται στο αυξανόμενο μέγεθος και πολυπλοκότητα των εργασιών της τράπεζας
- (viii) αξιολογεί, περιοδικά, την αποτελεσματικότητα των δικών του διαδικασιών εσωτερικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων και των διαδικασιών πρότασης και εκλογής νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και στελεχών της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης της

τράπεζας, εντοπίζει τυχόν αδυναμίες και επιφέρει τις αναγκαίες αλλαγές·

- (ix) καθορίζει τα στελέχη-κλειδιά της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τη σπουδαιότητα και κρισιμότητα των καθηκόντων τους σε σχέση με τις επιχειρησιακές ή/και εποπτικές δραστηριότητες της τράπεζας ή/και του ομίλου της·
- (x) επιλέγει, παρακολουθεί και, όταν χρειάζεται, μεταθέτει τα στελέχη κλειδιά της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης της τράπεζας, μεριμνά ούτως ώστε η τράπεζα να διαθέτει το απαιτούμενο σχέδιο διαδοχής στελεχών και κρίνει κατά πόσον τα στελέχη που θα διαδεχθούν τα υφιστάμενα είναι ικανά και κατάλληλα να διευθύνουν τις εργασίες της τράπεζας·
- (xi) παρακολουθεί και εποπτεύει την Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση της τράπεζας, εξασκώντας το καθήκον και υποχρέωση που έχει να υποβάλλει ερωτήσεις και να επιμένει να παίρνει σαφείς εξηγήσεις καθώς και έγκαιρες πληροφορίες που να του επιτρέπουν να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης·
- (xii) συναντά, σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα στελέχη της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης και της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης για να διαμορφώνει και να εγκρίνει πολιτικές, να καθιερώνει γραμμές επικοινωνίας και να παρακολουθεί την πρόοδο επίτευξης των επιχειρησιακών στόχων της τράπεζας·
- (xiii) προάγει την ασφάλεια και φερεγγυότητα της τράπεζας, αντιλαμβάνεται το ρυθμιστικό και εποπτικό περιβάλλον εντός του οποίου δραστηριοποιείται η τράπεζα και διατηρεί μια αποτελεσματική και παραγωγική σχέση με τις

εμπλεκόμενες εποπτικές αρχές

- (xiv) εκφράζει επαρκή και αντικειμενική γνώμη και συστήνει την υιοθέτηση επαρκών πρακτικών που έχουν εφαρμοσθεί σε άλλες παρόμοιες περιπτώσεις
- (xv) συνεισφέρει εξειδικευμένες γνώσεις στην παρακολούθηση των εργασιών της τράπεζας
- (xvi) δεν συμμετέχει στην καθημερινή διοίκηση της τράπεζας
- (xvii) εξασκεί επιμέλεια στο διορισμό και στην παρακολούθηση του έργου των εξωτερικών ελεγκτών.

(β) Η αριθμητική δύναμη και σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να είναι τέτοια που να μπορεί να διαμορφώνει τη δική του ανεξάρτητη γνώμη σε σχέση με εκείνη της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης ή σε σχέση με τα διάφορα πολιτικά και άλλα εξωγενή προς την τράπεζα συμφέροντα. Το Διοικητικό Συμβούλιο της τράπεζας έχει, επίσης, το καθήκον να προστατεύει την τράπεζα από οποιαδήποτε αξιόποινη ή απρεπή ενέργεια ή επίδραση οποιουδήποτε κύριου μετόχου που είναι ενάντια στα συμφέροντα της ίδιας της τράπεζας και του συνόλου των μετόχων της. Οι τράπεζες οφείλουν να διορίζουν προσοντούχα και ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που να εμπλουτίζουν και να βελτιώνουν τη στρατηγική κατεύθυνση που δίνει το Διοικητικό Συμβούλιο προς την Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση της τράπεζας.

(γ) Το Διοικητικό Συμβούλιο πρέπει να είναι γνώστης όλων των κύριων χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων της τράπεζας. Σε περίπτωση, εντούτοις, που προσοντούχα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις των τραπεζικών, χρηματοπιστωτικών και άλλων συναφών δραστηριοτήτων της τράπεζας, η εν λόγω τράπεζα ενθαρρύνεται να εγκαινιάσει εξειδικευμένα και στοχευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα για εκείνα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που τα χρειάζονται.

(δ) Στην περίπτωση ιδιωτικών ή κρατικών τραπεζών που οι μετοχές τους δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, οι κύριοι μέτοχοι επιδρούν σημαντικά στο διορισμό μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Στις περιπτώσεις αυτές είναι πολύ σημαντικό όπως τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση εξασκούν το καθήκον της επιμέλειας που έχουν έναντι της ίδιας της τράπεζας αλλά και έναντι όλων των συμμετόχων συμπεριλαμβανομένων μειοψηφικών μετόχων, καταθετών και εποπτικών αρχών. Στις περιπτώσεις αυτές, οι κύριοι μέτοχοι δεν πρέπει να εμπλέκονται στην καθημερινή διοίκηση των εργασιών της τράπεζας, οφείλουν να σέβονται την ανεξαρτησία του Διοικητικού Συμβουλίου και το Διοικητικό Συμβούλιο πρέπει να αφήνεται να εκτελεί απερίσπαστα τα καθήκοντά του χωρίς επεμβάσεις ή επιδράσεις που είναι πιθανόν να δημιουργήσουν σύγκρουση συμφερόντων.

(5)(α) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να καθορίζει μια αποτελεσματική στρατηγική και πολιτική για τη διατήρηση, σε συνεχή βάση, του ύψους, των κατηγοριών και της κατανομής των ιδίων κεφαλαίων της τράπεζας που χρειάζονται για να καλύπτονται επαρκώς όλοι οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η τράπεζα.

(β) Η στρατηγική και πολιτική, αναφορικά με τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας πρέπει να είναι ολοκληρωμένες και ανάλογες με τη φύση, το μέγεθος και την περιπλοκότητα των δραστηριοτήτων της τράπεζας.

(γ) Η κατανομή των ιδίων κεφαλαίων εντός του ομίλου οφείλει να συνάδει με τις νομικές και ρυθμιστικές υποχρεώσεις αναφορικά με την κατανομή κεφαλαίου προς τις σχετικές θυγατρικές, δηλαδή εκεί που βρίσκονται οι κίνδυνοι.

(6)(α) Ο ρόλος των ανεξάρτητων, ικανών και καταρτισμένων εξωτερικών ελεγκτών καθώς και άλλων λειτουργιών ελέγχου, περιλαμβανομένων της κανονιστικής συμμόρφωσης και της νομικής υπηρεσίας, είναι ζωτικής σημασίας για την εσωτερική διακυβέρνηση

προκειμένου να επιτευχθεί ένας σημαντικός αριθμός στόχων. Ο ρόλος των πιο πάνω περιλαμβάνει τον εντοπισμό προβλημάτων μέσω των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων και του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της τράπεζας και τη διασφάλιση ότι τα λογιστικά συστήματα της τράπεζας παρουσιάζουν μια αληθή εικόνα της οικονομικής κατάστασης και επικερδότητας της τράπεζας. Το Διοικητικό Συμβούλιο αναμένεται να βελτιώνει την αποτελεσματικότητά του με τους εξής τρόπους:

- (i) Αναγνωρίζοντας τη σημασία των διαδικασιών εσωτερικής επιθεώρησης και του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και γνωστοποιώντας τη σημασία τους σε όλη την τράπεζα,
- (ii) ενθαρρύνοντας τους κύριους εξωτερικούς ελεγκτές της τράπεζας ή του ομίλου να αναλάβουν τον εξωτερικό έλεγχο του συνόλου των δραστηριοτήτων του ομίλου ή/και των εκτός Κύπρου εργασιών της τράπεζας, ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος του ελεγκτικού κενού,
- (iii) διασφαλίζοντας ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές κατανοούν το καθήκον τους έναντι της τράπεζας και των συμμετόχων της, ασκώντας τη δέουσα επαγγελματική προσοχή σε ότι αφορά τη διενέργεια των ελέγχων,
- (iv) εξετάζοντας την πιθανότητα περιοδικής αντικατάστασης των εξωτερικών ελεγκτών ή, τουλάχιστον, την περιοδική αλλαγή του ανώτερου συνεταίρου που είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο της τράπεζας,
- (v) αξιοποιώντας με έγκαιρο και αποτελεσματικό τρόπο, τα ευρήματα των εξωτερικών ελεγκτών και έγκαιρα επιλύοντας οποιαδήποτε προβλήματα,

- (vi) διασφαλίζοντας την ανεξαρτησία των εξωτερικών ελεγκτών μέσω της αναφοράς τους στο Διοικητικό Συμβούλιο ή την Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου, και
- (vii) αναθέτοντας στους εξωτερικούς ελεγκτές την αξιολόγηση βασικών λειτουργιών εσωτερικών ελέγχων.

(β) Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης της τράπεζας οφείλει να δίνει αναφορά απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Ελέγχου. Οι επικεφαλής της Κανονιστικής Συμμόρφωσης και της Νομικής Υπηρεσίας της τράπεζας οφείλουν, επίσης, να δίνουν κατευθείαν αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο. Επιπροσθέτως, συστήνεται όπως τα μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου συναντώνται, χωρίς την παρουσία της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης της τράπεζας, τουλάχιστον μια φορά ετησίως, με τον εξωτερικό ελεγκτή, και τους επικεφαλής της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, της Κανονιστικής Συμμόρφωσης και της Νομικής Υπηρεσίας. Τέτοιες συναντήσεις ενισχύσουν την ικανότητα του Διοικητικού Συμβουλίου της τράπεζας να εποπτεύει την εφαρμογή από την Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση των πολιτικών του Διοικητικού Συμβουλίου και να διασφαλίζει ότι οι επιχειρηματικές στρατηγικές της τράπεζας και η έκθεσή της σε κινδύνους συνάδουν με τα εκάστοτε αποδεκτά ανώτατα όρια ανάληψης κινδύνων, όπως αυτά έχουν καθορισθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της τράπεζας.

(γ) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να αξιοποιεί το έργο των εξωτερικών ελεγκτών σε σχέση με τις πληροφορίες που λαμβάνονται από την Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση σχετικά με τις λειτουργίες και την απόδοση της τράπεζας. Οι Ανώτατοι Εκτελεστικοί Διευθυντές οφείλουν, παράλληλα, να κατανοούν τη σημασία ενός αποτελεσματικού εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου για τη μακροπρόθεσμη φερεγγυότητα της τράπεζας.

(7)(α) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να προσδιορίζει ή να εγκρίνει, όπου χρειάζεται, σύμφωνα με πρότερη εξουσιοδότηση της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης της τράπεζας, την αποζημίωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, των Ανώτατων Εκτελεστικών Διευθυντών και άλλων στελεχών-κλειδιών και οφείλει να διασφαλίζει ότι η αποζημίωση αυτή συνάδει με την ιστορία της τράπεζας, το εποπτικό της περιβάλλον, τους μακροπρόθεσμους επιχειρηματικούς στόχους και στρατηγική της. Επιβάλλεται, επίσης, όπως οι πολιτικές χρηματικών παροχών/μισθοδοσίας/αποζημίωσης τυγχάνουν χειρισμού από την Επιτροπή Αμοιβών του Διοικητικού Συμβουλίου που να αποτελείται καθ'ολοκληρίαν ή κατά πλειοψηφία από μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου προκειμένου να μετριάξει τις ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων και να παρέχει ασφάλεια στους μετόχους και στους άλλους συμμετόχους.

(β) η αμοιβή των μη εκτελεστικών μελών, ειδικά εκείνων που είναι μέλη των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου, όπως είναι η Επιτροπή Ελέγχου και η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, πρέπει να εξαρτάται άμεσα από τις ευθύνες τους και τις χρονικές δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει και όχι από τις βραχυπρόθεσμες αποδόσεις της τράπεζας.

(γ) Στις περιπτώσεις όπου σε Ανώτατους Εκτελεστικούς Διευθυντές ή άλλα στελέχη κλειδιά προσφέρονται κίνητρα με βάση την ετήσια απόδοση της τράπεζας, η αμοιβή τους θα πρέπει να υπόκειται σε αντικειμενικούς όρους και προϋποθέσεις με στόχο τη μακροπρόθεσμη ενίσχυση της εταιρικής αξίας της τράπεζας.

(8)(α) Οι τράπεζες μπορεί να επιλέξουν να δραστηριοποιηθούν σε συγκεκριμένες χώρες ή μέσω περίπλοκων ιδιοκτησιακών δομών για καθόλα νόμιμους και κατανοητούς επιχειρηματικούς σκοπούς. Η λειτουργία σε τέτοιες χώρες ή μέσω τέτοιων ιδιοκτησιακών δομών μπορεί, ωστόσο, να τις εκθέσει σε οικονομικούς και νομικούς

κινδύνους, καθώς και κινδύνους για τη φήμη του ιδίου του τραπεζικού οργανισμού, να δυσχεράνει την ικανότητα του Διοικητικού Συμβουλίου να διεξάγει την κατάλληλη εποπτεία και να αποτελέσουν εμπόδιο στην αποτελεσματική τραπεζική εποπτεία. Στις πιο πάνω περιπτώσεις, το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να θέτει σε εφαρμογή πολιτικές που να διασφαλίζουν ότι:

- (i) Τέτοιες δραστηριότητες ή ιδιοκτησιακές δομές συνάδουν με τις σχετικές οδηγίες, κανονισμούς και κατευθυντήριες γραμμές της Κεντρικής Τράπεζας και ότι το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη την καταλληλότητά τους και καθορίζει τα όρια δραστηριοποίησης της τράπεζας σε χώρες ή μέσω ιδιοκτησιακών δομών που, ενδεχομένως, εμποδίζουν τη διαφάνεια στις συναλλαγές.
- (ii) οι Ανώτατοι Εκτελεστικοί Διευθυντές εντοπίζουν και διαχειρίζονται το πλήρες φάσμα των κινδύνων που προκύπτουν από τις πιο πάνω δραστηριότητες ή ιδιοκτησιακές δομές.

(β) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να τεκμηριώνει αυτή τη διαδικασία εξέτασης, έγκρισης και διαχείρισης κινδύνων και να την κοινοποιεί τόσο στην Κεντρική Τράπεζα όσο και στους εξωτερικούς ελεγκτές της τράπεζας.

(γ) Οι τράπεζες μπορούν, επίσης, να εκτεθούν έμμεσα σε κινδύνους όταν προσφέρουν ορισμένες υπηρεσίες ή όταν ενεργούν μέσω αδιαφανών ιδιοκτησιακών δομών εκ μέρους των πελατών τους. Τέτοιες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τις περιπτώσεις όπου μια τράπεζα ενεργεί ως εμπιστευματοδόχος ή παροχέας διοικητικών υπηρεσιών σε τρίτους, προσφέροντας, μεταξύ άλλων, περίπλοκες ή/και αδιαφανείς ιδιοκτησιακές δομές ή/και περίπλοκα χρηματοοικονομικά εργαλεία ή προϊόντα σε πελάτες. Ενώ οι δραστηριότητες αυτές είναι συχνά επικερδείς και εξυπηρετούν τους επιχειρηματικούς σκοπούς των πελατών, είναι ενδεχόμενο κάποιοι

πελάτες να χρησιμοποιήσουν τα προϊόντα και τις ιδιοκτησιακές δομές που προσφέρονται από τις τράπεζες προκειμένου να εμπλακούν σε αξιόποινες ή ύποπτες δραστηριότητες. Οι τράπεζες που προσφέρουν τέτοιες υπηρεσίες/προϊόντα, οφείλουν να εφαρμόζουν πολιτικές και διαδικασίες προκειμένου να εντοπίζουν και να διαχειρίζονται με προσεκτικό τρόπο όλους τους λειτουργικούς κινδύνους που προκύπτουν από τέτοιες δραστηριότητες. Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να διασφαλίσει ότι οι κίνδυνοι τέτοιων δραστηριοτήτων γίνονται κατανοητοί και τυγχάνουν χειρισμού με το σωστό τρόπο. Συγκεκριμένα:

- (i) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να διασφαλίζει ότι οι Ανώτατοι Εκτελεστικοί Διευθυντές ακολουθούν σαφείς πολιτικές αναφορικά με τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων σε χώρες ή μέσω ιδιοκτησιακών δομών που, ενδεχομένως, εμποδίζουν τη διαφάνεια σε συναλλαγές
- (ii) η Επιτροπή Ελέγχου οφείλει να εποπτεύει τη Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης σε σχέση με τους ελέγχους που διεξάγει αναφορικά με τις δομές αυτές και να αναφέρει οποιαδήποτε ευρήματα, σε ετήσια βάση ή όποτε εντοπίζονται συγκεκριμένα γεγονότα ή αδυναμίες, στο Διοικητικό Συμβούλιο
- (iii) το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να διασφαλίζει ότι εφαρμόζονται οι κατάλληλες πολιτικές, διαδικασίες και στρατηγικές, οι οποίες να διέπουν την έγκριση τέτοιων περίπλοκων ή/και αδιαφανών ιδιοκτησιακών δομών, εργαλείων ή προϊόντων που χρησιμοποιούνται ή/και προσφέρονται σε πελάτες από οποιαδήποτε υπηρεσιακή μονάδα της τράπεζας
- (iv) το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να αξιολογεί, πάνω σε ετήσια βάση, τη χρήση από την ίδια την τράπεζα ή / και τη διάθεση αυτών των ιδιοκτησιακών δομών, εργαλείων ή προϊόντων, εντός του πλαισίου του

εποπτικού ρόλου που εξασκεί στην Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση

- (v) Δεν θα πρέπει να εγκρίνονται περίπλοκες ή/και αδιαφανείς ιδιοκτησιακές δομές, εργαλεία ή προϊόντα για τα οποία οι οικονομικοί και νομικοί κίνδυνοι καθώς και κίνδυνοι για τη φήμη, που προκύπτουν από τη χρήση τους ή/και τη διάθεσή τους σε πελάτες, δεν μπορούν να αξιολογηθούν ορθά.

(δ) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να απαιτεί όπως ο έλεγχος της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης επεκτείνεται και σε εκείνες τις δραστηριότητες της τράπεζας που διεξάγονται σε χώρες ή μέσω ιδιοκτησιακών δομών, είτε εκ μέρους πελατών, που δεν είναι διαφανείς. Ο έλεγχος αυτός οφείλει να περιλαμβάνει, επί παραδείγματι, τακτικές επισκέψεις της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης εκτός Κύπρου, λεπτομερή εξέταση των δραστηριοτήτων αυτών για να διασφαλιστεί ότι συνάδουν με τον αρχικό σκοπό τους, εξέταση κατά πόσον υπάρχει συμμόρφωση με τους σχετικούς νόμους, εποπτικές οδηγίες, κανονισμούς, κατευθυντήριες γραμμές και αξιολόγηση των νομικών κινδύνων καθώς και των κινδύνων για τη φήμη που προκύπτουν από αυτές τις δραστηριότητες ή ιδιοκτησιακές δομές.

(ε) Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι, επίσης, υπεύθυνο να διασφαλίζει ότι διεξάγεται ο κατάλληλος νομικός και οικονομικός έλεγχος ("due diligence") σε περιπτώσεις όπου μια τράπεζα δραστηριοποιείται σε χώρες ή μέσω περίπλοκων ιδιοκτησιακών δομών ή παρέχει η ίδια τέτοιες υπηρεσίες σε πελάτες, οι οποίες περιορίζουν τη διαφάνεια και δυνητικά αποτελούν εμπόδιο στην αποτελεσματική εποπτεία. Για το λόγο αυτό, το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να:

- (i) Αξιολογεί, σε ετήσια βάση την ανάγκη λειτουργίας της τράπεζας σε χώρες ή μέσω περίπλοκων ιδιοκτησιακών δομών που περιορίζουν τη

διαφάνεια:

- (ii) εντοπίζει, εκτιμά και αξιολογεί όλους τους σημαντικούς κινδύνους, περιλαμβανομένων των νομικών κινδύνων και των κινδύνων φήμης που προκύπτουν από τέτοιες δραστηριότητες:
- (iii) θεσπίζει διαδικασίες και πολιτικές για την έγκριση των συναλλαγών και των νέων προϊόντων, ειδικά όσων σχετίζονται με τις δραστηριότητες αυτές, για παράδειγμα ανώτατα επιτρεπτά όρια, μέτρα για το μετριασμό των νομικών κινδύνων ή των κινδύνων φήμης και απαίτηση για διαφάνεια:
- (iv) καθορίζει σαφείς στόχους και ευθύνες εσωτερικής διακυβέρνησης για όλα τα μέλη του Ομίλου:
- (v) καθορίζει και κατανοεί το στόχο αυτών των δραστηριοτήτων και διασφαλίζει ότι η διεξαγωγή τους συνάδει με τους αρχικούς στόχους:
- (vi) διασφαλίζει ότι οι πληροφορίες, αναφορικά με αυτές τις δραστηριότητες και τους ενεχόμενους κινδύνους, είναι άμεσα διαθέσιμες στην Κεντρική Τράπεζα:
- (vii) αξιολογεί, σε ετήσια βάση, τη συμμόρφωση με όλους τους σχετικούς νόμους και τους κανονισμούς, καθώς και με τις εσωτερικές πολιτικές της ίδιας της τράπεζας:
- (viii) διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες αυτές βρίσκονται εντός του πεδίου εφαρμογής τόσο των τακτικών εσωτερικών επιθεωρήσεων που διεξάγει η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης όσο και των ελέγχων των εξωτερικών ελεγκτών, και
- (ix) δημοσιοποιεί με το δέοντα τρόπο, για παράδειγμα

στην ετήσια έκθεση, πληροφορίες αναφορικά με τους σκοπούς, τις στρατηγικές, τις ιδιοκτησιακές δομές, τους κινδύνους και τους έλεγχους που σχετίζονται με τις πιο πάνω δραστηριότητες.

(9)(α) Η διαφάνεια είναι απαραίτητη για μια επαρκή και αποτελεσματική εσωτερική διακυβέρνηση, καθώς είναι δύσκολο για τους μετόχους και τους άλλους συμμετόχους να παρακολουθούν αποτελεσματικά και να καταλογίζουν ευθύνες στο Διοικητικό Συμβούλιο όταν υπάρχει έλλειψη διαφάνειας.

(β) Η έγκαιρη και ακριβής δημοσιοποίηση, επί παραδείγματι, σε προσβάσιμη από το ευρύ κοινό ιστοσελίδα της τράπεζας καθώς και στην ετήσια έκθεσή της, είναι επιθυμητή σε ότι αφορά τα ακόλουθα θέματα:

- (i) Δομή του Διοικητικού Συμβουλίου, τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, σύνθεση, διαδικασία επιλογής, προσόντα μελών, διευθυντικές θέσεις μελών σε άλλους οργανισμούς, ανεξαρτησία, σημαντικά συμφέροντα σε σχέση με συναλλαγές ή ζητήματα που επηρεάζουν την τράπεζα, μέλη των επιτροπών, κανονισμούς λειτουργίας και υποχρεώσεις των επιτροπών και τη δομή της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης, τις ευθύνες της, την ιεραρχική δομή, τα προσόντα και εμπειρία
- (ii) βασική οργανωτική δομή, κύριοι μέτοχοι και δικαιώματα ψήφου, δικαιούχοι μέτοχοι, συμμετοχή κύριων μετόχων στο Διοικητικό Συμβούλιο ή σε ανώτατες διευθυντικές θέσεις, κύριες δραστηριότητες, ιδιοκτησιακή δομή, συνελεύσεις των μετόχων
- (iii) πληροφορίες για το σχέδιο κινήτρων της τράπεζας την πολιτική χρηματικών παροχών / μισθοδοσίας / αποζημίωσης στελεχών, χρηματική παροχή

συνδεόμενη με κέρδη ("bonus"), δικαιώματα απόκτησης μετοχών

- (iv) τον Κώδικα Δεοντολογίας της τράπεζας ή της Επιχειρηματικής Πολιτικής ή/και τον Κώδικα Ηθικής, περιλαμβανομένων οποιωνδήποτε εξαιρέσεων, εάν υπάρχουν, καθώς και οποιεσδήποτε άλλες σχετικές πολιτικές συγκεκριμένα, το περιεχόμενο οποιουδήποτε κώδικα ή πολιτικής εσωτερικής διακυβέρνησης και τη διαδικασία μέσω της οποίας εφαρμόζεται, καθώς και μια αξιολόγηση από το Διοικητικό Συμβούλιο αναφορικά με το βαθμό εφαρμογής αυτού του κώδικα ή της πολιτικής εσωτερικής διακυβέρνησης·
- (v) στην περίπτωση των κρατικών τραπεζών, τους γενικούς στόχους της κρατικής ιδιοκτησίας, περιλαμβανομένων οποιωνδήποτε συγκεκριμένων υποχρεώσεων της τράπεζας έναντι της κοινωνικής πολιτικής του κράτους, τον τρόπο χρηματοδότησης αυτών των υποχρεώσεων, καθώς και την πολιτική και το ρόλο ιδιοκτησίας του κράτους στην εσωτερική διακυβέρνηση της τράπεζας·
- (vi) τη φύση και την έκταση των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη περιλαμβανομένων οποιωνδήποτε τραπεζικών θεμάτων για τα οποία τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν σημαντικό συμφέρον είτε έμμεσα είτε άμεσα είτε εκ μέρους τρίτων.

ΜΕΡΟΣ VI ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Ικανότητα και
Καταλληλότητα των

19. Η τράπεζα κατά την διαδικασία επιλογής και διορισμού

Συμβούλων.

Συμβούλων οφείλει εφαρμόζει τις διατάξεις του άρθρου 18 του Νόμου και την Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας περί της Ικανότητας και Καταλληλότητας (Κριτήρια Αξιολόγησης) των Συμβούλων και των Διευθυντών Τραπεζών Οδηγία του 2006

ΜΕΡΟΣ VII

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ρόλος του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου

20. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος είναι τα κεντρικά πρόσωπα για τη δημιουργία των συνθηκών που συμβάλλουν στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού Διοικητικού Συμβουλίου ως συνόλου και αποτελεσματικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε ατομική βάση, τόσο εντός όσο και εκτός της αίθουσας συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου. Πιο συγκεκριμένα, ο Πρόεδρος φέρει την ευθύνη:

(α) Καθοδήγησης του Διοικητικού Συμβουλίου και σύνταξης της ημερήσιας διάταξης, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα θέματα και τους προβληματισμούς όλων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου να προσβλέπει στο μέλλον και να επικεντρώνεται σε θέματα στρατηγικής και όχι σε τυποποιημένες εγκρίσεις διάφορων προτάσεων που μπορούν να συμπεριληφθούν στις εξουσίες που ανατίθενται στην Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση της τράπεζας·

(β) διασφάλισης ότι τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνουν ορθές, έγκαιρες και σαφείς πληροφορίες, ιδιαίτερα σε σχέση με την απόδοση της τράπεζας, που να τους βοηθούν στη λήψη ολοκληρωμένων αποφάσεων, στην αποτελεσματική παρακολούθηση των εργασιών της τράπεζας και στην παροχή συμβουλών που να προάγουν την επιτυχή λειτουργία της τράπεζας·

(γ) διασφάλισης αποτελεσματικής επικοινωνίας με τους μετόχους, που να βοηθά τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου στο να αντιλαμβάνονται τις απόψεις των κύριων μετόχων και επενδυτών της τράπεζας·

(δ) διασφάλισης του απαραίτητου χρόνου για τη συζήτηση περιπτώσεων ή επίμαχων θεμάτων διευθετώντας, όταν χρειάζεται, ανεπίσημες συναντήσεις μεταξύ των μελών, για επαρκή προετοιμασία των θεμάτων πριν τη σύγκληση του Διοικητικού Συμβουλίου. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δίνεται ο απαραίτητος χρόνος στα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για να μελετήσουν τα πιο πάνω θέματα και να μη καλούνται να αποφασίσουν εντός ενός ασφυκτικού χρονοδιαγράμματος·

(ε) καθοδήγησης των νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου μέσω ειδικών προγραμμάτων που οργανώνει η γραμματεία που υποστηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο·

(στ) εντοπισμού και ικανοποίησης των ατομικών εκπαιδευτικών αλλά και συλλογικών ενημερωτικών αναγκών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου με στόχο τη βελτίωση της συνολικής αποτελεσματικότητας του Διοικητικού Συμβουλίου. Η γραμματεία που υποστηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη διοργάνωσης των διάφορων εκπαιδευτικών προγραμμάτων·

(ζ) αξιολόγησης, υπό μορφή έκθεσης, της αποδοτικότητας του συνόλου και καθενός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου τουλάχιστον μια φορά το χρόνο την οποία καταθέτει στο Διοικητικό Συμβούλιο·

(η) ενθάρρυνση ενεργούς συμμετοχής από όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

ΜΕΡΟΣ VIII
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

και τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οφείλουν να:

(α) Διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο μεταλαμπαδεύοντας το κατάλληλο επιχειρηματικό πνεύμα ενεργώντας, όμως, εντός ενός πλαισίου συνετών και αποτελεσματικών ελέγχων που να διασφαλίζει την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων

(β) συμβάλλουν ενεργά στον καθορισμό των στρατηγικών στόχων της τράπεζας, διασφαλίζουν ότι υπάρχουν οι απαραίτητοι οικονομικοί πόροι και το ανθρώπινο δυναμικό που απαιτείται για την τράπεζα ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι της τράπεζας και αξιολογούν την απόδοση της διεύθυνσης

(γ) καθορίζουν τις αξίες και τα πρότυπα της τράπεζας και διασφαλίζουν ότι οι υποχρεώσεις της προς τους μετόχους της και τους άλλους συμμετοχούς γίνονται κατανοητοί και επιτυγχάνονται.

(2) Πέραν των συνηθισμένων ευθυνών που αναλαμβάνουν, ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα μη εκτελεστικά μέλη οφείλουν να διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο ιδίως στους εξής τομείς:

(α) Καθ' όσον αφορά τη στρατηγική, τα μη εκτελεστικά μέλη οφείλουν να εποπτεύουν, με κριτικό και εποικοδομητικό τρόπο, την υφιστάμενη επιχειρησιακή στρατηγική της τράπεζας και να βοηθούν στη χάραξη νέων προτάσεων στρατηγικής

(β) καθ' όσον αφορά την αποδοτικότητα, τα μη εκτελεστικά μέλη οφείλουν να ελέγχουν την αποδοτικότητα των στελεχών της ανώτατης εκτελεστικής διεύθυνσης αναφορικά με την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων και να παρακολουθούν στενά τις εκθέσεις που τους υποβάλλονται και που σχετίζονται με την αποδοτικότητα των στελεχών

(γ) καθ' όσον αφορά τους κινδύνους, τα μη εκτελεστικά μέλη

οφείλουν να ικανοποιούνται για την αξιοπιστία των οικονομικών πληροφοριών και ότι τα συστήματα οικονομικών ελέγχων και διαχείρισης κινδύνων είναι επαρκή

(δ) καθ' όσον αφορά το προσωπικό, τα μη εκτελεστικά μέλη είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό του κατάλληλου ύψους αποζημίωσης των εκτελεστικών μελών και διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο στο διορισμό και, όταν χρειάζεται, στην απομάκρυνση των εκτελεστικών μελών και στο σχεδιασμό πολιτικής διαδοχής.

(3) Για να είναι αποτελεσματικά τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οφείλουν να είναι πλήρως ενήμερα για τις εργασίες και το εξωτερικό περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργεί η τράπεζα και να είναι γνώστες των θεμάτων που σχετίζονται με τις τραπεζικές εργασίες. Το μη εκτελεστικό μέλος, πριν το διορισμό, πρέπει να απαιτεί όπως τύχει μιας ολοκληρωμένης, επίσημης και εξειδικευμένης ενημέρωσης αναφορικά με τις εργασίες της τράπεζας.

ΜΕΡΟΣ ΙΧ **Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ** **ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

Ο ρόλος του μη Εκτελεστικού και Ανεξάρτητου Μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου

22.-(1) Προ του διορισμού ενός μη εκτελεστικού και ανεξάρτητου μέλους, το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να διασφαλίσει ότι το υποψήφιο μέλος έχει ανεξάρτητο χαρακτήρα και κρίση και να εξακριβώσει κατά πόσον υφίστανται οποιεσδήποτε διασυνδέσεις ή συνθήκες που πιθανόν να επηρεάζουν ή να φαίνονται ότι μπορεί να επηρεάσουν την κρίση του υποψήφιου μέλους.

(2) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να εξηγήσει γιατί, ενδεχομένως, θεωρεί ένα μέλος ως ανεξάρτητο, έστω και αν υφίσταται διασυνδέσεις ή συνθήκες που συνηγορούν υπέρ του αντιθέτου όπως, για παράδειγμα, αν το υποψήφιο μέλος:

(α) Υπήρξε υπάλληλος της τράπεζας ή του ομίλου της

τράπεζας τα τελευταία πέντε έτη

(β) διατηρεί ή διατηρούσε τα τελευταία τρία έτη, οποιαδήποτε σημαντική επιχειρηματική σχέση με την τράπεζα είτε άμεσα, είτε ως μέτοχος, μέλος Διοικητικού Συμβουλίου ή ανώτατο στέλεχος οργανισμού που διατηρεί ή διατηρούσε τέτοια σχέση με την τράπεζα. Για σκοπούς της παρούσας υποπαραγράφου «σημαντική επιχειρηματική σχέση», δεν περιλαμβάνει τη χορήγηση πιστωτικών διευκολύνσεων από την τράπεζα δυνάμει της παραγράφου (γ) του εδαφίου (1) του άρθρου 11 του Νόμου

(γ) αμειβόταν ή αμείβεται με πρόσθετα χρηματικά οφέλη από την τράπεζα, πέραν των συνηθισμένων δικαιωμάτων του ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή συμμετέχει σε σχέδιο απολαβών ανάλογα με την κερδοφορία της τράπεζας ή είναι μέλος του Ταμείου Συντάξεων της τράπεζας

(δ) έχει στενή συγγενική σχέση με τους εξωτερικούς συμβούλους, τους εξωτερικούς ελεγκτές ή τα άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή με στελέχη της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης της τράπεζας. Για σκοπούς της παρούσας υποπαραγράφου «στενή συγγενική σχέση» περιλαμβάνει το σύζυγο ή τη σύζυγο και άτομα πρώτου βαθμού συγγένειας

(ε) είναι μέλος άλλων Διοικητικών Συμβουλίων στα οποία συμμετέχουν άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή διατηρεί σημαντικές επιχειρηματικές σχέσεις με άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μέσω άλλων εταιρειών και οργανισμών

(στ) είναι κύριος μέτοχος ή εκπροσωπεί ένα κύριο μέτοχο ή έχει στενή συγγενική σχέση με ένα εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή ένα κύριο μέτοχο

(ζ) έχει διατελέσει μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου για

περίοδο πέραν των εννέα ετών από την ημερομηνία του πρώτου διορισμού του.

(3) Η τράπεζα οφείλει να διασφαλίζει τη συμμετοχή στο Διοικητικό Συμβούλιο τουλάχιστον ενός ή στην περίπτωση που απαιτείται η σύσταση Επιτροπής Ελέγχου και Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, δύο μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μελών.

(4) Το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να ορίσει ένα από τα μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μέλη του να ενεργεί ως ανώτερος ανεξάρτητος σύμβουλος, ο οποίος να είναι αποδέκτης τυχόν προβληματισμών που έχουν για την τράπεζα οι συμμετοχοί, στις περιπτώσεις όπου ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ή η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση έχουν αποτύχει να ικανοποιήσουν τους εν λόγω προβληματισμούς ή όπου επαφή με τους πιο πάνω δεν είναι, υπό τις περιστάσεις, ενδεδειγμένη.

(5) Το μη εκτελεστικό και ανεξάρτητο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου οφείλει:

(α) Κάτω από οποιοσδήποτε περιστάσεις να διατηρεί ανεξαρτησία σκέψης και γνώμης όταν αναλύει, αποφασίζει και ενεργεί για την τράπεζα

(β) να μην επιδιώκει και να μην αποδέχεται οποιαδήποτε ωφελήματα που, ενδεχομένως, να θεωρηθούν ότι πλήττουν την ανεξαρτησία του

(γ) με σαφήνεια να αντιτίθεται σε οποιοσδήποτε αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου που, ενδέχεται, να παραβιάζουν τα συμφέροντα της τράπεζας.

(6) Σε περίπτωση που το Διοικητικό Συμβούλιο λάβει κάποια απόφαση με την οποία ένα μη εκτελεστικό και ανεξάρτητο μέλος έχει σοβαρή διαφωνία, το τελευταίο πρέπει να αναλογισθεί πολύ σοβαρά τις ευθύνες του. Σε περίπτωση που αποφασίσει να υποβάλει την παραίτησή του, οφείλει να απευθύνει σχετική επιστολή προς το Διοικητικό Συμβούλιο, την Επιτροπή Ελέγχου, τους εξωτερικούς

ελεγκτές της τράπεζας και την Κεντρική Τράπεζα στην οποία να αναφέρει τους λόγους της παραίτησής του.

ΜΕΡΟΣ Χ
ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αρμοδιότητες του
Διοικητικού
Συμβουλίου

23. Η κάθε τράπεζα υποχρεούται να έχει τουλάχιστον δύο εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους, η παρουσία και η συγκατάθεση των οποίων είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική κατεύθυνση και διοίκησή της. Το κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου οφείλει να διαθέτει επαρκείς γνώσεις και εμπειρία τουλάχιστον για τις σημαντικότερες των δραστηριοτήτων της τράπεζας, ώστε το Διοικητικό Συμβούλιο να έχει τη δυνατότητα άσκησης εποπτείας επί του συνόλου των εργασιών είτε άμεσα είτε μέσω των Επιτροπών που θεσμοθετούνται υποχρεωτικά ή κατά τη διακριτική ευχέρεια της τράπεζας με βάση την παρούσα Οδηγία. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει, γενικά, την ευθύνη για τη συνεπή εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Οδηγίας και, ιδίως, την ευθύνη:

(α) Του στρατηγικού προσανατολισμού της τράπεζας, της επαναξιολόγησής του, σε ετήσια βάση, και της υιοθέτησης κατάλληλων πολιτικών που αποσκοπούν στη διασφάλιση ενός επαρκούς και αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου·

(β) της ύπαρξης κατάλληλης πολιτικής, τόσο για τη διαχείριση κινδύνων με καθορισμό των εκάστοτε αποδεκτών ανωτάτων ορίων ανάληψης κινδύνου, όσο και για την κανονιστική συμμόρφωση·

(γ) της διαμόρφωσης του κατάλληλου εσωτερικού περιβάλλοντος, που να διασφαλίζει ότι κάθε στέλεχος σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα της τράπεζας κατανοεί τόσο τη φύση κάθε κινδύνου, που σχετίζεται με τις δραστηριότητες στις οποίες μετέχει ή εποπτεύει, όσο και την ανάγκη της

αποτελεσματικής αντιμετώπισής τους, αναγνωρίζει τη σημασία των ελεγκτικών διαδικασιών και διευκολύνει την εφαρμογή τους:

(δ) της υιοθέτησης ενός Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς που να εφαρμόζεται από την Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση και το σύνολο του προσωπικού της τράπεζας επί τη βάση των γενικώς αποδεκτών αρχών οι οποίες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την επιμέλεια, την αποτελεσματικότητα, την υπευθυνότητα, την ευπρέπεια στις σχέσεις με το κοινό, τη μη αίτηση ή αποδοχή ασυνήθους αξίας ωφελημάτων, την τήρηση επαγγελματικού απορρήτου

(ε) της παροχής στην Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση και τις υπηρεσιακές μονάδες όλων των απαραίτητων μέσων για την υλοποίηση του έργου τους:

(στ) της ακρίβειας των δημοσιευόμενων ετήσιων και περιοδικών οικονομικών καταστάσεων της τράπεζας και του ομίλου, σε ατομική και ενσπονημένη βάση αντίστοιχα, καθώς και των υποβαλλομένων στην Κεντρική Τράπεζα και τις άλλες εποπτικές αρχές στοιχείων

(ζ) της διασφάλισης ότι η λειτουργία της τράπεζας είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα από το θεσμικό πλαίσιο, τους εσωτερικούς κανονισμούς και τις αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα ως προς την επιλογή και τυχόν αντικατάσταση των στελεχών που κατέχουν θέσεις-κλειδιά:

(η) της ύπαρξης καταγεγραμμένων διαδικασιών περιλαμβανομένης της ανάθεσης συγκεκριμένων ρόλων και συντονισμό τους, εξουσιοδοτημένων προσώπων για επικοινωνία με την Κεντρική Τράπεζα ή/και άλλες εποπτικές αρχές, εναλλακτικές πηγές κάλυψης αναγκών ρευστότητας οι οποίες να διασφαλίζουν:

- (i) την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων που θέτουν σε κίνδυνο την ομαλή λειτουργία της τράπεζας και
- (ii) την αποκατάσταση και απρόσκοπτη συνέχιση της επιχειρησιακής της λειτουργίας.

Αρμοδιότητες της
Ανώτατης
Εκτελεστικής
Διεύθυνσης

24. Η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση, η οποία για τους σκοπούς εφαρμογής της παρούσας Οδηγίας νοείται ως το ανώτατο διοικητικό όργανο με εκτελεστικές αρμοδιότητες, έχει, μεταξύ άλλων, την ευθύνη:

(α) Της συνεπούς υλοποίησης της εγκεκριμένης από το Διοικητικό Συμβούλιο επιχειρησιακής στρατηγικής και της εξειδίκευσής της με τη χάραξη κατάλληλης για κάθε λειτουργία πολιτικής, τον καθορισμό επιμέρους στόχων για κάθε τομέα δραστηριότητας, διοικητικό όργανο και υπηρεσιακή μονάδα. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται, μεταξύ άλλων:

- (i) Η υλοποίηση της εγκεκριμένης από το Διοικητικό Συμβούλιο πολιτικής διαχείρισης κινδύνων
- (ii) ο καθορισμός των επιμέρους ορίων και των αρμοδιοτήτων κάθε υπηρεσιακής μονάδας στη διαχείριση των κινδύνων και η αξιολόγηση της απόδοσής της
- (iii) ο διαρκής έλεγχος της διαχείρισης των κινδύνων της τράπεζας μέσα στα εγκεκριμένα από το Διοικητικό Συμβούλιο όρια ανάληψης

(β) της ανάπτυξης και ενσωμάτωσης των μηχανισμών και διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου, που προσιδιάζουν στο εύρος, το μέγεθος και τη φύση των εργασιών της τράπεζας, της περιοδικής αξιολόγησης των σημαντικών, από πλευράς επιπτώσεων, δυσλειτουργιών και της εν γένει αποτελεσματικής εφαρμογής του Συστήματος Εσωτερικού

Ελέγχου.

Επιτροπές του
Διοικητικού
Συμβουλίου

25. -(1)(α) Τράπεζες οι οποίες:

- (i) έχουν εισάξει τις μετοχές τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά ή
- (ii) διατηρούν θυγατρικές εταιρείες ή υποκαταστήματα στο εξωτερικό ή
- (iii) το ενεργητικό τους υπερβαίνει το ποσό των πενήνταπέντε εκατομμυρίων Λιρών Κύπρου,

οφείλουν να προβούν στη σύσταση Επιτροπής Ελέγχου

(β) Η Επιτροπή Ελέγχου ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και απαρτίζεται από τουλάχιστον τρία μη εκτελεστικά μέλη, από τα οποία, το ένα τουλάχιστον είναι ανεξάρτητο. Τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου δεν πρέπει να κατέχουν παράλληλες θέσεις ή ιδιότητες ή να διενεργούν συναλλαγές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με την αποστολή της Επιτροπής.

(γ) Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις και εμπειρία για την επίβλεψη των ελεγκτικών διαδικασιών και των λογιστικών θεμάτων που απασχολούν την Επιτροπή, ενώ η Επιτροπή, ως σύνολο, πρέπει να διαθέτει τη δέουσα κατάρτιση και εμπειρία περιλαμβανομένης της γνώσης για το ευρύτερο περιβάλλον λειτουργίας της τράπεζας και για συστήματα πληροφορικής.

(δ) Η λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου διέπεται από εσωτερικό Κανονισμό στον οποίο καθορίζονται η διάρκεια, τα μέλη, η συχνότητα εναλλαγής τους, οι διαδικασίες λήψης των αποφάσεων και τα κύρια καθήκοντά της, στα οποία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων:

- (i) Η παρακολούθηση και η ετήσια αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Συστήματος

Εσωτερικού Ελέγχου με βάση τα σχετικά στοιχεία και πληροφορίες της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, τις διαπιστώσεις και παρατηρήσεις των εξωτερικών ελεγκτών και των εποπτικών αρχών:

- (ii) η υποβολή πρότασης προς το Διοικητικό Συμβούλιο για την επιλογή των εξωτερικών ελεγκτών και επίσης, όποτε το κρίνει σκόπιμο, πρόταση για την αντικατάσταση ή την εναλλαγή τους
- (iii) η υποβολή προτάσεων για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που έχουν διαπιστωθεί
- (iv) η αξιολόγηση του έργου της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης.

(ε) Η Επιτροπή Ελέγχου συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά κάθε τρίμηνο και ο Πρόεδρος της ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο για το έργο της Επιτροπής.

(στ) Ανατίθεται τουλάχιστον ανά τριετία από κάθε τράπεζα, κατά προτίμηση σε εξωτερικούς ελεγκτές άλλους από τους υφιστάμενους εξωτερικούς ελεγκτές της τράπεζας, που διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρία, η αξιολόγηση της επάρκειας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου σε ατομική και ενοποιημένη βάση. Η σχετική έκθεση αξιολόγησης γνωστοποιείται στην Κεντρική Τράπεζα. Οι εν λόγω εξωτερικοί ελεγκτές θα εναλλάσσονται, τουλάχιστον, μετά από δύο διαδοχικές αξιολογήσεις. Σε περίπτωση που η τράπεζα επιλέγει τους υφιστάμενους εξωτερικούς ελεγκτές της, η αξιολόγηση θα πρέπει να διενεργείται από άτομα αλλά από αυτά που διεξάγουν ή/και εποπτεύουν το συνήθη έλεγχο της τράπεζας.

(2)(α) Τράπεζες οι οποίες:

- (i) έχουν εισάγει τις μετοχές τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά ή

- (ii) διατηρούν θυγατρικές εταιρείες ή υποκαταστήματα στο εξωτερικό και το εντός και εκτός ισολογισμού ενεργητικό της τράπεζας υπερβαίνει το ποσό των ενός δισεκατομμυρίου Λιρών

οφείλουν να προβούν στη σύσταση Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων.

Νοείται ότι δεν απαιτείται η σύσταση Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων σε περίπτωση που τα σχετικά καθήκοντα ασκούνται σε επίπεδο ομίλου από αντίστοιχη Επιτροπή που καλύπτει ρητά και την τράπεζα στην Κύπρο.

(β) Κατ' απόκλιση από τα πιο πάνω, τράπεζα δύναται, επίσης, να αναθέσει με γνωστοποίηση στην Κεντρική Τράπεζα των λόγων που επιβάλλουν τη χρήση της εν λόγω δυνατότητας, τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων σε ένα τουλάχιστον εκτελεστικό και ένα μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, με επαρκείς γνώσεις και εμπειρία σε θέματα διαχείρισης κινδύνων.

(γ) Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και απαρτίζεται από μέλη του με επαρκείς γνώσεις και εμπειρία στον τομέα της διαχείρισης κινδύνων, εκ των οποίων ένα τουλάχιστον μέλος είναι εκτελεστικό και ένα μη εκτελεστικό και ανεξάρτητο.

(δ) Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων διέπεται από εσωτερικό κανονισμό στον οποίο καθορίζονται η διάρκεια, τα μέλη, η συχνότητα εναλλαγής τους, οι διαδικασίες λήψης των αποφάσεων καθώς και τα κύρια καθήκοντά της, μεταξύ των οποίων, συγκαταλέγονται τα εξής:

- (i) Η διαμόρφωση της στρατηγικής ανάληψης πάσης μορφής κινδύνων και διαχείρισης κεφαλαίων που ανταποκρίνεται στους επιχειρηματικούς στόχους της τράπεζας, σε ατομικό επίπεδο και σε επίπεδο ομίλου

- (ii) η ανάπτυξη εσωτερικού περιβάλλοντος διαχείρισης κινδύνων και της ενσωμάτωσης αυτής στη λήψη των επιχειρηματικών αποφάσεων σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων / μονάδων της τράπεζας και των θυγατρικών της
 - (iii) ο καθορισμός των αρχών που πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των κινδύνων
 - (iv) η λήψη και η αξιολόγηση, ανά τρίμηνο, αναφορών της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και η ενημέρωση του Διοικητικού Συμβουλίου σχετικά με τους σημαντικότερους κινδύνους που έχει αναλάβει η τράπεζα
 - (v) η αξιολόγηση, σε ετήσια βάση, της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων και της καταλληλότητας των ορίων, της επάρκειας των προβλέψεων και της εν γένει επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Η πιο πάνω αξιολόγηση διενεργείται με βάση την ετήσια έκθεση του επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων
 - (vi) η διατύπωση προτάσεων και η εισήγηση διορθωτικών ενεργειών στο Διοικητικό Συμβούλιο, σε περίπτωση που διαπιστώνει αδυναμία υλοποίησης της στρατηγικής για τη διαχείριση κινδύνων.
- (ε) Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων πρέπει να συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά κάθε τρίμηνο και ο Πρόεδρος της να ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο.
- (3) Η σύσταση λοιπών επιτροπών από τράπεζες αποφασίζεται στη βάση της αρχής του κόστους έναντι οφέλους και, εν γένει, της αποτελεσματικότητας και η σύστασή τους κοινοποιείται στην Κεντρική Τράπεζα. Ενδεικτικά οι λοιπές επιτροπές περιλαμβάνουν:

(α) Την Επιτροπή Αμοιβών, η οποία είναι η Επιτροπή που εποπτεύει τις αμοιβές των Ανώτατων Εκτελεστικών Διευθυντών και άλλου σημαντικού προσωπικού και διασφαλίζει ότι οι αμοιβές συνάδουν με την κουλτούρα, τους στρατηγικούς στόχους και το εποπτικό περιβάλλον της τράπεζας

(β) την Επιτροπή Διορισμών/ Εσωτερικής Διακυβέρνησης η οποία αξιολογεί την αποτελεσματικότητα του ίδιου του Διοικητικού Συμβουλίου και υποβάλλει προτάσεις και τροχοδρομεί τη διαδικασία ανανέωσης και αντικατάστασης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η εν λόγω Επιτροπή αξιολογεί, επίσης σε ετήσια βάση, τη δομή, το μέγεθος, τη σύνθεση και την απόδοση του Διοικητικού Συμβουλίου και υποβάλλει συστάσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο αναφορικά με οποιοσδήποτε αλλαγές. Περαιτέρω, η εν λόγω Επιτροπή αξιολογεί σε ετήσια βάση τις δεξιότητες, τη γνώση και την εμπειρογνωμοσύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, δίνει αναφορά επί αυτού στο Διοικητικό Συμβούλιο, εξετάζει ζητήματα που σχετίζονται με το σχεδιασμό της διαδοχής και αξιολογεί τη συμμόρφωση που επετεύχθη σε σχέση με τις πολιτικές εσωτερικής διακυβέρνησης που ενέκρινε το Διοικητικό Συμβούλιο.

(4) Οι επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου θα πρέπει να πληρούν αντιστοίχως τα ακόλουθα ως προς τη σύνθεση, όρους εντολής, διαθέσιμους πόρους, προσέλευσης στις συνεδριάσεις και διαφάνεια:

(α)(i) Οι Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου, θα πρέπει να αποτελούνται από τουλάχιστον τρία μέλη. Σε τράπεζες με μικρό αριθμό μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο, οι εν λόγω Επιτροπές μπορούν, κατ'εξαίρεση να αποτελούνται από δύο μόνο μέλη.

(ii) Η Προεδρία και τα μέλη των Επιτροπών θα πρέπει να αποφασίζονται λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη

ανανέωσης των μελών και διασφαλίζοντας ότι δεν δημιουργείται υπερβολική εξάρτηση της Επιτροπής από ένα συγκεκριμένο μέλος.

(β) Ο ακριβής κανονισμός λειτουργίας της κάθε Επιτροπής πρέπει να περιγράφεται στους όρους εντολής που καταρτίζει το Διοικητικό Συμβούλιο.

(γ) Οι τράπεζες οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι Επιτροπές διαθέτουν επαρκείς πόρους για να επιτελούν τα καθήκοντά τους, γεγονός το οποίο περιλαμβάνει το δικαίωμα αναζήτησης όλων των απαραίτητων πληροφοριών, ιδιαίτερα από τα στελέχη της τράπεζας ή την αναζήτηση επαγγελματικής συμβουλευτικής αρωγής σε ζητήματα που εμπίπτουν στον τομέα αρμοδιότητάς τους.

(δ) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αυτονομία και η αντικειμενικότητα των Επιτροπών, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που δεν συμμετέχουν σε Επιτροπές δικαιούνται να παρίστανται μόνο μετά από πρόσκληση της Επιτροπής. Η Επιτροπή δύναται επίσης να προσκαλέσει ή να ζητήσει από ορισμένα στελέχη ή εμπειρογνώμονες να παρίστανται.

(ε) (i) Οι Επιτροπές οφείλουν να ασκούν τα καθήκοντά τους εντός των καθορισμένων όρων εντολής και να διασφαλίζουν ότι υποβάλλουν τακτικά αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες και τα αποτελέσματά τους:

(ii) οι όροι εντολής για οποιαδήποτε Επιτροπή συσταθεί, οι οποίοι επεξηγούν το ρόλο της και οποιαδήποτε εξουσία της δοθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, οφείλουν να γνωστοποιούνται στους κύριους

μετόχους, τους συμμετόχους και στην Κεντρική Τράπεζα. Οι τράπεζες οφείλουν επίσης να κοινοποιούν, σε ετήσια βάση, μια δήλωση που θα ετοιμάζεται από κάθε μία από τις υφιστάμενες Επιτροπές όσον αφορά τη σύσταση τους, τον αριθμό των συνεδριάσεων τους, την προσέλευση σε ετήσια βάση και τις βασικές δραστηριότητες τους. Επιπλέον, η Επιτροπή Ελέγχου οφείλει να επιβεβαιώνει ότι είναι ικανοποιημένη από την ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου και να περιγράψει, εν συντομία, τα βήματα που ακολούθησε για να οδηγηθεί στο συμπέρασμα αυτό.

- (iii) ο Πρόεδρος κάθε Επιτροπής οφείλει να είναι σε θέση να επικοινωνεί άμεσα με τους κύριους μετόχους. Οι περιστάσεις, κάτω από τις οποίες θα μπορεί να γίνεται κάτι τέτοιο, θα πρέπει να καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της κάθε Επιτροπής.

Υπηρεσιακές
μονάδες των
τραπεζών
Μονάδα Εσωτερικής
Επιθεώρησης

26.-(1) Οι τράπεζες οφείλουν να συστήσουν Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης που είναι διοικητικά ανεξάρτητη από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και που αναφέρεται στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Ελέγχου. Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης δεν υπάγεται ιεραρχικά σε άλλη υπηρεσιακή μονάδα της τράπεζας, πλην όμως όλες οι εκθέσεις της κοινοποιούνται στον Ανώτατο Εκτελεστικό Διευθυντή.

(2) Σε περίπτωση που η τράπεζα λειτουργεί στην Κύπρο ως θυγατρική ή μέλος τραπεζικού ομίλου, η Κεντρική Τράπεζα δύναται, κατόπιν αίτησης της ενδιαφερόμενης τράπεζας, να την εξαιρέσει από την υποχρέωση σύστασης ξεχωριστής Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, νοουμένου ότι τα σχετικά καθήκοντα της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης ασκούνται σε επίπεδο ομίλου από αντίστοιχη Μονάδα που καλύπτει ικανοποιητικά και την τράπεζα

στην Κύπρο.

(3) Οι κύριες αρμοδιότητες της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης είναι:

(α) Η διενέργεια ελέγχων

(β) η διενέργεια ειδικών ελέγχων

(γ) η αξιολόγηση του βαθμού εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών που έχουν θεσπισθεί για τη διαχείριση κινδύνων και τον υπολογισμό των παραμέτρων στις οποίες βασίστηκε η εκτίμηση της κεφαλαιακής επάρκειας της τράπεζας

(δ) μέχρι την πλήρη υιοθέτηση από τις τράπεζες της μεθοδολογίας εσωτερικών διαβαθμίσεων που προβλέπεται από τη Οδηγία 2006/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Ιουνίου 2006 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, η Κεντρική Τράπεζα θα θεωρεί τη Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης ως την αρμοδιότερη για την αξιολόγηση του ύψους τυχόν αποκλίσεων από την εκτιμηθείσα, εκ μέρους της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, πιθανή ζημιά

(ε) η αξιολόγηση της οργανωτικής διάρθρωσης, διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού καθώς και του βαθμού κατά τον οποίο έχουν καθιερωθεί κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες εταιρικής διακυβέρνησης

(στ) η αξιολόγηση των συστημάτων και μηχανισμών που αφορούν την παραγωγή αξιόπιστης, πλήρους και έγκαιρης χρηματοοικονομικής και διοικητικής πληροφόρησης

(ζ) η αξιολόγηση των λογιστικών συστημάτων και των συστημάτων πληροφορικής

(η) η αξιολόγηση των διαδικασιών για την κανονιστική

συμμόρφωση

(θ) η αξιολόγηση του βαθμού κατά τον οποίο τα συλλογικά όργανα και οι μονάδες της τράπεζας χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τα μέσα και τους πόρους, τηρούν τις κατευθύνσεις και τις διαδικασίες που έχουν αρμοδίως καθορισθεί, μεριμνούν για την εξασφάλιση της πληρότητας και ακρίβειας των στοιχείων και πληροφοριών, μεριμνούν για την ενσωμάτωση σε όλες τις διαδικασίες και συναλλαγές που διενεργούνται, των κατάλληλων προληπτικών και κατασταλτικών ελεγκτικών μηχανισμών

(ι) η υποβολή προτάσεων για τη θεραπεία τυχόν αδυναμιών που εντοπίζονται στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

(κ) η παρακολούθηση της εφαρμογής και αποτελεσματικότητας των διορθωτικών μέτρων για την επαρκή αντιμετώπιση των αδυναμιών και των παρατηρήσεων που καταγράφονται στις εκθέσεις των πάσης φύσεως ελέγχων τόσο των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών όσο και των εποπτικών αρχών

(λ) η έγγραφη ενημέρωση του Διοικητικού Συμβουλίου από τον επικεφαλής της Μονάδας, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, με κοινοποίηση προς τον Ανώτατο Εκτελεστικό Διευθυντή, τουλάχιστον ανά τρίμηνο, για τις κυριότερες διαπιστώσεις των διενεργούμενων ελέγχων και για τις τυχόν συστάσεις

(μ) ο έλεγχος κατά πόσον η τράπεζα έχει αναπτύξει ικανοποιητικά Σχέδια Συνέχειας Εργασιών και Ανάκαμψης από Καταστροφή

(ν) η συμμετοχή, ως παρατηρητή, στις δοκιμές των πιο πάνω σχεδίων και η σύνταξη ξεχωριστής έκθεσης αξιολόγησης των αποτελεσμάτων, την οποία να υποβάλλει στην Επιτροπή Ελέγχου και να την κοινοποιεί στις επηρεαζόμενες υπηρεσιακές μονάδες

(ξ) η ετήσια υποβολή από τον επικεφαλής της Μονάδας στο

Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, έκθεσης σχετικά με την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, την αποτελεσματικότητα και την τήρηση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των πιστοδοτικών διαδικασιών συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής προβλέψεων ως, επίσης, και για την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σε σχέση με την εσωτερική αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας της τράπεζας και την εκτίμηση για την πληρότητα της διαδικασίας / μεθοδολογίας υπολογισμού της απομείωσης της αξίας των δανείων και άλλων περιουσιακών στοιχείων

(ο) η ταξινόμηση και αξιολόγηση των πιστοδοτήσεων κατά κατηγορία πιστωτικού κινδύνου τουλάχιστον κάθε 18 μήνες. Η αξιολόγηση πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το εβδομήντα επί τοις εκατόν του δανειακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας. Περαιτέρω, θα πρέπει να εντοπίζει τυχόν υπάρχουσες αδυναμίες στην πιστοδοτική πολιτική της τράπεζας ή στον τρόπο εφαρμογής της που συντελούν στη δημιουργία προβληματικών απαιτήσεων. Ως πρώτη ημερομηνία υποβολής της έκθεσης αυτής καθορίζεται η 31η Δεκεμβρίου του 2007.

(4) Ο επικεφαλής της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ελέγχου, με γνωστοποίηση προς την Κεντρική Τράπεζα, η οποία διατηρεί την ευχέρεια να ζητήσει την αντικατάσταση του επικεφαλής σε περίπτωση που κρίνει ότι δεν πληρούνται τα κριτήρια καταλληλότητας / επάρκειας για την εκπλήρωση των σχετικών αρμοδιοτήτων του. Τα καθήκοντα και υποχρεώσεις του επικεφαλής της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης είναι, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

(α) Η εκ των υστέρων ενημέρωση της Κεντρικής Τράπεζας για σημαντικές μεταβολές σε σχέση με την οργάνωση και λειτουργία της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης

(β) η παρουσία του στις ετήσιες και έκτακτες γενικές συνελεύσεις της τράπεζας·

(γ) η παρακολούθηση της διεκπεραίωσης των δραστηριοτήτων που έχουν ανατεθεί σε τρίτους ("outsourcing").

Μονάδα Διαχείρισης
Κινδύνων

27.-(1) Οι τράπεζες οφείλουν να συστήσουν υπηρεσιακή Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων η οποία είναι διοικητικά ανεξάρτητη από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες.

(2) Σε περίπτωση που τράπεζα λειτουργεί στην Κύπρο ως θυγατρική ή μέλος τραπεζικού ομίλου, η Κεντρική Τράπεζα δύναται, κατόπιν αίτησης της ενδιαφερόμενης τράπεζας, να την εξαιρέσει από την υποχρέωση σύστασης Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, νοουμένου ότι τα σχετικά καθήκοντα της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων ασκούνται σε επίπεδο Ομίλου από αντίστοιχη Μονάδα που καλύπτει ικανοποιητικά και την τράπεζα στην Κύπρο.

(3) Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων δίνει αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, και στον Ανώτατο Εκτελεστικό Διευθυντή.

(4) Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων υπόκειται στον έλεγχο της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης ως προς την επάρκεια και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων.

(5) Οι αρμοδιότητες της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων είναι, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες:

(α) Η χρησιμοποίηση κατάλληλων μεθόδων για τη διαχείριση κινδύνων τους οποίους εν γένει η τράπεζα αναλαμβάνει ή στους οποίους μπορεί να εκτεθεί, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης υποδειγμάτων ("models") για την πρόβλεψη, αναγνώριση, μέτρηση, παρακολούθηση, αντιστάθμιση, μείωση και αναφορά τους·

(β) η εξειδίκευση των ορίων ανάληψης κινδύνων, καθορίζοντας τις επιμέρους παραμέτρους κατά είδος κινδύνου και ανά κατηγορία αντισυμβαλλομένου, κλάδο, χώρα, νόμισμα, είδος πιστοδοτήσεων, μορφή χρηματοπιστωτικών τίτλων, μετοχών και παραγώγων

(γ) ο καθορισμός κριτηρίων έγκαιρου εντοπισμού κινδύνων ("early warning system") σε ατομικά και συνολικά χαρτοφυλάκια

(δ) η διενέργεια, ετησίως, δοκιμών προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης ("stress tests") για όλες τις μορφές κινδύνων όπως για παράδειγμα πιστωτικού, αγοράς, επιτοκίων και ρευστότητας

(ε) προσδιορισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων και ανάπτυξη μεθοδολογιών εκτίμησής τους για την κάλυψη όλων των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται η τράπεζα και η εισήγηση πολιτικών διαχείρισής τους

(στ) η σύνταξη από τον επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, τουλάχιστον ανά τρίμηνο, αναφορών προς τον Ανώτατο Εκτελεστικό Διευθυντή και το Διοικητικό Συμβούλιο

(6) η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων πρέπει να διαθέτει προσωπικό με εξειδικευμένες γνώσεις.

(7) (α) Ο επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, με γνωστοποίηση προς την Κεντρική Τράπεζα, η οποία διατηρεί την ευχέρεια να ζητήσει την αντικατάσταση του επικεφαλής σε περίπτωση που κρίνει ότι δεν πληρούνται τα κριτήρια καταλληλότητας / επάρκειας για την εκπλήρωση των σχετικών αρμοδιοτήτων του.

(β) Τα καθήκοντα του επικεφαλής, μεταξύ άλλων, είναι τα ακόλουθα:

(i) Η υποβολή ετήσιων εκθέσεων στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, σχετικά με τα

θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του

- (ii) Η συμμετοχή στη διαδικασία αξιολόγησης από τις εποπτικές αρχές της επάρκειας του Οικονομικού και Εποπτικού Κεφαλαίου.

Μονάδα
Κανονιστικής
Συμμόρφωσης

28.-(1)(α) Η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης συστήνεται από τις τράπεζες που είτε έχουν εισάξει τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου είτε διατηρούν υποκαταστήματα ή θυγατρικές τράπεζες στο εξωτερικό και το εντός και εκτός ισολογισμού ενεργητικό τους υπερβαίνει το ένα δισεκατομμύριο Λίρες Κύπρου. Η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης είναι διοικητικά ανεξάρτητη από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και αναφέρεται στο Διοικητικό Συμβούλιο και στον Ανώτατο Εκτελεστικό Διευθυντή.

(β) Κύρια αρμοδιότητα της Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης είναι η θέσπιση και εφαρμογή κατάλληλων διαδικασιών με στόχο να επιτυγχάνεται η έγκαιρη και διαρκής συμμόρφωση της τράπεζας προς το εκάστοτε ισχύον εποπτικό και ρυθμιστικό πλαίσιο. Εξασφαλίζει, ιδίως, ότι η τράπεζα συμμορφώνεται με το κανονιστικό πλαίσιο που σχετίζεται με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από το ξέπλυμα παράνομου χρήματος και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

(γ) Στην περίπτωση τραπεζών που δεν υποχρεούνται δυνάμει της παρούσας Οδηγίας να συστήσουν Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης, τις σχετικές αρμοδιότητες αναλαμβάνει και εκτελεί η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων.

(2) Ο επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης υποβάλλει αναφορές, τουλάχιστον, ετησίως στο Διοικητικό Συμβούλιο.

(3) Η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης υπόκειται στον έλεγχο

της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης.

(4) Ο επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο με γνωστοποίηση προς την Κεντρική Τράπεζα, η οποία διατηρεί την ευχέρεια να ζητήσει την αντικατάστασή του επικεφαλής, σε περίπτωση που κρίνει ότι δεν πληρούνται τα κριτήρια καταλληλότητας/επάρκειας για την εκπλήρωση των σχετικών αρμοδιοτήτων του. Ο επικεφαλής λειτουργεί και ως σημείο επικοινωνίας, για τα θέματα ευθύνης του με την Κεντρική Τράπεζα παρέχοντας τις αναγκαίες πληροφορίες.

ΜΕΡΟΣ ΧΙ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

29. Οι τράπεζες οφείλουν να υποβάλλουν στην Κεντρική Τράπεζα το αργότερο μέχρι τις 30 Απριλίου έκαστου έτους τις πιο κάτω εκθέσεις μαζί με τις αντίστοιχες αξιολογήσεις των αρμόδιων Επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου και των σχετικών αποσπασμάτων από τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου:

(α) Ετήσια έκθεση για την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου από τον επικεφαλής της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης

(β) ετήσια έκθεση για τη διαχείριση κινδύνων από τον επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων

(γ) ετήσια έκθεση από τον επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης

(δ) έκθεση, ανά τριετία, αξιολόγησης της επάρκειας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου σε ατομική και εννοποιημένη βάση, από εξωτερικούς ελεγκτές

(ε) ετήσια έκθεση σχετικά με την ανάθεση δραστηριοτήτων σε τρίτους

(στ) έκθεση από τον επικεφαλής της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, κάθε δεκαοκτώ μήνες, για τις πιστωτικές διευκολύνσεις που παραχωρήθηκαν.

ΜΕΡΟΣ ΧΙΙ

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Κυρώσεις

30. Τυχόν παραβίαση των διατάξεων της παρούσας Οδηγίας δύναται να επισύρει την επιβολή κυρώσεων από την Κεντρική Τράπεζα, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Νόμου.

ΜΕΡΟΣ ΧΙΙ

ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οδηγία για το
πλαίσιο
Αξιολόγησης
Συστημάτων
Εσωτερικού
Ελέγχου των
τραπεζών.

31. Η Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας προς τις τράπεζες για το Πλαίσιο Αξιολόγησης Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου, όπως έχει μεταγενέστερα τροποποιηθεί, καταργείται.

Μάιος 2001
Απρίλιος 2004

Έναρξη ισχύος

32. Οι διατάξεις της παρούσας Οδηγίας τίθενται σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2007.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1
(Παράγραφοι 6(2)(δ), 15(α) και 29(ε))

ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ ("OUTSOURCING")

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1.1. Η ανάθεση δραστηριοτήτων σε τρίτους εμπερικλείει την πιθανότητα μετακύλισης της ευθύνης διαχείρισης κινδύνων και συμμόρφωσης σε τρίτους οργανισμούς οι οποίοι, ενδεχομένως, να μην υπόκεινται σε εποπτικό έλεγχο και ρύθμιση ή / και που, ενδεχομένως, να λειτουργούν εκτός Κύπρου κάτω από διαφορετικά νομικά και ρυθμιστικά πλαίσια. Η Κεντρική Τράπεζα απαιτεί όπως οι τράπεζες εξασφαλίζουν ότι διατηρούν τον πλήρη έλεγχο των εργασιών τους, ότι έχουν υπό τον έλεγχό τους, τους υφιστάμενους επιχειρησιακούς τους κινδύνους καθώς, επίσης, και τους νέους κινδύνους που εισάγονται με την ανάθεση δραστηριοτήτων και ότι, τέλος, συμμορφώνονται πλήρως με τις ρυθμιστικές υποχρεώσεις τους.
- 1.2. Δεν επιτρέπεται η ανάθεση σε τρίτους δραστηριοτήτων που είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες με τραπεζικές εργασίες ή σχετίζονται με αυτές, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 3 και 13(3) στο Νόμο του 1997 χωρίς την προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Κεντρικής Τράπεζας.
- 1.3. Στην ανωτέρω απαγόρευση δεν εμπίπτουν οι περιπτώσεις, που οι πάροχοι υπηρεσιών διαθέτουν άδεια και εποπτεύονται για την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών από την Κεντρική Τράπεζα ή τις αρμόδιες εποπτικές αρχές χωρών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου («Ε.Ο.Χ.») ή τρίτων χωρών με ισοδύναμο καθεστώς εποπτείας κατά τις γενικά ισχύουσες διατάξεις.
- 1.4. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου απαιτείται μόνον έγκαιρη, τουλάχιστον 30 ημέρες πριν από την υπογραφή της σύμβασης, προηγούμενη γνωστοποίηση στην Κεντρική Τράπεζα εκτός από την περίπτωση, κατά την οποία ο πάροχος εδρεύει σε τρίτη χώρα (εκτός ΕΟΧ), οπότε απαιτείται η προηγούμενη γραπτή άδεια της Κεντρικής Τράπεζας, η οποία θα εξετάζεται επί τη βάση της ισοδυναμίας του εποπτικού πλαισίου και της ευχέρειάς της να έχει πρόσβαση στα στοιχεία ή να διενεργεί τους ελέγχους, που τυχόν απαιτούνται για την άσκηση του εποπτικού της έργου.

- 1.5. Στις περιπτώσεις όπου τράπεζα προτίθεται να προχωρήσει σε ανάθεση δραστηριοτήτων που δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες που είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες με τραπεζικές εργασίες ή σχετίζονται με αυτές, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 3 και 13 (3) του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου, τότε πρέπει να ενημερώνει εγγράφως την Κεντρική Τράπεζα.
- 1.6. Οι τράπεζες καλούνται να προχωρήσουν να ολοκληρώσουν όλες τις απαραίτητες προπαρασκευαστικές δραστηριότητες προκειμένου να θεσπίσουν τις κατάλληλες διαδικασίες και μηχανισμούς που θα τους επιτρέψουν να συμμορφωθούν πλήρως με τις πρόνοιες του παρόντος Παραρτήματος την 1^η Ιανουαρίου, 2007. Σε περίπτωση όπου κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου μια τράπεζα έχει ήδη προγραμματίσει την σύναψη οποιασδήποτε νέας συμφωνίας ή ανανέωση υφιστάμενης συμφωνίας ή την επέκταση των δραστηριοτήτων που καλύπτονται από οποιαδήποτε υφιστάμενη συμφωνία ανάθεσης δραστηριοτήτων σε τρίτους, τότε η τράπεζα καλείται να εξασφαλίσει ότι οι εν λόγω συμφωνίες συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του παρόντος Παραρτήματος. Για όλες τις εργασίες που ήδη τυχόν διεκπεραιώνονται από φορείς παροχής υπηρεσιών, οι τράπεζες καλούνται να επαναξιολογήσουν τις σχετικές συμφωνίες και συμβόλαια λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του παρόντος Παραρτήματος. Καλούνται, επίσης, όπως λάβουν διορθωτικά μέτρα όπου αυτό είναι απαραίτητο. Συγκεκριμένα, για υφιστάμενες συμβάσεις που λήγουν μέσα στους προσεχείς 12 μήνες, κατά την ανανέωση τους, οι τράπεζες θα πρέπει να τις τροποποιήσουν ή / και να προσθέσουν όρους προκειμένου να επιτευχθεί συμμόρφωση. Για συμβάσεις οι οποίες λήγουν σε μεταγενέστερο στάδιο, οι τράπεζες καλούνται να διερευνήσουν κατά πόσο υπάρχουν οποιεσδήποτε σημαντικές παραλείψεις ή αποκλίσεις από τις πρόνοιες του παρόντος Παραρτήματος. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι τράπεζες καλούνται να καταβάλουν, το συντομότερο δυνατόν, κάθε δυνατή προσπάθεια με σκοπό να τροποποιηθούν οι συμβάσεις αυτές προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι οποιεσδήποτε παραλείψεις ή αποκλίσεις. Με την ανανέωση των συμβάσεων, αυτές θα πρέπει να είναι πλήρως συμβατές με τις παρούσες πρόνοιες.
- 1.7. Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, καλούνται οι τράπεζες όπως υποβάλουν Κεντρική Τράπεζα μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006, το αργότερο, έκθεση στην οποία να αναφέρονται, με επαρκή λεπτομέρεια, στις τυχόν εργασίες που έχουν ήδη ανατεθεί σε τρίτους, λεπτομέρειες σχετικά με τον αντίστοιχο φορέα παροχής

υπηρεσιών και τη διάρκεια της κάθε σύμβασης. Στην έκθεση θα πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνονται ικανοποιητικές πληροφορίες όσον αφορά το αποτέλεσμα της αξιολόγησης που έκανε η τράπεζα για τις σχετικές συμβάσεις σε σχέση με τις πρόνοιες του παρόντος Παραρτήματος, καθώς επίσης και το πρόγραμμα δράσης για την αποκατάσταση οποιωνδήποτε ανεπαρκειών ή / και αποκλίσεων που τυχόν εντοπισθήκαν, για κάθε σύμβαση χωριστά. Τράπεζες που δεν έχουν συνάψει οποιοσδήποτε τέτοιες συμφωνίες θα πρέπει επίσης να απαντήσουν, ενημερώνοντας την Κεντρική Τράπεζα ανάλογα.

II. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ

Κατά την διαδικασία λήψης απόφασης για ανάθεση δραστηριοτήτων σε τρίτους, η τράπεζα θα πρέπει να καθοδηγείται και να εφαρμόζει τις πιο κάτω βασικές αρχές:

1. Τράπεζα που επιθυμεί να προχωρήσει στην ανάθεση δραστηριοτήτων της σε ανεξάρτητους φορείς παροχής υπηρεσιών πρέπει να έχει σε ισχύ πλήρη πολιτική με βάση την οποία να εξετάζεται κατά πόσο ενδείκνυται η ανάθεση και με ποιόν τρόπο πρέπει να γίνεται. Την ευθύνη για την χάραξη της πιο πάνω πολιτικής και τη γενική ευθύνη για δραστηριότητες που υλοποιούνται με βάση την πολιτική αυτή έχει το Διοικητικό Συμβούλιο τράπεζας.
 - 1.1. Πριν από την ανάθεση δραστηριοτήτων σε τρίτους, η τράπεζα πρέπει να καθιερώσει συγκεκριμένη πολιτική και κριτήρια βάση των οποίων θα λαμβάνονται οι αποφάσεις για ανάθεση. Η πολιτική θα πρέπει να περιλαμβάνει και κριτήρια όσον αφορά το κατά πόσον και μέχρι ποιο βαθμό ενδείκνυται να γίνει ανάθεση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Θα πρέπει επίσης να εξετασθούν θέματα όπως το ενδεχόμενο της συγκέντρωσης κινδύνων, κίνδυνοι που προκύπτουν από την ανάθεση πολλαπλών δραστηριοτήτων στον ίδιο φορέα παροχής υπηρεσιών καθώς επίσης και τα γενικά επιτρεπτά όρια όσον αφορά το σύνολο των εργασιών που ενδείκνυται να ανατεθούν.
 - 1.2. Τράπεζα που επιθυμεί να αναθέσει οποιοσδήποτε δραστηριότητες της σε φορείς παροχής υπηρεσιών, πρέπει να έχει πλήρη αντίληψη των σχετικών ωφελημάτων, δαπανών και των κινδύνων που συνεπάγονται. Τέτοια ανάθεση απαιτεί ανάλυση και αξιολόγηση των κυρίων δραστηριοτήτων της τράπεζας, των

δυνατών και αδυνάτων σημείων της, καθώς και των μελλοντικών σχεδίων και των στόχων της.

- 1.3. Η τράπεζα πρέπει να υιοθετήσει τέτοιες διαδικασίες που να της εξασφαλίζουν τη δυνατότητα να επιτηρεί αποτελεσματικά τη εργασία που ανατίθεται.
- 1.4. Η τράπεζα πρέπει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζει τη δυνατότητα της να συμμορφώνεται με όλες τις νομικές και ρυθμιστικές της υποχρεώσεις.
- 1.5. Καμιά εργασία δεν πρέπει να ανατίθεται από τράπεζα εάν αυτό θα εξασθενίσει τη δυνατότητα της Κεντρικής Τράπεζας να αξιολογεί και να εποπτεύει τις εργασίες της.
- 1.6. Τουλάχιστο μια φορά κάθε έτος, ο επικεφαλής της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης υποβάλλει έκθεση στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, σκοπός της οποίας είναι η αξιολόγηση της πληρότητας της πολιτικής για ανάθεση εργασιών σε φορείς παροχής υπηρεσιών. Το Διοικητικό Συμβούλιο εξετάζει την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της πολιτικής και καθορίζει τρόπους βελτίωσης της, στηριζόμενο στην πιο πάνω έκθεση καθώς και στις σχετικές παρατηρήσεις της Επιτροπής Ελέγχου, σε περίπτωση που έχει συσταθεί μια τέτοια Επιτροπή. Η έκθεση που ετοιμάζεται θα μπορεί να στηρίζεται σε τυχόν διαπιστώσεις των Εξωτερικών Ελεγκτών και τυχόν παρατηρήσεις της Κεντρικής Τράπεζας. Η έκθεση αυτή καθώς και τα σχετικά πρακτικά της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου υποβάλλονται στην Κεντρική Τράπεζα. Η υποβολή γίνεται σε ετήσια βάση και ως τελευταία ημερομηνία υποβολής ορίζεται η 30^η Απριλίου έκαστου έτους, αρχής γενομένης από το 2007. Σε περίπτωση όπου η τράπεζα δεν έχει αναθέσει εργασίες σε φορείς παροχής υπηρεσιών θα πρέπει να ενημερώνει σχετικά την Κεντρική Τράπεζα με επιστολή της πάνω σε ετήσια βάση.

2. Τράπεζα που αναθέτει δραστηριότητες σε φορείς παροχής υπηρεσιών πρέπει να υιοθετήσει ένα λεπτομερές πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνων με βάση το οποίο θα αντιμετωπίζονται οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις εργασίες που ανατίθενται και θα ρυθμίζονται οι σχέσεις της με τον ανεξάρτητο φορέα παροχής υπηρεσιών.

2.1 Όταν μια τράπεζα επεξεργάζεται το πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνων που συνδέονται με τις εργασίες που αναθέτει, κατά την επιμέτρηση των κινδύνων

λόγω της ανάθεσης εργασιών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διάφοροι παράγοντες όπως η έκταση και η σπουδαιότητα της εργασίας που ανατίθεται, η ικανότητα της τράπεζας να προσδιορίζει, διαχειρίζεται, επιτηρεί και ελέγχει τους κινδύνους που προκύπτουν από την ανάθεση και η ικανότητα του φορέα παροχής υπηρεσιών να διαχειρίζεται ικανοποιητικά και να ελέγχει τους πιθανούς κινδύνους του όλου εγχειρήματος.

- 2.2 Στους παράγοντες που θα συνέτειναν στον εντοπισμό της σπουδαιότητας των εργασιών που ανατίθενται και στην ετοιμασία του προγράμματος διαχείρισης κινδύνων περιλαμβάνονται:
- (α) Ο οικονομικός και λειτουργικός αντίκτυπος στην τράπεζα καθώς και ο αντίκτυπος από δυσφήμιση και αρνητική δημοσιότητα λόγω αποτυχίας ενός ανεξάρτητου φορέα παροχής υπηρεσιών να εκτελέσει επαρκώς την εργασία.
 - (β) Το κόστος.
 - (γ) Πιθανές ζημιές τόσο για πελάτες της τράπεζας όσο και για τους συνεργάτες τους σε περίπτωση αποτυχίας του ανεξάρτητου φορέα παροχής υπηρεσιών.
 - (δ) Συνέπειες από την ανάθεση της εργασίας στη δυνατότητα και την ικανότητα της τράπεζας να προσαρμόζεται σε εποπτικές/ ρυθμιστικές απαιτήσεις καθώς και σε αλλαγές στις εποπτικές/ρυθμιστικές απαιτήσεις.
 - (ε) Αλληλεξαρτήσεις και αλληλεπιδράσεις της ανατιθέμενης εργασίας με άλλες εργασίες εντός της τράπεζας.
 - (στ) Επαγγελματική ή άλλου είδους σχέση ανάμεσα στην τράπεζα και το φορέα παροχής υπηρεσιών.
 - (ζ) Την καταλληλότητα και ικανότητα του ανεξάρτητου φορέα παροχής υπηρεσιών καθώς και το αν αυτός υπόκειται σε οποιαδήποτε εποπτεία ή ρύθμιση.
 - (η) Ο βαθμός δυσκολίας και ο χρόνος που απαιτείται είτε για την επιλογή ενός εναλλακτικού φορέα παροχής υπηρεσιών είτε για την επαναφορά και διεκπεραίωση της δραστηριότητας από την τράπεζα, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο
 - (θ) Η^{*} πολυπλοκότητα των διευθετήσεων για ανάθεση εργασιών. Παραδείγματος χάριν, η δυνατότητα να ελεγχθούν οι κίνδυνοι στην περίπτωση

όπου συνεργάζονται περισσότεροι από ένας φορείς παροχής υπηρεσιών για να παραδώσουν μια ολοκληρωμένη λύση για μια ανάθεση που έγινε.

2.3 Η προστασία των δεδομένων και η ασφάλεια τους καθώς και άλλοι κίνδυνοι μπορούν να επηρεασθούν αρνητικά από την γεωγραφική θέση του φορέα παροχής υπηρεσιών. Για το λόγο αυτό πιθανόν να χρειάζεται εξειδίκευση και πείρα για την αξιολόγηση των κινδύνων που συνδέονται με μια χώρα για παράδειγμα πολιτικοί ή χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι ή κίνδυνοι λόγω του νομικού πλαισίου κατά την σύναψη και εφαρμογή συμφωνιών με φορείς παροχής υπηρεσιών που βρίσκονται εκτός Κύπρου.

2.4 Γενικά, ένα πλήρες πρόγραμμα διαχείρισης των κινδύνων που προκύπτουν από αναθέσεις εργασιών πρέπει να προνοεί για συνεχή παρακολούθηση και έλεγχο όλων των πτυχών των σχετικών ρυθμίσεων που διέπουν την ανάθεση. Θα πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνει και τις διαδικασίες που θα δίνουν καθοδήγηση ως προς τη λήψη διορθωτικών ενεργειών όταν παρουσιάζονται συγκεκριμένα περιστατικά.

3. Τράπεζα που αναθέτει δραστηριότητες σε φορείς παροχής υπηρεσιών πρέπει να εξασφαλίζει ότι η ανάθεση εργασιών δεν μειώνει τη δυνατότητά της να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της προς στους πελάτες της και προς την Κεντρική Τράπεζα, ούτε και να παρεμποδίζεται η δυνατότητα της Κεντρικής Τράπεζα να ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο.

3.1. Οι ρυθμίσεις για ανάθεση δεν θα πρέπει να έχουν επιπτώσεις στα δικαιώματα του πελάτη έναντι της τράπεζας, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας του να ζητήσει αποζημίωση.

3.2. Οι ρυθμίσεις για ανάθεση δραστηριοτήτων δεν πρέπει να εξασθενίζουν τη δυνατότητα της Κεντρικής Τράπεζας να ασκεί τις ρυθμιστικές της ευθύνες, όπως είναι η αποτελεσματική εποπτεία και έλεγχος της τράπεζας.

4. Κατά τη διαδικασία επιλογής ανεξαρτήτων φορέων παροχής υπηρεσιών η τράπεζα οφείλει να διεξάγει τον προσηκόντα έλεγχο για διαπίστωση της καταλληλότητας τους.

Η τράπεζα πρέπει να καθορίσει τα κριτήρια που θα της επιτρέπουν να αξιολογεί, πριν από την επιλογή, την ικανότητα και την δυνατότητα του ανεξάρτητου φορέα παροχής υπηρεσιών να εκτελεί τις εργασίες που θα του ανατεθούν αποτελεσματικά, με σοβαρότητα και σε υψηλά επίπεδα ποιότητας, σε συνάρτηση με τυχόν κινδύνους που συνδέονται με την επιλογή ενός συγκεκριμένου φορέα παροχής υπηρεσιών. Δεν θα πρέπει να ανατίθενται δραστηριότητες σε έναν φορέα παροχής υπηρεσιών ο οποίος δεν ικανοποιεί τα κριτήρια της τράπεζας. Ένας τέτοιος έλεγχος θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- 4.1. Την επιλογή φορέων παροχής υπηρεσιών που να είναι κατάλληλοι και να διαθέτουν επαρκείς πόρους για την εκτέλεση των εργασιών που θα τους ανατεθούν.
- 4.2. Την εξασφάλιση ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών κατανοεί και είναι σε θέση να επιτύχει τους στόχους της τράπεζας σε σχέση με την εργασία που θα του ανατεθεί.
- 4.3. Την εξακρίβωση της οικονομικής ευρωστίας του φορέα παροχής υπηρεσιών η οποία θα του επιτρέψει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Οποιοσδήποτε ειδικές ανάγκες, όπως η εξυπηρέτηση γεωγραφικά διασκορπισμένων δραστηριοτήτων, θα πρέπει να καθοριστούν και να ικανοποιηθούν με την επιλογή φορέων παροχής υπηρεσιών με ανάλογες ικανότητες και προσβάσεις.
- 4.4. Τομείς ανησυχίας
 - (α) Εάν ένας φορέας παροχής υπηρεσιών αποτύχει ή με οποιονδήποτε τρόπο δεν είναι σε θέση να εκτελέσει την εργασία, πιθανόν να είναι δαπανηρή ή / και προβληματική η διαδικασία για εξεύρεση και εφαρμογή, έγκαιρα, εναλλακτικών λύσεων.
 - (β) Οι δαπάνες κατά το μεταβατικό στάδιο, οι πιθανές διαταραχές στην διεξαγωγή των εργασιών και η πιθανή απώλεια υφισταμένων εργασιών ή νέων επιχειρηματικών ευκαιριών είναι παράγοντες που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.
 - (γ) Εάν μια δραστηριότητα μεταφέρεται στο εξωτερικό τότε εγείρονται πρόσθετες ανησυχίες. Για παράδειγμα, σε μια έκτακτη κατάσταση, η τράπεζα ενδεχομένως να διαπιστώσει ότι της είναι δυσκολότερο να ανταποκριθεί έγκαιρα. Σε μια τέτοια περίπτωση η διεύθυνση της τράπεζας πιθανόν να πρέπει να αξιολογήσει τις οικονομικές, νομικές και πολιτικές συνθήκες οι

οποίες πιθανόν να έχουν αρνητική επίδραση στη δυνατότητα του φορέα παροχής υπηρεσιών να λειτουργεί αποτελεσματικά για την τράπεζα.

5. Οι αναθέσεις εργασιών και οι σχέσεις ανάμεσα στα συμβαλλόμενα μέρη θα πρέπει να ρυθμίζονται με γραπτές συμβάσεις μέσα από τις οποίες θα περιγράφονται με σαφήνεια και λεπτομέρεια όλες οι πτυχές της συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων, ευθυνών και προσδοκιών όλων των συμβαλλόμενων μερών.

Οι αναθέσεις εργασιών θα πρέπει να ρυθμίζονται μέσα από μια σαφή και λεπτομερή σύμβαση. Η φύση και η λεπτομέρεια της σύμβασης αυτής θα πρέπει να είναι τέτοια που να συνάδει με την σπουδαιότητα που έχει η δραστηριότητα που ανατίθεται σε σχέση με τις εργασίες της τράπεζας. Οι κατάλληλες πρόνοιες στη σύμβαση μπορούν να μειώσουν τον κίνδυνο μη εκτέλεσης των υπηρεσιών ή εμφάνισης διαφωνιών σχετικά με το πεδίο, τη φύση και την ποιότητα της υπηρεσίας που θα παρέχεται. Μερικές κύριες διατάξεις μιας σύμβασης είναι:

- 5.1. Η σύμβαση πρέπει να καθορίσει με σαφήνεια ποιες εργασίες πρόκειται να ανατεθούν, συμπεριλαμβανομένων και των επιθυμητών επιπέδων εξυπηρέτησης και απόδοσης. Η ικανότητα του φορέα παροχής υπηρεσιών να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του με τις απαιτούμενες επιδόσεις, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά θα πρέπει να αξιολογηθεί προκαταβολικά.
- 5.2. Η σύμβαση δεν πρέπει ούτε να αποτρέπει ούτε να εμποδίζει την τράπεζα από την εκπλήρωση των εποπτικών/ρυθμιστικών υποχρεώσεών της, ούτε και την Κεντρική Τράπεζα από την άσκηση των εποπτικών/ρυθμιστικών εξουσιών της.
- 5.3. Η τράπεζα πρέπει να εξασφαλίσει ότι έχει τη δυνατότητα να έχει πρόσβαση σε όλα τα βιβλία, αρχεία και πληροφορίες σχετικά με τις εργασίες που ανατίθεται.
- 5.4. Η σύμβαση πρέπει να προνοεί για το συνεχή έλεγχο και αξιολόγηση του φορέα παροχής υπηρεσιών από την τράπεζα έτσι ώστε να μπορούν να ληφθούν έγκαιρα οποιαδήποτε διορθωτικά μέτρα κριθούν απαραίτητα.
- 5.5. Η σύμβαση θα πρέπει να περιγράφει με σαφήνεια και λεπτομέρεια όλες τις πτυχές της διακοπής της συνεργασίας, λόγω κανονικής ή μη λήξης της σύμβασης. Η σύμβαση θα πρέπει επίσης να περιέχει ένα όρο στον οποίο θα καθορίζονται τα χρονοδιαγράμματα για εφαρμογή των όρων της λήξης. Αυτός θα δίνει την δυνατότητα ανάθεσης των εργασιών σε κάποιο άλλο φορέα παροχής υπηρεσιών ή την ενσωμάτωση τους πίσω στην τράπεζα. Ο όρος

αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με περιπτώσεις αφερεγγυότητας ή άλλων σημαντικών αλλαγών στην εταιρική μορφή του φορέα παροχής υπηρεσιών, καθώς και το σαφή καθορισμό του ιδιοκτησιακού καθεστώτος οποιασδήποτε πνευματικής ιδιοκτησίας μετά τη λήξη, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς των πληροφοριών και στοιχείων ή / και όλων των μορφών τεχνογνωσίας πίσω στην τράπεζα.

5.6. Ουσιώδη ζητήματα τα οποία αποτελούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συμφωνίας για ανάθεση θα πρέπει να διευκρινιστούν. Παραδείγματος χάριν, όταν ο φορέας παροχής υπηρεσιών βρίσκεται στο εξωτερικό, η σύμβαση πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις που να διευκρινίζουν ποιοι νόμοι εφαρμόζονται. Επίσης θα πρέπει να υπάρχουν μηχανισμοί για τη διαλεύκανση και επίλυση τυχόν διαφωνιών μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών με βάση την νομοθεσία συμφωνήθηκε να εφαρμόζεται.

5.7. Η σύμβαση πρέπει να περιλάβει, όπου είναι απαραίτητο, και όρους που να ρυθμίζουν την ανάθεση εκ μέρους του ανεξάρτητου φορέα παροχής υπηρεσιών της εκτέλεσης του συνόλου ή ενός μέρους της εργασίας που του ανατέθηκε σε τρίτο φορέα υπηρεσιών. Σε περιπτώσεις όπου κρίνεται σκόπιμο, θα πρέπει να προβλέπεται η έγκριση της τράπεζας για τη χρήση τέτοιων υπεργολάβων από το φορέα παροχής υπηρεσιών για το σύνολο ή μέρος της εργασίας. Γενικά, η σύμβαση πρέπει να εξασφαλίζει στην τράπεζα τη δυνατότητα να διατηρεί επίπεδο ελέγχου των κινδύνων ίδιο με αυτό της αρχικής σύμβασης στην περίπτωση όπου ο φορέας παροχής υπηρεσιών αναθέτει εργασίες σε υπεργολάβους.

5.8. Κατά τη διαπραγμάτευση, προετοιμασία, ανανέωση ή τροποποίηση μιας σύμβασης για ανάθεση εργασιών, η τράπεζα πρέπει να συμβουλευεται τους νομικούς της συμβούλους.

6. Η τράπεζα και οι φορείς παροχής υπηρεσιών πρέπει να καταρτίσουν και να διατηρούν σχέδιο αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών, συμπεριλαμβανομένου και σχεδίου για την αποκατάσταση των εργασιών και επαναδραστικοποίησης τα οποία και θα πρέπει να ελέγχουν περιοδικά. Τα εν λόγω σχέδια θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις ρυθμιστικές υποχρεώσεις της τράπεζας και θα πρέπει να ελεγχθούν και να είναι από λειτουργικής άποψης πλήρως έτοιμα πριν από την

έναρξη της διεκπεραίωσης οποιασδήποτε εργασίας από το φορέα παροχής υπηρεσιών.

- 6.1. Η τράπεζα πρέπει να αξιολογεί και να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τις πιθανές συνέπειες λόγω οποιωνδήποτε διαταραχών στις εργασίες ή άλλων προβλημάτων από την πλευρά του φορέα παροχής υπηρεσιών. Θα πρέπει επίσης να απαιτεί από αυτόν την ετοιμασία καταλλήλων σχεδίων αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών και να εξασφαλίζει τον συντονισμό των σχεδίων αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών της τράπεζας και αυτών του φορέα παροχής υπηρεσιών. Η τράπεζα θα πρέπει επίσης να έχει σχέδιο δράσης σε περίπτωση αδυναμίας του φορέα παροχής υπηρεσιών να ανταποκριθεί.
- 6.2. Η ύπαρξη συστημάτων πληροφορικής που να παρέχουν υψηλά επίπεδα ασφάλειας είναι μια αναγκαιότητα και για την τράπεζα και για το φορέα παροχής υπηρεσιών. Μια διακοπή στην παροχή υπηρεσιών από τα συστήματα πληροφορικής οποιουδήποτε από τους δύο, είτε μια αποτυχία της δυνατότητας των δύο συστημάτων να επικοινωνούν μεταξύ τους κατά τρόπο ασφαλή και αξιόπιστο, θα μπορούσε να εξασθενήσει τη δυνατότητα της τράπεζας να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της προς άλλους στην αγορά, θα μπορούσε να υπονομεύσει τα συμφέροντα των πελατών της σε θέματα εμπιστευτικότητας, να βλάψει τη φήμη της τράπεζας και τέλος να έχει αρνητική επίδραση στο συνολικό προφίλ των λειτουργικών κινδύνων της τράπεζας.
- 6.3. Η τράπεζα πρέπει να βρίσκει τρόπους με τους οποίους θα εξασφαλίζει, σε συνεχή βάση, ότι φορείς παροχής υπηρεσιών διατηρούν σε κατάλληλα επίπεδα την ασφάλεια των Πληροφοριακών τους Συστημάτων καθώς και τις δυνατότητες τους για αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών και αποκατάσταση της λειτουργίας των συστημάτων τους.
- 6.4. Στα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και τα κόστη για υιοθέτηση εναλλακτικών επιλογών σε περίπτωση όπου θα παρατηρηθεί επιδείνωση στην απόδοση. Σε περίπτωση ανεπαρκούς ανταπόκρισης από το φορέα παροχής υπηρεσιών, οι επιλογές της τράπεζας περιλαμβάνουν την αντικατάσταση του φορέα με άλλο, μεταφορά της εργασίας πίσω στην τράπεζα, ή σε ακραίες περιπτώσεις έξοδο από την επιχειρηματική δραστηριότητα που επηρεάζεται από την συγκεκριμένη εργασία. Τα πιο πάνω θα μπορούσαν να αποδειχθούν ως πολύ δαπανηρές επιλογές και θα πρέπει να ληφθούν μόνο ως τελευταίο μέτρο. Εντούτοις, αυτές οι πιθανότητες και οι

σχετικές δαπάνες θα πρέπει να εξεταστούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαπραγμάτευσης και να διευκρινιστούν στη σύμβαση.

7. Η τράπεζα πρέπει να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι οι φορείς παροχής υπηρεσιών προστατεύουν τις εμπιστευτικές πληροφορίες τόσο της τράπεζας όσο και των πελατών της από σκόπιμη ή ακούσια κοινοποίηση τους σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα ή οργανισμούς.

7.1. Τράπεζα η οποία προχωρεί στην ανάθεση δραστηριοτήτων σε φορείς παροχής υπηρεσιών αναμένεται να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να προστατευθούν οι εμπιστευτικές πληροφορίες των πελατών της και να εξασφαλίζει ότι οι πληροφορίες αυτές δεν χρησιμοποιούνται για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους παραχωρήθηκαν και ότι αυτές δεν υπόκεινται σε κακή διαχείριση. Για τους σκοπούς αυτούς θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται κατάλληλες πρόνοιες στη σύμβαση που να απαγορεύουν στο φορέα παροχής υπηρεσιών και τους υπεργολάβους του τη χρησιμοποίηση ή την αποκάλυψη πληροφοριών που αποτελούν ιδιοκτησία της τράπεζας ή των πελατών της, εκτός από όσο είναι απαραίτητο για να παρέχουν τις υπηρεσίες που συμφωνήθηκε και για να ικανοποιούν ρυθμιστικές ή νομικές υποχρεώσεις.

- 7.2. Η τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες νομικές διατάξεις ή κανονισμούς πρέπει, επίσης, να εξετάζει κατά πόσον πρέπει να ειδοποιηθούν οι πελάτες της ότι πληροφορίες που σχετίζονται με αυτούς πιθανόν να διαβιβαστούν σε ένα φορέα παροχής υπηρεσιών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2
(Παράγραφοι 14 και 26(3)(μ))

ΑΡΧΕΣ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν Παράρτημα παρουσιάζει ένα πλαίσιο γενικών αρχών και κριτηρίων για την ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία των Πληροφοριακών Συστημάτων, λαμβάνοντας, παράλληλα, υπόψη τις πρόσφατες εξελίξεις της πληροφορικής στον βαθμό που επηρεάζουν την λειτουργία των τραπεζών.

Το πλαίσιο αυτό αποτελεί τη βάση αξιολόγησης των τραπεζών στο συγκεκριμένο τομέα και η εφαρμογή των αρχών του αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην αποτελεσματική διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου που σχετίζεται με τα Πληροφοριακά Συστήματα.

Οι αρχές αυτές ομαδοποιούνται σε τέσσερις ενότητες και συγκεκριμένα στις εξής:

1. Οργάνωση και Διοίκηση Πληροφορικής, όπου γίνεται αναφορά στην διακυβέρνηση της πληροφορικής, στην οργάνωση της Υπηρεσιακής Μονάδας της Πληροφορικής και στις σχέσεις με τους εξωτερικούς συνεργάτες.
2. Ανάπτυξη και προμήθεια συστημάτων, όπου γίνεται αναφορά στις μεθοδολογίες, πρότυπα και διαδικασίες ανάπτυξης και προμήθειας Πληροφοριακών Συστημάτων.
3. Λειτουργία και υποστήριξη, όπου γίνεται αναφορά στις διαδικασίες λειτουργίας των συστημάτων, στη φυσική και λογική τους ασφάλεια, καθώς και στη διασφάλιση της συνέχειας των εργασιών της τράπεζας.
4. Έλεγχος συστημάτων πληροφορικής, όπου γίνεται αναφορά σε κανόνες και βασικές απαιτήσεις για την επαρκή και αποτελεσματική λειτουργία της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης αναφορικά με τα Πληροφοριακά Συστήματα.

II. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

1. Διακυβέρνηση Πληροφορικής

Η Διακυβέρνηση της πληροφορικής ("Information technology governance") είναι ευθύνη της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης της τράπεζας. Περιλαμβάνει το σύνολο των κατάλληλων επιχειρησιακών δομών και διαδικασιών μέσω των οποίων διασφαλίζεται ότι η πληροφορική υποστηρίζει τη στρατηγική και τους στόχους της τράπεζας, διαχειρίζεται αποτελεσματικά τους πόρους που της διατίθενται, αξιολογεί και διαχειρίζεται αποτελεσματικά τους κινδύνους που απορρέουν από την λειτουργία των Πληροφοριακών Συστημάτων, εφαρμόζει πιστά την πολιτική ασφάλειας, είναι σε θέση να μετρήσει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητά της και τέλος υλοποιεί ένα σύνολο μηχανισμών ελέγχου στα πλαίσια ενός γενικότερου ελεγκτικού πλαισίου.

Για την επίτευξη των προαναφερθέντων η τράπεζα θα πρέπει:

- (α) να διαθέτει καταγεγραμμένη και εγκεκριμένη στρατηγική για την πληροφορική, συμβατή με τη γενικότερη επιχειρησιακή στρατηγική του τόσο βραχυπρόθεσμα (ετήσια) όσο και μέσο - μακροπρόθεσμα (τριετή) σχέδια. Η στρατηγική της πληροφορικής οφείλει, αφενός μεν να υλοποιεί τους επιχειρησιακούς στόχους που έχουν τεθεί από την Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση της τράπεζας, αφετέρου δε να διαμορφώνει έγκαιρα την απαραίτητη τεχνολογική υποδομή για τις μελλοντικές ανάγκες της τράπεζας.
- (β) να διαθέτει Ειδική Συντονιστική Επιτροπή για την Πληροφορική ("I.T. Steering Committee"). Επικεφαλής της Επιτροπής συνιστάται να είναι μέλος της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης της τράπεζας με γνώση των θεμάτων πληροφορικής και μέλη άλλα διευθυντικά στελέχη της τράπεζας. Ο ρόλος, τα καθήκοντα και η ελάχιστη σύνθεση της Επιτροπής θα πρέπει να ορίζονται σε επίσημο κανονισμό. Η Επιτροπή, τέλος, θα πρέπει να λαμβάνει γνώση των πορισμάτων των ελέγχων που διενεργούνται στα Πληροφοριακά Συστήματα.
- (γ) να αξιολογεί, κατηγοριοποιεί και διαχειρίζεται τους κινδύνους που απορρέουν από την ανάπτυξη, ενσωμάτωση και λειτουργία των Πληροφοριακών Συστημάτων. Οι κίνδυνοι αυτοί θα πρέπει να συνεκτιμούνται με τους υπόλοιπους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένη η τράπεζα.

(δ) να διαθέτει καταγεγραμμένη και εγκεκριμένη από την Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση Πολιτική Ασφάλειας για τα Πληροφοριακά Συστήματα με τη μορφή αρχών – δεσμεύσεων, οι οποίες να προδιαγράφουν τις κατευθύνσεις και τους στόχους της τράπεζας για την αποτελεσματική διαχείριση, προστασία και κατανομή των πληροφοριακών της πόρων.

Το περιεχόμενο της Πολιτικής Ασφάλειας θα πρέπει να κοινοποιείται στο προσωπικό της τράπεζας και να υπάρχει από αυτό η έγγραφη αποδοχή του. Πέραν της Πολιτικής Ασφάλειας, να διαθέτει την κατάλληλη διοικητική δομή που να εγγυάται τη ασφάλεια των επιχειρησιακών πληροφοριών. Στο πλαίσιο αυτής της δομής θα πρέπει τουλάχιστον να προβλέπεται θέση Υπεύθυνου Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων, η αμεροληψία και η ανεξαρτησία του οποίου θα πρέπει να είναι διασφαλισμένη.

(ε) να μεριμνά ώστε οι υπάρχουσες πολιτικές, πρότυπα, διαδικασίες και μεθοδολογίες να είναι επίσημα καταγεγραμμένες και εγκεκριμένες από τα αρμόδια υπηρεσιακά όργανα.

(στ) να διαθέτει πρότυπα και μεθοδολογίες για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη των Πληροφοριακών Συστημάτων, καθώς και διαδικασίες για την καθημερινή τους λειτουργία και υποστήριξη.

(ζ) να διαθέτει πρότυπα και διαδικασίες για τη διαχείριση και την αποτελεσματική έκβαση των έργων πληροφορικής. Στην πρόταση για την υλοποίηση κάθε μεγάλου έργου πληροφορικής πρέπει να προσδιορίζεται ο επιχειρησιακός στόχος, καθώς και τα ποιοτικά και ποσοτικά οφέλη που θα αποφέρει η υλοποίησή του.

(η) να εγγυάται την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών πληροφορικής μέσω της ύπαρξης διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας και εναρμόνισης με τα πρότυπα ποιότητας σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των συστημάτων.

(θ) να διαθέτει τις κατάλληλες διαδικασίες για τον έγκαιρο εντοπισμό και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν στα Πληροφοριακά Συστήματα.

(ι) να διαθέτει διαδικασίες καταγραφής και κατηγοριοποίησης των γεγονότων που δημιουργούν λειτουργικό κίνδυνο, συμπεριλαμβανομένων των ζημιών ("detailed event type logging" και "classification") που προέρχονται από προβλήματα στα Πληροφοριακά Συστήματα για παράδειγμα μη εξουσιοδοτημένη δραστηριότητα, κλοπή μηχανογραφικού εξοπλισμού, απάτη, παραβίαση ασφάλειας, μη

διαθεσιμότητα συστημάτων, καταστροφή μηχανογραφικού εξοπλισμού, κακόβουλη χρήση, και ενημέρωσης των αρμόδιων υπηρεσιακών μονάδων, της Διαχείρισης Κινδύνων και της Εσωτερικής Επιθεώρησης, για την αποτελεσματικότερη καταγραφή και αντιμετώπιση του λειτουργικού κινδύνου.

- (κ) να διαθέτει σύστημα διοικητικών πληροφοριών ("Management Information System"), κατάλληλο για την αποτελεσματική πληροφόρηση της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης της τράπεζας. Ένα τέτοιο σύστημα θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από την ομοιόμορφη και βάσει καταγεγραμμένων διαδικασιών συλλογή και επεξεργασία, την έγκαιρη διάθεση, την ακρίβεια, την αξιοπιστία, και την πληρότητα των πληροφοριών.
- (λ) να γνωρίζει και να συμμορφώνεται με το νομικό, εποπτικό και κανονιστικό πλαίσιο σε ό,τι αφορά θέματα πληροφορικής.
- (μ) να μελετά, να αξιολογεί και να εφαρμόζει, όπου κρίνει απαραίτητο, τα διεθνή πρότυπα και μεθοδολογίες διαχείρισης και ασφάλειας των Πληροφοριακών Συστημάτων, καθώς επίσης να παρακολουθεί και να λαμβάνει υπόψη τις διεθνείς εξελίξεις στους συγκεκριμένους τομείς.

2. Οργάνωση της Υπηρεσιακής Μονάδας Πληροφορικής

Η τράπεζα θα πρέπει να διαθέτει εξειδικευμένη Υπηρεσιακή Μονάδα Πληροφορικής, λειτουργικά και διοικητικά ανεξάρτητη από τους τελικούς χρήστες των υπηρεσιών πληροφορικής, η οποία θα πρέπει:

- (α) να διαθέτει οργανόγραμμα στο οποίο:
 - i. απεικονίζονται οι επιχειρησιακές και οργανωτικές ανάγκες της μονάδας και περιγράφονται με σαφήνεια οι αρμοδιότητες των επί μέρους υπηρεσιακών μονάδων που το αποτελούν,
 - ii. απεικονίζεται ο διαχωρισμός των καθηκόντων προκειμένου να αποκλείεται η ύπαρξη ασυμβίβαστων ρόλων, παρέχεται η δυνατότητα καταλογισμού των ευθυνών και αξιοποιούνται με τον καταλληλότερο τρόπο οι δυνατότητες του προσωπικού. Ειδικότερα, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι διαχωρίζονται πλήρως οι λειτουργίες που σχετίζονται με το σχεδιασμό και την ανάπτυξη των συστημάτων από τις λειτουργίες που αφορούν στην καθημερινή λειτουργία τους,

- iii. προβλέπεται, ανάλογα με το μέγεθος της τράπεζας και την πολυπλοκότητα των συστημάτων, υπηρεσιακή Μονάδα Ασφάλειας των Πληροφοριακών Συστημάτων. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η συμμετοχή στην αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων των Πληροφοριακών Συστημάτων, η σύνταξη και ενημέρωση της πολιτικής ασφάλειας, η συμμετοχή στη διαδικασία εύρεσης λύσεων για την κάλυψη κενών ασφάλειας και την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών και
- iv. εξασφαλίζεται η αναπλήρωση του προσωπικού τουλάχιστον στις κρίσιμες μηχανογραφικές λειτουργίες.

(β) να διαθέτει καταγεγραμμένες και επίσημα εγκεκριμένες περιγραφές θέσεων εργασίας στις οποίες θα περιλαμβάνονται οι αρμοδιότητες, οι υπευθυνότητες και οι δεξιότητες που απαιτούνται για κάθε θέση.

3. Σχέσεις με Εξωτερικούς Συνεργάτες

Όταν η τράπεζα συνεργάζεται με εξωτερικούς συνεργάτες σε θέματα πληροφορικής, για παράδειγμα με πάροχους υπηρεσιών πληροφορικής και με προμηθευτές, κατά τα προβλεπόμενα στο "Παράρτημα 1" της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ειδικότερα τα εξής:

- (α) η χρήση εξωτερικών συνεργατών, ενώ μπορεί να επιλύει σημαντικά προβλήματα, δημιουργεί πεδίο πρόσθετων κινδύνων για την τράπεζα, οι οποίοι πρέπει να εντοπισθούν, εκτιμηθούν και αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά. Στους κινδύνους αυτούς περιλαμβάνονται η πιθανή έλλειψη ουσιαστικού ελέγχου στις προσφερόμενες υπηρεσίες, η εξάρτηση από τρίτους, η απώλεια εσωτερικής τεχνογνωσίας, η ενδεχόμενη αδυναμία άμεσης προσαρμογής στις απαιτήσεις των πελατών και του οικονομικού περιβάλλοντος, η αδιαφανής κοστολόγηση των προσφερόμενων υπηρεσιών και η διαφορά νοοτροπίας μεταξύ της τράπεζας και παρόχου.
- (β) σε περίπτωση που αποφασίσει να αναθέσει μέρος ή και το σύνολο των υπηρεσιών πληροφορικής σε εξωτερικούς συνεργάτες, πρέπει να τηρούνται οι αρχές του "Παράρτηματος 1" της παρούσας Οδηγίας.

(γ) η ανάθεση υλοποίησης σημαντικών για την τράπεζα συστημάτων σε τρίτους, θα πρέπει να αιτιολογείται από την Ειδική Συντονιστική Επιτροπή για την Πληροφορική εγγράφως προς την Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση, η οποία και παρέχει την τελική έγκρισή της.

III. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Ο κύκλος ζωής ενός συστήματος πρέπει να χαρακτηρίζεται από διακριτές φάσεις, οι οποίες θα υλοποιούν πρότυπα, μεθοδολογίες και διαδικασίες επίσημα καταγεγραμμένες και εγκεκριμένες. Η εποπτεία του έργου της ανάπτυξης κάθε σημαντικού συστήματος πρέπει να ανατίθεται στην Ειδική Συντονιστική Επιτροπή για την Πληροφορική ("IT Steering Committee"). Με την ολοκλήρωση της ανάπτυξης του συστήματος, η επιχειρησιακή και τεχνική του εποπτεία θα πρέπει να ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσιακές μονάδες ή στελέχη.

Πριν την ανάπτυξη ή προμήθεια ενός σημαντικού συστήματος πρέπει να γίνεται μελέτη σκοπιμότητας.

1. Ανάπτυξη Συστημάτων

Στις περιπτώσεις που η τράπεζα επιλέγει την εσωτερική ανάπτυξη ενός Πληροφοριακού Συστήματος, θα πρέπει:

- (α) πριν την έναρξη της ανάπτυξης, να ορισθεί Ομάδα Έργου που θα αναλάβει την διαχείριση του έργου και την κατάρτιση ενός χρονοδιαγράμματος υλοποίησης
- (β) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης να προσδιορίζει, μεταξύ άλλων, τις φάσεις, τη διάρκεια τους, και τους υπεύθυνους για την υλοποίηση της κάθε φάσης, καθώς και τα παραδοτέα.
- (γ) να ορίζεται ένα σχέδιο επικοινωνίας, στο οποίο θα καθορίζονται οι διαδικασίες ενημέρωσης των εμπλεκόμενων μερών για την πρόοδο του έργου.
- (δ) να λαμβάνονται υπόψη θέματα αποδοχής και αποτελεσματικής λειτουργίας του νέου Πληροφοριακού Συστήματος από τους χρήστες.
- (ε) να γίνει λεπτομερής σχεδιασμός για τη διαχείριση των δεδομένων του προϋπάρχοντος μηχανογραφικού ή μη συστήματος και να περιλαμβάνει θέματα εκκαθάρισης παλαιών δεδομένων ("data cleansing"), μετατροπής δεδομένων στην

μορφή του νέου συστήματος ("data conversion") και μετάπτωσης δεδομένων ("data migration").

- (στ) στις φάσεις της τεχνικής ανάλυσης και του σχεδιασμού να διενεργείται ανάλυση κινδύνων και να καθορίζονται με λεπτομέρεια οι απαιτήσεις ασφαλούς λειτουργίας του συστήματος σύμφωνα και με όσα προβλέπει η ισχύουσα Πολιτική Ασφάλειας της τράπεζας.
- (ζ) η ανάπτυξη του συστήματος να υλοποιείται σε ξεχωριστό μηχανογραφικό περιβάλλον από αυτό της παραγωγής και να ακολουθεί πρότυπα που έχουν τεθεί
- (η) οι δοκιμές του συστήματος να διενεργούνται σε πρώτη φάση από το προσωπικό της Υπηρεσιακής Μονάδας Πληροφορικής σε ξεχωριστό περιβάλλον. Σε δεύτερη φάση θα πρέπει να γίνονται τεκμηριωμένες και ολοκληρωμένες και είναι απαραίτητο να συμμετέχουν, πέραν των προγραμματιστών, η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (όπου υπάρχει), ο Υπεύθυνος Ασφάλειας ("Security Officer") και η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης.
- (θ) η μεταφορά του νέου συστήματος στην παραγωγή να πραγματοποιείται από εξειδικευμένο προσωπικό όπως για παράδειγμα βιβλιοθηκάρων (librarians) βάσει καταγεγραμμένων οδηγιών.
- (ι) το σύστημα, πριν ακόμη τεθεί σε λειτουργία, να διαθέτει πλήρη τεκμηρίωση που θα ακολουθεί συγκεκριμένα ποιοτικά πρότυπα που έχουν τεθεί από την ίδια την τράπεζα.
- (κ) να πραγματοποιείται εκπαίδευση των χρηστών του συστήματος σε ξεχωριστό περιβάλλον, το οποίο και δεν θα επηρεάζεται από τα περιβάλλοντα ανάπτυξης και παραγωγής.
- (λ) η λειτουργία και υποστήριξη του συστήματος να περιλαμβάνει διαδικασίες ελέγχου των αλλαγών ("change control"), ελέγχου των εκδόσεων του συστήματος ("versioning"), ελέγχου ενημερώσεων του συστήματος για την αντιμετώπιση προβλημάτων που εντοπίστηκαν ("patching"), ελέγχου της απόδοσης του συστήματος, λήψης και φύλαξης εφεδρικών αρχείων, συνέχειας των εργασιών, ενημέρωσης του "Help Desk" για την υποστήριξη των χρηστών του συστήματος, κτλ.
- (μ) η φάση απόσυρσης του συστήματος να περιλαμβάνει διαδικασίες για τη διατήρηση των πληροφοριών σύμφωνα με τις νομικές και εποπτικές οδηγίες ("information preservation"), τη διαγραφή των πληροφοριών από τα μέσα αποθήκευσης ("media

sanitization”), την απόσυρση του υλικού και λογισμικού (“hardware & software disposal”).

2. Προμήθεια Συστημάτων

Στις περιπτώσεις που η τράπεζα αποφασίζει την προμήθεια Πληροφοριακών Συστημάτων θα πρέπει, εκτός των προαναφερθέντων:

- (α) η όλη διαδικασία προμήθειας να χαρακτηρίζεται από διακριτές φάσεις, οι οποίες θα υλοποιούν πρότυπα, μεθοδολογίες και διαδικασίες επίσημα καταγεγραμμένες και εγκεκριμένες. Τέτοιες φάσεις, είναι αυτές της πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων (“Request for proposal”) με αναλυτική περιγραφή των αναγκών που θα καλύπτει το προς προμήθεια σύστημα, της επιλογής του εξωτερικού συνεργάτη, της σύναψης της συμφωνίας και της υπογραφής του συμβολαίου, της ένταξης και λειτουργίας των συστημάτων στην παραγωγή και, τέλος, της εμποτείας και του ελέγχου τους.
- (β) η επιλογή του συστήματος να γίνεται με βάση τις αναλυτικές προδιαγραφές που οφείλει να θέτει η τράπεζα,
- (γ) το είδος παρέμβασης της τράπεζας στο σύστημα να είναι εκ των προτέρων αυστηρά καθορισμένο. Οι όποιες παρεμβάσεις θα πρέπει να ακολουθούν εγκεκριμένες και καταγεγραμμένες διαδικασίες, να υλοποιούνται από εξειδικευμένο προσωπικό και να διατηρούνται στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο έτσι ώστε να μην αλλοιώνεται η φυσιογνωμία του συστήματος και να είναι εύκολη η αναβάθμιση και συντήρησή του. Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης των λειτουργικών διαδικασιών της τράπεζας από εκείνες που υποστηρίζει το αγορασθέν σύστημα, η τράπεζα είναι αυτή που συνήθως θα πρέπει να προσαρμόσει τις λειτουργικές της διαδικασίες στα χαρακτηριστικά του συστήματος και όχι το αντίστροφο.
- (δ) στα κεντρικά συστήματα τραπεζικών εργασιών, η ανάπτυξη περιφερειακών εφαρμογών που θα αντλούν πληροφορίες από το κεντρικό σύστημα και θα υλοποιούν τοπικές αλλά και επιχειρησιακές ιδιαιτερότητες να γίνεται με βάση τα ισχύοντα στην τράπεζα πρότυπα για την ανάπτυξη εφαρμογών, έτσι ώστε να διατηρείται η μηχανογραφική ομοιογένεια.
- (ε) ο τρόπος υποστήριξης των συστημάτων να είναι αυστηρά προδιαγεγραμμένος, με σαφή καθορισμό των περιπτώσεων στις οποίες απαιτείται υποστήριξη από τον πάροχο αλλά και των χρονικών περιθωρίων ανταπόκρισής του.

- (στ) να είναι απαραίτητη η απόκτηση τεχνογνωσίας, όχι μόνον μέσω της κατάλληλης εκπαίδευσης του εμπλεκόμενου στη λειτουργία τέτοιων συστημάτων προσωπικού, αλλά κυρίως μέσω της συμμετοχής του σε όλες τις φάσεις εξέλιξης των συστημάτων, έτσι ώστε η εξάρτηση της τράπεζας από τον προμηθευτή βαθμιαία να ελαττώνεται.
- (ζ) εφόσον έχουν υλοποιηθεί οι απαιτήσεις της τράπεζας - όπως αυτές αναφέρονται στο συμβόλαιο - και μετά το πέρας των απαραίτητων δοκιμών εκ μέρους του παρόχου, να υφίσταται διαδικασία επίσημης αποδοχής και παραλαβής του συστήματος εκ μέρους της τράπεζας με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών.

IV. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Η απρόσκοπτη λειτουργία των Πληροφοριακών Συστημάτων και η αποτελεσματική υποστήριξή τους είναι παράγοντες κρίσιμοι τόσο για την εύρυθμη λειτουργία της τράπεζας και τη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με τους πελάτες, όσο και για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του λειτουργικού κινδύνου. Η απρόσκοπτη λειτουργία και η αποτελεσματική υποστήριξη των Πληροφοριακών Συστημάτων προϋποθέτουν την τήρηση των πολιτικών, προτύπων και διαδικασιών της τράπεζας από όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσιακές μονάδες, αλλά και τους παρόχους υπηρεσιών πληροφορικής.

1. Λειτουργία Συστημάτων

Ο όρος «λειτουργία συστημάτων» αναφέρεται στο σύνολο των διαδικασιών που απαιτούνται για την καθημερινή λειτουργία των Πληροφοριακών Συστημάτων σε μία τράπεζα. Για ένα αποδεκτό επίπεδο ασφαλούς και αποτελεσματικής λειτουργίας τους θα πρέπει να υφίστανται:

- (α) πλήρης και λεπτομερής καταγραφή του μηχανογραφικού εξοπλισμού (κεντρικά συστήματα, εξυπηρετητές, προσωπικοί υπολογιστές, περιφερειακά, δίκτυα και τηλεπικοινωνίες), του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, του χρησιμοποιούμενου λογισμικού, καθώς και του ιστορικού των εκδόσεων, των ενημερώσεων, και των αδειών χρήσης. Αρχείο πρέπει να τηρείται επίσης για τα μέσα που αποθηκεύουν και διακινούν ευαίσθητα δεδομένα του οργανισμού.

- (β) τήρηση πλήρους και ενημερωμένης τεκμηρίωσης για κάθε σύστημα με τα επίσημα εγχειρίδια των εταιρειών που προμηθεύουν το υλικό και το λογισμικό των συστημάτων και τα εγχειρίδια που συντάσσονται από το προσωπικό της τράπεζας.
- (γ) επαρκής συντήρηση και τεχνική υποστήριξη των συστημάτων.
- (δ) υποστήριξη των υπαλλήλων-χρηστών εντός, αλλά και των πελατών-χρηστών εκτός του οργανισμού η οποία και θα πρέπει να ανατίθεται σε κατάλληλα οργανωμένες και στελεχωμένες υπηρεσιακές μονάδες ("Help Desk").
- (ε) διαδικασίες διαχείρισης των παραμέτρων λειτουργίας των συστημάτων.
- (στ) διαδικασίες αποτροπής εγκατάστασης και χρήσης μη εγκεκριμένου από την τράπεζα λογισμικού, καθώς επίσης λογισμικού χωρίς την κατάλληλη αδειοδότηση.
- (ζ) προγραμματισμός των εργασιών προς εκτέλεση, καταγραφή των προβλημάτων που προκύπτουν και των ενεργειών που πρέπει να γίνονται στις έκτακτες περιπτώσεις. Η επιτυχής ή μη εκτέλεση των προγραμματισμένων αλλά και έκτακτων εργασιών θα πρέπει να καταχωρείται σε ειδικό ημερολόγιο, το οποίο και θα φέρει τις υπογραφές του προσωπικού που τις εκτέλεσε. Η εκτέλεση έκτακτων εργασιών θα πρέπει να γίνεται κατόπιν ειδικής έγκρισης.
- (η) έλεγχος των δεδομένων, για εξασφάλιση της ακεραιότητας, ορθότητας και εμπιστευτικότητάς τους, σε όλες τις φάσεις επεξεργασίας τους. Οι κάθε είδους ασυμφωνίες θα πρέπει να διαπιστώνονται και να αντιμετωπίζονται βάσει καταγεγραμμένων διαδικασιών.
- (θ) διαδικασίες διαχείρισης της χωρητικότητας, του φόρτου και της απόδοσης των συστημάτων και δικτύων.
- (ι) συνεχής παρακολούθηση της διαθεσιμότητας των συστημάτων και των δικτύων. Ειδικότερα για τα κρίσιμα συστήματα, η τράπεζα πρέπει να είναι σε θέση να υπολογίζει το ποσοστό διαθεσιμότητάς τους σε επίπεδο έτους και να το συγκρίνει με προκαθορισμένους στόχους.
- (κ) επαρκείς διαδικασίες διαχείρισης αντιγράφων ασφαλείας
- (λ) ειδικότερα, για τα συστήματα και τις υπηρεσίες που προσφέρονται μέσω του διαδικτύου θα πρέπει να υφίστανται:
- i. επαρκής πληροφόρηση στο διαδικτυακό τόπο ("web-site") της τράπεζας, έτσι ώστε να μπορούν οι εν δυνάμει πελάτες τους να έχουν μια επαρκή γνώση για την ταυτότητα της τράπεζας και την εποπτεύουσα αρχή που παρέχει την άδεια

λειτουργίας, πριν πραγματοποιήσουν τις ηλεκτρονικές τους συναλλαγές. Επίσης, γνωστοποίηση του τρόπου με τον οποίο μπορούν να επικοινωνήσουν οι πελάτες με το σχετικό κέντρο υποστήριξης σε περίπτωση πάσης φύσεως προβλήματος, το ψηφιακό πιστοποιητικό του διαδικτυακού τόπου, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί από επίσημη αρχή πιστοποίησης, πληροφορίες για την ασφαλή χρήση των παρεχομένων υπηρεσιών και άλλες σχετικές πληροφορίες.

- ii. ενημέρωση των πελατών για την πολιτική εμπιστευτικότητας που εφαρμόζει η τράπεζα σε σχέση με τα προσωπικά τους δεδομένα. Η πληροφόρηση αυτή συνιστάται να παρέχεται και μέσα από το διαδικτυακό τόπο της τράπεζας. Παροχή επίσης στους πελάτες του δικαιώματος να αρνηθούν τη διάθεση – εκχώρηση σε τρίτους δεδομένων που τους αφορούν, για προώθηση προϊόντων ή άλλο λόγο. Τα δεδομένα των πελατών θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνον για τους σκοπούς για τους οποίους οι πελάτες γνωρίζουν ότι τα διαθέτουν.
- iii. σαφής σήμανση στο διαδικτυακό τόπο της τράπεζας των συνδέσεων (“links”) με διαδικτυακούς τόπους άλλων εταιρειών ή οργανισμών. Πρέπει να φαίνεται έκδηλα στον πελάτη ότι, όταν εγκαταλείπει το διαδικτυακό τόπο της τράπεζας, συνδέεται με μια εντελώς ξεχωριστή επιχειρηματική μονάδα ή άλλη νομική οντότητα.
- iv. αυτοματοποιημένα συστήματα παρακολούθησης των συναλλαγών, τα οποία και θα βασίζονται στην αποτελεσματική λειτουργία τους στη δημιουργία εκ μέρους της τράπεζας στατιστικών προτύπων κίνησης λογαριασμού για κάθε πελάτη. Τα συστήματα αυτά, με βάση τα διαμορφωμένα χαρακτηριστικά κίνησης των λογαριασμών των πελατών (“profiles”), θα πρέπει να εντοπίζουν και να καταγράφουν ασυνήθιστες συναλλακτικές συμπεριφορές και να παράγουν, σε πραγματικό χρόνο, προειδοποιητικά μηνύματα (“alerts”) για τη διερεύνηση ενδεχόμενων περιπτώσεων απάτης.
- v. αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από το ξέπλυμα παράνομου χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι στις ηλεκτρονικές συναλλαγές είναι ιδιαίτερα αυξημένοι λόγω της ευκολίας χρήσης των υπηρεσιών από οπουδήποτε και οποιαδήποτε χρονική στιγμή, της απρόσωπης φύσης των συναλλαγών και της αυτόματης διεκπεραίωσής τους. Ως εκ τούτου, η τράπεζα θα πρέπει να μεριμνά για την εγκατάσταση αυτοματοποιημένων συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης των συναλλαγών, τα οποία κατ’ ελάχιστο θα θέτουν όρια σε συγκεκριμένες ομάδες ή

κατηγορίες συναλλαγών, θα παρέχουν τη δυνατότητα καθυστέρησης εκτέλεσης της συναλλαγής μέχρι την εξακρίβωση συγκεκριμένων στοιχείων ("filters & monitoring tools/systems").

- vi. δυνατότητα εύκολης προσπέλασης και επεξεργασίας στοιχείων παλαιότερων συναλλαγών, έτσι ώστε να γίνεται εφικτός ο εντοπισμός συναλλακτικών ιδιαιτεροτήτων και ανωμαλιών, για να διευκολύνεται η στοιχειοθέτηση αποδεικτικών στοιχείων και η επαρκής πληροφόρηση των εποπτικών αρχών, ειδικά στις περιπτώσεις απάτης και νομιμοποίησης εσόδων από το ξέπλυμα παράνομου χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και άλλων συναλλαγών.
- vii. εγχειρίδια σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή, τα οποία θα ενημερώνουν τους πελάτες για τον τρόπο χρήσης των συστημάτων με έμφαση σε θέματα ασφάλειας. Επιπλέον, η τράπεζα θα πρέπει να εφοδιάζει τους χρήστες με πρακτικές ασφαλούς χρήσης των προσωπικών υπολογιστών μέσω των οποίων προσπελαύνονται ορισμένα συστήματα ηλεκτρονικής τραπεζικής και ηλεκτρονικών πληρωμών. Στις πρακτικές αυτές θα πρέπει να γίνεται αναφορά, μεταξύ άλλων, σε θέματα προστασίας από ιούς και άλλο κακόβουλο λογισμικό, ασφαλούς αποθήκευσης και χρήσης προσωπικών κωδικών (ειδικά σε υπολογιστές κοινής χρήσης οι οποίοι γενικά θα πρέπει να αποφεύγονται για τέτοια χρήση).
- viii. επαρκείς διαδικασίες ασφάλειας με έμφαση στη πιστοποίηση των συναλλασσόμενων μερών (ψηφιακό πιστοποιητικό διαδικτυακού τόπου της τράπεζας, πιστοποίηση δύο επιπέδων για τον πελάτη, με χρήση ψηφιακών πιστοποιητικών ή άλλης μεθόδου), τη μη αποποίηση των συναλλαγών, την κρυπτογράφηση της επικοινωνίας, την ασφάλεια των συναλλαγών (αποδεικτικά στοιχεία επιτυχούς ολοκλήρωσης, αποσύνδεση σε περίπτωση ανενεργού χρήστη, εντοπισμός ύποπτων συναλλαγών κλπ), και τέλος τη λειτουργία των συστημάτων που υποστηρίζουν τις εν λόγω υπηρεσίες σε ειδικές περιοχές του δικτύου που παρέχουν υψηλή προστασία από κακόβουλες ενέργειες εσωτερικών ή εξωτερικών χρηστών.

2. Φυσική Ασφάλεια

Ο όρος «φυσική ασφάλεια» αναφέρεται στα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την προστασία των συστημάτων και της υποδομής που τα υποστηρίζει, από κινδύνους που προέρχονται από το περιβάλλον. Ανάλυση κινδύνων είναι απαραίτητο να προηγείται της λήψης μέτρων, αφού οι απαιτήσεις φυσικής ασφάλειας δεν είναι δυνατόν να είναι οι ίδιες για όλες τις περιοχές και χώρους που στεγάζουν συστήματα, ούτε και η κρισιμότητα των συστημάτων είναι η ίδια μέσα σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή χώρο.

Στα μέτρα φυσικής ασφάλειας πρέπει τουλάχιστον να περιλαμβάνονται:

(α) μηχανισμοί ελέγχου φυσικής πρόσβασης ("Physical access controls"). Τέτοιοι μηχανισμοί πρέπει να περιορίζουν, να ελέγχουν και να καταγράφουν, αφ' ενός μεν την είσοδο και την έξοδο του προσωπικού και των επισκεπτών, αφ' ετέρου δε τη διακίνηση μηχανογραφικού εξοπλισμού και αποθηκευτικών μέσων. Το είδος των μηχανισμών ελέγχου που υλοποιούνται θα πρέπει να καθορίζεται από την κρισιμότητα των συστημάτων που καλούνται να προστατεύσουν.

(β) μηχανισμοί πρόληψης και αντιμετώπισης καταστροφών από φυσικά αίτια.

(γ) μηχανισμοί πρόληψης και αντιμετώπισης κακόβουλων ενεργειών όπως για παράδειγμα διάρρηξης / κλοπής, βανδαλισμού και τρομοκρατικής ενέργειας. Οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι, όπως και οι κίνδυνοι από φυσικά αίτια, εκτός του ότι μπορεί να προκαλέσουν ολοσχερή καταστροφή των συστημάτων και των δικτύων, είναι δυνατό να διακυβεύσουν τις ζωές του προσωπικού.

(δ) μηχανισμοί πρόληψης και αντιμετώπισης προβλημάτων από διακοπή λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών ή βλάβη υποστηρικτικών συσκευών. Τα συστήματα είναι απαραίτητο να λειτουργούν σε ένα αποτελεσματικά υποστηριζόμενο τεχνικά περιβάλλον.

(ε) η αποτελεσματική διαχείριση της τηλεπικοινωνιακής και δικτυακής καλωδίωσης για την αντιμετώπιση θεμάτων φθοράς, παρεμβολών και έλλειψης κατάλληλης σήμανσης.

(στ) μηχανισμοί ασφάλειας φορητών συστημάτων. Η χρήση των φορητών υπολογιστών και οποιωνδήποτε άλλων φορητών συστημάτων θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στην ανάλυση κινδύνων. Φορητοί υπολογιστές που αποθηκεύουν ευαίσθητα εταιρικά δεδομένα θα πρέπει, αφενός μεν να φυλάσσονται σε ασφαλή σημεία όταν δεν είναι σε χρήση, αφετέρου δε να αποθηκεύουν τα ευαίσθητα δεδομένα σε κρυπτογραφημένη μορφή.

- (ζ) η ασφαλής μεταφορά και αποθήκευση των ευαίσθητων εγγράφων και μαγνητικών μέσων. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν ανάμεσα σε άλλα οι διαβαθμισμένες αναφορές, οι εφεδρικοί κωδικοί εισόδου των διαχειριστών συστημάτων, τα συνθηματικά των πελατών μέχρι να τους αποσταλούν, η τεκμηρίωση των συστημάτων και εφαρμογών, και τα Σχέδια Συνέχειας Εργασιών και Ανάκαμψης από Καταστροφή. Στη δεύτερη ανήκουν, ανάμεσα σε άλλα, τα εφεδρικά αντίγραφα αρχείων και το πλαστικό υλικό των καρτών συναλλαγών.
- (η) η επιλογή και κατάλληλη διαμόρφωση των χώρων με σκοπό την ελαχιστοποίηση των προαναφερθέντων κινδύνων, σε σχέση πάντοτε με τη χρήση για την οποία προορίζονται και την κρισιμότητα των συστημάτων που στεγάζουν.

3. Λογική ασφάλεια

Ο όρος «λογική ασφάλεια» αναφέρεται στο σύνολο των μέτρων που λαμβάνονται για τον περιορισμό της πρόσβασης στους πόρους των συστημάτων ("system resources"). Ως πόροι των συστημάτων θεωρούνται ο μηχανογραφικός εξοπλισμός, τα δίκτυα, το λογισμικό και τα δεδομένα. Τα μέτρα που υλοποιούν την λογική ασφάλεια καθορίζουν όχι μόνον το «ποιος» ή «τι», ποιο πρόγραμμα για παράδειγμα, θα έχει πρόσβαση σε συγκεκριμένους πόρους του συστήματος, αλλά και το είδος της πρόσβασης που επιτρέπεται να έχει. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι ενσωματωμένα στα λειτουργικά συστήματα, να υλοποιούνται σε προγράμματα εφαρμογών, σε συστήματα διαχείρισης βάσεων δεδομένων, σε συστήματα επικοινωνιών ή ακόμη να υλοποιούνται μέσω πρόσθετων αυτόνομων πακέτων ασφάλειας.

Για τη διατήρηση ενός αποδεκτού επιπέδου λογικής ασφαλείας, κρίνεται σκόπιμο:

(α) για την ασφάλεια των προσβάσεων στα συστήματα:

- i. να έχουν όλοι οι χρήστες ένα μοναδικό ατομικό λογαριασμό πρόσβασης σε κάθε σύστημα και μόνο για τους πόρους εκείνους που δικαιούνται πρόσβαση, ώστε κάθε ενέργεια να χρεώνεται μονοσήμαντα. Ως εκ τούτου, κοινοί – ομαδικοί λογαριασμοί πρόσβασης δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και, όπου αυτό δεν είναι εφικτό, θα πρέπει οι ενέργειες των κατόχων των λογαριασμών αυτών να καταγράφονται και να ελέγχονται σχολαστικά.

- ii. να υπάρχουν καταγεγραμμένες και εγκεκριμένες διαδικασίες για τη διαχείριση των λογαριασμών πρόσβασης, τον καθορισμό και την αναθεώρηση των δικαιωμάτων που παρέχονται στον κάθε λογαριασμό. Να υπάρχει διαχωρισμός αρμοδιοτήτων στην έγκριση, υλοποίηση και έλεγχο των προσβάσεων.
- iii. να καταγράφονται και να ελέγχονται συστηματικά οι ενέργειες που γίνονται με χρήση λογαριασμών πρόσβασης με προνομιακά δικαιώματα, όπως λογαριασμών διαχειριστών συστημάτων και γενικά χρηστών με αυξημένα δικαιώματα.
- iv. οι λογαριασμοί πρόσβασης να απενεργοποιούνται άμεσα μόλις παύουν να είναι απαραίτητοι ή σε περίπτωση σημαντικής παραβίασης των κανόνων ασφάλειας.
- v. να υπάρχει συγκεκριμένη διαδικασία που να προβλέπει τη δημιουργία προσωρινών λογαριασμών πρόσβασης, με καθορισμένο επίπεδο εξουσιοδοτήσεων, για συγκεκριμένες εργασίες ή για περιπτώσεις ανάγκης. Η χρήση των λογαριασμών αυτών θα πρέπει να ελέγχεται σχολαστικά και μόλις εκλείψει η ανάγκη για την οποία δημιουργήθηκαν θα πρέπει να απενεργοποιούνται.
- vi. να πιστοποιείται ο ιδιοκτήτης ενός λογαριασμού πρόσβασης, κατά τη διαδικασία εισόδου του στο σύστημα μέσω μιας διαδικασίας υψηλής ασφάλειας, όπως για παράδειγμα ο κωδικός εισόδου, η χρήση «έξυπνης» κάρτας, ψηφιακού πιστοποιητικού ή με τη χρήση άλλων μεθόδων.
- vii. να αλλάζονται άμεσα οι κωδικοί πρόσβασης που έχουν τεθεί από τις κατασκευάστριες εταιρίες σε κάθε νέο τεχνολογικό εξοπλισμό μετά την παραλαβή του.
- viii. οι κωδικοί πρόσβασης:
 - 1. να δημιουργούνται και να γίνεται η διαχείρισή τους βάσει προτύπων και διαδικασιών
 - 2. να είναι δύσκολα προβλέψιμοι
 - 3. να διατηρούνται μυστικοί με ευθύνη των κατόχων τους
 - 4. να αλλάζουν σε τακτική βάση και οπωσδήποτε την πρώτη φορά εισόδου του κατόχου τους στο σύστημα. Η αλλαγή των κωδικών να επιβάλλεται από το σύστημα και να κρατείται ιστορικό αλλαγών για την αποφυγή επανάληψης των ίδιων κωδικών, εφόσον αυτό είναι εφικτό

- ix. οι εφεδρικοί κωδικοί των διαχειριστών συστημάτων ή λογαριασμών ειδικών προνομίων θα πρέπει να βρίσκονται αποθηκευμένοι σε ασφαλές σημείο, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν βάσει ειδικής διαδικασίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
- x. όπου κρίνεται αναγκαίο, οι κωδικοί πρόσβασης λογαριασμών ειδικών προνομίων θα πρέπει να μη φυλάσσονται ενιαίοι, αλλά σε τμήματα με ευθύνη διαφορετικών ατόμων.
- xi. να χρησιμοποιείται – όπου είναι εφικτό – ειδικό λογισμικό διαχείρισης και ελέγχου των προσβάσεων.

(β) για την προστασία των δεδομένων

- i. να υπάρχουν επαρκείς ενσωματωμένοι μηχανισμοί ελέγχου (“controls”) των δεδομένων στα διάφορα συστήματα, και ειδικότερα, στην προετοιμασία, εισαγωγή, και επεξεργασία τους.
- ii. να υπάρχει καταγεγραμμένη και εγκεκριμένη διαβάθμιση των δεδομένων σύμφωνα με το βαθμό ευαισθησίας τους και να προβλέπονται επιπλέον διαδικασίες ασφάλειας των ευαίσθητων δεδομένων μέσω τεχνικών κρυπτογράφησης ή άλλων μεθόδων προστασίας.
- iii. για την κρυπτογράφηση:
 - 1. να καθορίζεται σαφώς το πότε και σε ποιο επίπεδο γίνεται κρυπτογράφηση
 - 2. να χρησιμοποιείται υψηλής ασφάλειας κλειδί κρυπτογράφησης σε όλο το λογισμικό
 - 3. να αναπτύσσεται στρατηγική υποδομής δημόσιου κλειδιού (“public key infrastructure”) για τη διαχείριση των ψηφιακών πιστοποιητικών, κυρίως για την επικοινωνία της τράπεζας με τους πελάτες του για παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών τραπεζικών συναλλαγών
 - 4. να επιδιώκεται η συμμόρφωση με τους εθνικούς και διεθνείς κανονισμούς και πρακτικές κρυπτογράφησης
- iv. να γίνονται οι απαραίτητες ενέργειες για τη συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία και τους κανονισμούς προστασίας δεδομένων.

- v. να υπάρχει πολιτική σχετικά με την ενημέρωση των πελατών στην περίπτωση διαρροής εμπιστευτικών προσωπικών τους δεδομένων λόγω παραβίασης της ασφάλειας των συστημάτων.
- vi. για τις βάσεις δεδομένων:
 - 1. να υπάρχει ολοκληρωμένη και ακριβής τεκμηρίωση της βάσης που να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον λογικό σχεδιασμό, τον φυσικό σχεδιασμό και το λεξικό δεδομένων
 - 2. να γίνεται αναδιοργάνωση της βάσης σε τακτά χρονικά διαστήματα
 - 3. να εξασφαλίζεται η καταχώρηση μόνο ολοκληρωμένων συναλλαγών ("commit / rollback")

(γ) για την προστασία των συστημάτων

- i. να υπάρχει εγκαταστημένο κατ' ελάχιστο στα κρίσιμα συστήματα, και όπου αλλού είναι αναγκαίο ειδικό λογισμικό προστασίας από ιούς ή άλλο «κακόβουλο» λογισμικό.
- ii. να παρέχεται αποτελεσματική προστασία σε ευαίσθητους πόρους των συστημάτων, όπως τα αρχεία συστήματος και εφαρμογών.
- iii. να συντηρείται αρχείο με το εγκεκριμένο από τη τράπεζα λογισμικό
- iv. να απεγκαθίσταται ή να απενεργοποιείται σε κάθε σύστημα, κάθε λογισμικό ή λειτουργία που δεν κρίνεται απαραίτητη.
- v. να ενεργοποιούνται τουλάχιστον οι βασικές λειτουργίες ελέγχου και καταγραφής ("auditing & logging functions") σε κάθε σύστημα και να παραμετροποιούνται κατάλληλα σε συνεργασία με τον εσωτερικό έλεγχο.
- vi. να εξασφαλίζεται όπου αυτό είναι αναγκαίο, κατόπιν σχετικής εγκριτικής διαδικασίας, η συνεχής ενημέρωση των συστημάτων με τις τελευταίες εκδόσεις λογισμικού και ενημερώσεων σε θέματα ασφάλειας, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι αδυναμίες και τα τρωτά τους σημεία.
- vii. να υπάρχουν καταγεγραμμένες διαδικασίες αποκατάστασης της ασφαλούς λειτουργίας ενός συστήματος σε περίπτωση που παραβιαστεί η ασφάλειά του.
- viii. να προστατεύεται, όσο αυτό είναι εφικτό, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο από πιθανούς κινδύνους αναξιόπιστης γνησιότητας του αποστολέα, υποκλοπής ή/και

παραποίησης του περιεχομένου, επικίνδυνων προσαρτημάτων και ανεπιθύμητων μηνυμάτων.

- ix. να υπάρχουν περιορισμοί στις ενέργειες των χρηστών του διαδικτύου, για παράδειγμα στις προσβάσεις σε συγκεκριμένους διαδικτυακούς τόπους, στη διακίνηση αρχείων και σε άλλες σχετικές ενέργειες.
- x. να γίνεται συνεχής εκπαίδευση και ενημέρωση των χρηστών σε θέματα ασφαλούς λειτουργίας των συστημάτων.
- xi. να προστατεύονται αποτελεσματικά τα κρίσιμα συστήματα από κακόβουλες ενέργειες εξωτερικών ή εσωτερικών χρηστών. Προς αυτή την κατεύθυνση οφείλουν να υλοποιούνται διάφορες τεχνικές, όπως :
 1. η χρήση ειδικών συστημάτων ("firewalls", "filtering routers" κλπ), τα οποία, ως σημεία ελέγχου των προσβάσεων, θα ρυθμίζουν και θα ελέγχουν την επικοινωνία από και προς περιοχές του δικτύου οι οποίες είναι συνήθως εκτεθειμένες σε αυξημένους κινδύνους
 2. η δημιουργία στο δίκτυο ειδικών περιοχών ("Demilitarized zones"), ανάμεσα σε σημεία ελέγχου προσβάσεων, οι οποίες να λειτουργούν σαν απομονωμένο δίκτυο για τα προσβάσιμα από εσωτερικούς ή εξωτερικούς χρήστες συστήματα της τράπεζας, προστατεύοντας έτσι αποτελεσματικά το υπόλοιπο δίκτυο από κακόβουλες ενέργειες

(δ) για την ασφάλεια της δικτυακής υποδομής και των επικοινωνιών

- i. να είναι σαφώς καθορισμένες, καταγεγραμμένες και ελεγχόμενες οι δίοδοι επικοινωνίας ("gateways") με εξωτερικά δίκτυα.
- ii. να εκτιμάται η δυνατότητα κατάτμησης ("segmentation") του δικτύου σε ελεγχόμενα επί μέρους υποδίκτυα για τον καλύτερο έλεγχο των προσβάσεων.
- iii. να μην παραμένουν ανοιχτές λογικές θύρες επικοινωνίας ("ports") σε κάθε συσκευή του δικτύου, επιπλέον όσων έχουν καθοριστεί σαφώς ως αναγκαίες για τις υπηρεσίες που υποστηρίζουν και αφού έχει συνεκτιμηθεί ο συνεπαγόμενος κίνδυνος από τη λειτουργία τους.

- iv. να περιορίζεται και να ελέγχεται επαρκώς η πρόσβαση στις ειδικές λειτουργίες διαχείρισης και ελέγχου του δικτύου.
- v. να υπάρχει αποτελεσματική διαχείριση των παραμετροποιήσεων των συσκευών του δικτύου.
- vi. να υπάρχει η δυνατότητα εντοπισμού από το διαχειριστή του δικτύου λειτουργίας μη εξουσιοδοτημένων συσκευών.
- vii. να περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα τα σημεία πρόσβασης στο δίκτυο τα οποία βρίσκονται σε χώρους μη ελεγχόμενης φυσικής πρόσβασης και εφόσον δε χρησιμοποιούνται να είναι ανενεργά.
- viii. να περιορίζεται και να ελέγχεται συστηματικά η δυνατότητα ασύρματης σύνδεσης χρηστών στο δίκτυο, ώστε να αποτρέπεται η παρείσφρηση μη εξουσιοδοτημένων χρηστών σε αυτό.
- ix. να μην παρέχεται η δυνατότητα απομακρυσμένης πρόσβασης στο δίκτυο και, όπου κρίνεται αναγκαία τέτοια πρόσβαση, να καταγράφεται και να ελέγχεται συστηματικά. Ειδικότερα, σε περίπτωση πρόσβασης στο δίκτυο χρηστών μέσω τηλεφωνικής σύνδεσης ("dial-up"), αυτή να πραγματοποιείται κατόπιν διαδικασίας επιστροφής κλήσης ("call-back") ή άλλης κατάλληλης μεθόδου επαλήθευσης του καλούντος.
- x. να χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα πρωτόκολλα επικοινωνίας ανάλογα με το είδος των δεδομένων που μεταδίδονται, αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά θέματα διαχείρισης και ασφάλειάς τους.
- xi. να εξασφαλίζεται η εμπιστευτικότητα και η ακεραιότητα των δεδομένων που μεταδίδονται μέσω του δικτύου καθ' όλη τη διαδρομή τους σε αυτό.
- xii. να γίνεται χρήση ειδικών εργαλείων λογισμικού για τον εντοπισμό κενών ασφαλείας ή σημείων μειωμένης ασφάλειας στο δίκτυο ("vulnerability tests").
- xiii. να υπάρχουν διαδικασίες και συστήματα παρακολούθησης, αποτροπής και αντιμετώπισης προσπαθειών παρείσφρησης στο δίκτυο ή γενικότερα προσπαθειών παραβίασης της ασφάλειας του δικτύου ("intrusion detection/prevention systems").
- xiv. να διενεργούνται σε τακτική βάση, από ειδικευμένες εταιρίες, δοκιμαστικές απόπειρες παραβίασης της ασφάλειας του δικτύου ("penetration tests"), βάσει

καθορισμένων σεναρίων, με στόχο την αξιολόγηση της επάρκειας της ασφάλειας του δικτύου.

4. Σχέδια Συνέχειας Εργασιών και Ανάκαμψης από Καταστροφή

Η τράπεζα πρέπει να διαθέτει εγκεκριμένα από την Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση Σχέδια Συνέχειας Εργασιών για τα Πληροφοριακά Συστήματα, ενταγμένα στα γενικότερα εταιρικά Σχέδια Συνέχειας Εργασιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η συνέχεια των κρίσιμότερων λειτουργιών τους. Επιπλέον, η τράπεζα πρέπει να διαθέτει αποτελεσματικά Σχέδια Ανάκαμψης από Καταστροφή που θα εφαρμόζονται στις περιπτώσεις καταστροφικών συμβάντων που μπορεί να προκαλέσουν παρατεταμένη διακοπή της λειτουργίας ενός κρίσιμου συστήματος ή ακόμη και ολόκληρου του μηχανογραφικού κέντρου.

Της δημιουργίας Σχεδίων Συνέχειας Εργασιών και Σχεδίων Ανάκαμψης από Καταστροφή θα πρέπει να προηγούνται διαδικασίες ανάλυσης επιχειρηματικών επιπτώσεων ("business impact analysis") και ανάλυσης κινδύνων ("risk assessment"). Βάσει αυτών:

- (α) θα προσδιορίζονται όλες οι κρίσιμες λειτουργίες καθώς και τα συστήματα-πόροι που χρησιμοποιούν
- (β) θα προσδιορίζονται όλοι οι κίνδυνοι που απειλούν τις κρίσιμες λειτουργίες και θα κατατάσσονται σύμφωνα με την πιθανότητα εμφάνισής τους και τις πιθανές επιπτώσεις τους στα συστήματα και τις λειτουργίες
- (γ) θα σταθμίζεται το λειτουργικό κόστος από ενδεχόμενη διακοπή των κρίσιμων λειτουργιών και το κόστος ενεργοποίησης του Σχεδίου Συνέχειας Εργασιών και Σχεδίου Ανάκαμψης από Καταστροφή για να προσδιορίζονται οι συνθήκες που θα θέτουν σε εφαρμογή το αντίστοιχο σχέδιο
- (δ) θα προσδιορίζεται ο χρόνος ανάκαμψης των κρίσιμων λειτουργιών – συστημάτων ("recovery time") αλλά και το σημείο ανάκαμψης ("recovery point"), δηλαδή σε πόσο χρόνο και σε ποια εικόνα χρονικά θα επανέλθουν τα συστήματα μετά την ανάκαμψη

Πρώτο επίπεδο εξασφάλισης συνέχειας εργασιών θεωρείται η ύπαρξη σχεδίου λήψης και διαχείρισης αντιγράφων ασφαλείας του λογισμικού, των παραμέτρων λειτουργίας και των δεδομένων, καθώς και η ύπαρξη του αναγκαίου εφεδρικού εξοπλισμού,

συσκευών παροχής αδιάλειπτης τάσης, ηλεκτρογεννητριών και στους χώρους λειτουργίας των συστημάτων.

Με στόχο την εξασφάλιση της γρήγορης και επιτυχούς ανάκτησης των δεδομένων και του λογισμικού, θα πρέπει για τα αντίγραφα ασφαλείας να υφίστανται συγκεκριμένες διαδικασίες:

- (α) δημιουργίας με συχνότητα που υπαγορεύεται από τη κρίσιμότητα των πληροφοριών
- (β) ασφαλούς φύλαξης στο χώρο των συστημάτων
- (γ) ασφαλούς μεταφοράς και φύλαξης σε απομακρυσμένο χώρο των επιπλέον αντιγράφων
- (δ) δοκιμών για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των δεδομένων
- (ε) αρχειοθέτησης με αναγραφή στα μέσα αποθήκευσης του περιεχομένου και του χρόνου αποθήκευσης των δεδομένων
- (στ) ανακύκλωσης των μαγνητικών μέσων

Σε δεύτερο επίπεδο, ένα ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό Σχέδιο Συνέχειας Εργασιών και Σχέδιο Ανάκαμψης από Καταστροφή για τις τράπεζες, συνιστάται:

- (α) να είναι γραμμένο σε απλή και κατανοητή γλώσσα και να κοινοποιείται επίσημα σε όλο το προσωπικό. Τυχόν διαβαθμισμένες πληροφορίες του σχεδίου, όπως για παράδειγμα κωδικοί, κλειδες ασφαλείας και άλλες συναφείς πληροφορίες θα πρέπει να γνωστοποιούνται μόνο σε εξουσιοδοτημένο προσωπικό.
 - (β) αντίγραφό του να φυλάσσεται σε κατάλληλο χώρο σε ασφαλή απόσταση από το μηχανογραφικό κέντρο.
- Ένα τέτοιο σχέδιο θα πρέπει να περιλαμβάνει:
- (γ) κατάταξη των συστημάτων βάση λειτουργικής ανάγκης. Στην κατάταξη αυτή θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να αναφέρεται ο χρόνος που απαιτείται για την ανάκτηση ("recovery time") του κάθε συστήματος καθώς και η ελάχιστη εκτιμώμενη απόδοσή του μετά την ανάκτηση.
 - (δ) τη σαφή ιεραρχική δομή των στελεχών που συμμετέχουν στην εφαρμογή του, τις αρμοδιότητές τους, καθώς και τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων σε κάθε ομάδα έκτακτης ανάγκης.

- (Ε) τις διαδικασίες εκτίμησης του εύρους της καταστροφής, με βάση τις οποίες προσδιορίζονται επακριβώς τα τμήματα του σχεδίου τα οποία θα πρέπει να ενεργοποιηθούν.
- (ΣΤ) τις διαδικασίες ενεργοποίησης του σχεδίου, ειδοποίησης των στελεχών και κινητοποίησης των ομάδων έκτακτης ανάγκης.
- (Ζ) τις ενέργειες που θα εκτελούνται σε συγκεκριμένες επείγουσες καταστάσεις, οι οποίες μεταξύ των άλλων θα πρέπει να διασφαλίζουν το προσωπικό σε περίπτωση κινδύνου / καταστροφής όπως για παράδειγμα σε περίπτωση φωτιάς, σεισμού και άλλων καταστροφών.
- (η) τους εναλλακτικούς χώρους εργασίας των χρηστών, τον εξοπλισμό που θα χρησιμοποιηθεί, καθώς και τις απαιτούμενες προδιαγραφές τους.
- (θ) τις διαδικασίες προετοιμασίας και ενεργοποίησης του εναλλακτικού μηχανογραφικού κέντρου.
- (ι) τα συστήματα του εναλλακτικού κέντρου, την υποδομή τους καθώς και την τοπολογία δικτύου.
- (κ) λίστα προμηθευτών με τους οποίους υπάρχουν συμβάσεις, οι υπηρεσίες που αυτοί προσφέρουν και οι αναμενόμενοι χρόνοι απόκρισής τους σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
- (λ) τις διαδικασίες που εξασφαλίζουν ότι τα σχέδια συντηρούνται, προσαρμόζονται και ενημερώνονται σε κάθε αλλαγή στις διαδικασίες λειτουργίας της τράπεζας.
- (μ) τις διαδικασίες εκπαίδευσης του προσωπικού, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που αναλαμβάνουν κατά την υλοποίηση του Σχεδίου.
- (ν) τις διαδικασίες εκτέλεσης δοκιμών, σύμφωνα με τις οποίες:
- i. θα προσδιορίζεται η συχνότητά τους (κατ' ελάχιστον μία φορά το χρόνο)
 - ii. θα υπάρχουν σαφείς στόχοι εκ των προτέρων, είτε για την εξέταση συγκεκριμένων υποσυστημάτων, είτε για την εξέταση του συστήματος στο σύνολό του. Η εκτέλεση δοκιμών της τελευταίας κατηγορίας συνιστάται να περιλαμβάνει την πλήρη κάλυψη όλων των κρίσιμων λειτουργιών όπως αναγράφονται στο σχέδιο και να κάνει αποκλειστική χρήση του εναλλακτικού χώρου, του εξοπλισμού και των εφεδρικών αντιγράφων

- iii. Θα διεξάγονται υπό συνθήκες που θα προσομοιώνουν περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης
- iv. Θα εξασφαλίζεται η συμμετοχή της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης
- v. Θα συντάσσεται έκθεση των αποτελεσμάτων μετά την ολοκλήρωσή των δοκιμών
- vi. Θα γίνονται οι απαραίτητες διορθώσεις στα σχέδια για όλα τα προβλήματα που διαπιστώνονται
- vii. Θα λαμβάνει γνώση των αποτελεσμάτων η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση και η Επιτροπή Ελέγχου

Τέλος, θα πρέπει:

- (ξ) να εξασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία εναλλακτικού μηχανογραφικού κέντρου, το οποίο θα πρέπει να βρίσκεται σε κατάλληλη απόσταση, ώστε να μην επηρεάζεται από τους ίδιους κινδύνους που μπορεί να πλήξουν το κύριο μηχανογραφικό κέντρο. Το εναλλακτικό κέντρο θα πρέπει να διαθέτει κατάλληλο (εφεδρικό) εξοπλισμό που να παρέχει όλες τις κρίσιμες υπηρεσίες στους χρόνους που έχουν προκαθοριστεί, καθώς και τα εγχειρίδια των διαδικασιών και χρήσης των συστημάτων. Επιπλέον, θα πρέπει να επιτρέπει την απρόσκοπτη χρήση των εναλλακτικών μέσων μέχρι τη στιγμή της επαναφοράς των λειτουργιών στο κύριο μηχανογραφικό κέντρο.
- (ο) να διασφαλίζει τη φυσική ασφάλεια του εναλλακτικού κέντρου, καθώς και ένα βασικό επίπεδο λογικής ασφάλειας κατά την εφαρμογή του σχεδίου.
- (π) να φροντίζει για την ασφαλιστική κάλυψη της τράπεζας απέναντι σε κινδύνους που είναι δυνατόν να προκαλέσουν διακοπή της λειτουργίας των Πληροφοριακών Συστημάτων.
- (ρ) σε περίπτωση που οι χώροι λειτουργίας του εναλλακτικού κέντρου, ο εξοπλισμός ή οι υπηρεσίες παρέχονται από τρίτους:
 - i. να προνοεί, μέσω κατάλληλων συμβάσεων, για την αποτελεσματική συνέχεια των εργασιών σε περίπτωση καταστροφής που θα πλήξει ταυτόχρονα πολλούς οργανισμούς οι οποίοι εξυπηρετούνται από τον ίδιο πάροχο
 - ii. να φροντίζει για την ενημέρωση του παρόχου για τυχόν αλλαγές στα συστήματα που πιθανό να απαιτήσουν αντίστοιχες προσαρμογές-ενημερώσεις στα Σχέδια Ανάκαμψης από Καταστροφή

5. Έλεγχος συστημάτων πληροφορικής

Μια αποτελεσματική ελεγκτική λειτουργία για τα Πληροφοριακά Συστήματα θα πρέπει να εστιάζεται στους κινδύνους που απορρέουν από την ανάπτυξη, ενσωμάτωση και λειτουργία τους, να εξετάζει την επάρκεια των ελεγκτικών μηχανισμών ("controls") και διαδικασιών, και να προτείνει, όπου χρειάζεται, τις κατάλληλες τροποποιήσεις. Επιπλέον, θα πρέπει να αξιολογεί το βαθμό συμμόρφωσης με την επιχειρησιακή στρατηγική και τις καταγεγραμμένες επιχειρησιακές πολιτικές, τα πρότυπα και τις διαδικασίες, και να παρακολουθεί το βαθμό συμμόρφωσης με τις διαπιστώσεις των πορισμάτων των ελέγχων. Τέλος, θα πρέπει να υπάρχει ολοκληρωμένη εικόνα για τη λειτουργία των Πληροφοριακών Συστημάτων ώστε να δίνεται η δυνατότητα επαρκούς ενημέρωσης σε ετήσια βάση της Επιτροπής Ελέγχου.

Για τους λόγους αυτούς, η υπηρεσιακή Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης θα πρέπει:

- (α) να διαθέτει την τεχνογνωσία, την ποιοτική και ποσοτική επάρκεια προσωπικού, μέσων και διαδικασιών για τη διενέργεια εξειδικευμένων ελέγχων στα Πληροφοριακά Συστήματα. Η τεχνογνωσία και η εκπαίδευση του προσωπικού θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να καλύπτονται ελεγκτικά οι τρέχουσες και οι μελλοντικές μηχανογραφικές λειτουργίες της τράπεζας.
- (β) να καταρτίζει και να υλοποιεί ελεγκτικό πρόγραμμα, το οποίο θα βασίζεται σε ανάλυση κινδύνων που έχει διενεργηθεί στα Πληροφοριακά Συστήματα αλλά και σε ευρήματα προγενέστερων ελέγχων.
- (γ) να ακολουθεί καταγεγραμμένες διαδικασίες σχεδιασμού, οργάνωσης και διενέργειας των ελέγχων, συγγραφής των πορισμάτων καθώς και διαδικασίες επανελέγχου ("follow-up"). Οι διαδικασίες αυτές, τα κάθε είδους ερωτηματολόγια που χρησιμοποιούνται στους εξειδικευμένους ελέγχους, καθώς και η χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία ανάλυσης μηχανογραφικών κινδύνων, θα πρέπει να αποτελούν την επίσημη τεκμηρίωση της λειτουργίας του ελέγχου των Πληροφοριακών Συστημάτων.
- (δ) να παρακολουθεί τα θέματα που αφορούν τα Πληροφοριακά Συστήματα της τράπεζας, ώστε να διαμορφώνει εικόνα για τους κινδύνους που υπάρχουν ή ενδέχεται να ανακύψουν. Για τη διαμόρφωση όσο το δυνατόν πληρέστερης εικόνας, συνιστάται η παρακολούθηση της λειτουργίας των Πληροφοριακών Συστημάτων μέσω ειδικών προσβάσεων, η συμμετοχή στις διάφορες επιτροπές έργων και η

ύπαρξη διαδικασιών και μηχανισμών άμεσης ενημέρωσης της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης στις περιπτώσεις εμφάνισης σημαντικών προβλημάτων και εκτάκτων περιστατικών.

- (ε) να κάνει χρήση – ανάλογα με την περίπτωση - ειδικού ελεγκτικού λογισμικού για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο της ασφάλειας των συστημάτων και της ακεραιότητας των δεδομένων τους.
- (στ) να συμμετέχει στη φάση σχεδιασμού των συστημάτων για τη διαμόρφωση των κατάλληλων δικλείδων ασφαλείας, των ελεγκτικών αρχείων καταγραφής και αναφορών που παράγονται για τη διευκόλυνση του ελέγχου, καθώς και στη φάση των δοκιμών.
- (ζ) να ελέγχει και να αξιολογεί τις διαδικασίες παραγωγής των στοιχείων που υποβάλλονται στη Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση της τράπεζας και τις Εποπτικές Αρχές ώστε να διασφαλίζεται η πληρότητα και ακρίβειά τους.
- (η) να μεριμνά για την άμεση και πλήρη ενημέρωση, στις περιπτώσεις σοβαρών προβλημάτων και έκτακτων περιστατικών στα Πληροφοριακά Συστήματα (περιπτώσεις απάτης, παραβίασης της ασφάλειας σημαντικών συστημάτων, μη διαθεσιμότητας κρίσιμων συστημάτων, ενεργοποίησης Σχεδίων Ανάκαμψης από Καταστροφή), τη Διεύθυνση Ρυθμίσεως και Εποπτείας Τραπεζικών Ιδρυμάτων της Κεντρικής Τράπεζας.
- (θ) να ελέγχει και να αξιολογεί την επάρκεια και συμμόρφωση με τις διαδικασίες που διέπουν τις φάσεις συνεργασίας της τράπεζας με προμηθευτές και παρόχους μηχανογραφικών υπηρεσιών, για παράδειγμα την επιλογή συνεργάτη, τη σύναψη και τήρηση συμβολαίου, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών βάσει των προαναφερθέντων στην ενότητα III.
- (ι) να επιβλέπει το ελεγκτικό έργο στα συστήματα πληροφορικής σε επίπεδο ομίλου. Για το σκοπό αυτό οφείλει να διατηρεί διαύλους επικοινωνίας με στόχο την αποτελεσματική συνεργασία με τις διοικήσεις και τον εσωτερικό έλεγχο των θυγατρικών και του δικτύου υποκαταστημάτων εξωτερικού. Να αξιολογεί την επάρκεια του ελεγκτικού έργου μέσω περιοδικών αναφορών ή και συμμετοχής του στις Επιτροπές Ελέγχου των θυγατρικών, ειδικά σε αυτές που το μέγεθος και η πολυπλοκότητα των συστημάτων το καθιστούν αναγκαίο. Να αξιολογεί την επάρκεια των διενεργούμενων εξειδικευμένων ελέγχων από εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές. Να προβαίνει σε γενικούς ή ειδικούς ελέγχους ανά

περίπτωση, για την κάλυψη των ελεγκτικών αναγκών που είτε δεν καλύπτονται επαρκώς από τον εσωτερικό έλεγχο των εν λόγω μονάδων, είτε κρίνονται απαραίτητοι από τη σχετική ανάλυση κινδύνων.

(κ) να μελετά, αξιολογεί και εφαρμόζει, όπου κρίνει πρόσφορο, τα διεθνή πρότυπα και μεθοδολογίες ελέγχου Πληροφοριακών Συστημάτων.

Σε ότι αφορά στους ελέγχους που ανατίθενται σε εξωτερικούς ελεγκτές, η τράπεζα θα πρέπει να διαθέτει πολιτική για το εύρος και το ρόλο του εξωτερικού ελέγχου στα Πληροφοριακά Συστήματα, καθώς και διαδικασίες αξιολόγησης των προσφερομένων υπηρεσιών. Η πολιτική θα πρέπει να τεκμηριώνει τις περιπτώσεις που ο εξωτερικός έλεγχος δρα, είτε παράλληλα με τον εσωτερικό προσφέροντας μια επιπλέον εξειδικευμένη άποψη, είτε συμπληρωματικά προκειμένου να καλύψει εξειδικευμένες ελεγκτικές απαιτήσεις όπου δεν υπάρχει η δυνατότητα να καλυφθούν εσωτερικά, ή και με τους δύο τρόπους.